

ГЕРМАНО-БЪЛГАРСКИТЕ ТЪРГОВСКИ ОТНОШЕНИЯ (2001-2018)

GERMAN-BULGARIAN TRADE RELATIONS (2001-2018)

DEUTSCH-BULGARISCHE HANDELSBEZIEHUNGEN (2001-2018)

АВТОР НА ИЗСЛЕДВАНЕТО | AUTHOR OF THE STUDY | VERFASSEN DER STUDIE:

Институт за икономическа политика
Economic Policy Institute

Институт за икономическа политика

Автори: Ясен Георгиев, Мариана Трифонова, Драгомир Белчев

Economic Policy Institute

Authors: Yassen Georgiev, Mariana Trifonova, Dragomir Belchev

Institut für Wirtschaftspolitik

Autoren: Yassen Georgiev, Mariana Trifonova, Dragomir Belchev

www.epi-bg.org

Изследването е финансирано от фондация „Ханс Зайдел“.

The study was funded by the Hanns Seidel Foundation.

Die Studie wurde von der Hanns-Seidel-Stiftung finanziert.

Deutsch-Bulgarische
Industrie- und Handelskammer
Германо-Българска
индустриално-търговска камара

ИЗДАТЕЛ / PUBLISHER / HERAUSGEBER:

Германо-Българска индустриално-търговска камара (ГБИТК)

ул. „Фр. Жолио-Кюри“ 25А

1113 София, България

German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce

25A Fr. Joliot Curie Str.

1113 Sofia, Bulgaria

Deutsch-Bulgarische Industrie- und Handelskammer (DBIHK)

Fr. Joliot-Curie-Str. 25A

1113 Sofia, Bulgarien

T. +359 2 816 30 10

F. +359 2 816 30 19

info@ahk.bg

www.bulgarien.ahk.de

СЪДЪРЖАНИЕ / CONTENTS / INHALTSVERZEICHNIS

Предговор	4
Foreword	4
Vorwort	4
Д-р Митко Василев, главен управител на Германо-Българската индустриално-търговска камара	4
Dr. Mitko Vassilev, Director General of German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce	4
Dr. Mitko Vassilev, Hauptgeschäftsführer der Deutsch-Bulgarischen Industrie- und Handelskammer	5
Богдан Мирчев, ръководител на представителството на фондация „Ханс Зайдел“ за България	6
Bogdan Mirchev, Head of the Representation of the Hanns Seidel Foundation in Bulgaria	6
Bogdan Mirchev, Leiter der Vertretung der Hanns-Seidel-Stiftung in Bulgarien	7
Списък на използваните съкращения	8
List of Abbreviations	8
Liste der Abkürzungen	8
Ограничаване на отговорността	9
Limitation of Liability	9
Verantwortungseinschränkung	9
Увод	10
Introduction	10
Einleitung	12
Методология и преглед на литературата	12
Methodology and Literature Review	13
Methodologie und Literaturangaben	14
Динамика и обзор на външната търговия на Република България	15
Republic of Bulgaria's foreign trade: dynamics and overview	16
Dynamik und Übersicht des Außenhandels der Republik Bulgarien	18
Исторически преглед – преди и след членството в ЕС	15
Historical Overview – before and after EU Accession	16
Geschichtlicher Hintergrund – vor und nach der EU-Mitgliedschaft	18
Водещи търговски партньори	15
Main Trade Partners	16
Führende Handelspartner	18
Федерална република Германия като търговски партньор №1 на Република България	19
The Federal Republic of Germany as Bulgaria's Number 1 Trade Partner	19
Die Bundesrepublik Deutschland als Top-Handelspartner der Republik Bulgarien	19

Анализ на равнище предприятия	23
Trade Analysis at Enterprise Level	24
Analyse auf der Ebene der Unternehmen	24
Анализ на равнище федерални провинции	28
Bilateral Trade Analysis by Federal States	28
Analyse auf der Ebene der Bundesländer	29
Секторен анализ по водещи провинции	35
Sectoral Analysis by Leading Federal States	35
Sektoranalyse der führenden Bundesländer	35
Секторен анализ на равнище национална икономика	36
Sectoral Analysis at National Level	37
Sektoranalyse auf der Ebene der nationalen Wirtschaft	38
Стокови групи	38
Commodity Groups	38
Warengruppen	39
Ефекти от двустранните външнотърговски отношения върху икономиката на България: макроикономически преглед	49
Impact of Bilateral Trade Relations on Bulgaria's Economy: Macroeconomic Insights	49
Auswirkungen der bilateralen Außenhandelsbeziehungen auf die Wirtschaft Bulgariens: Makroökonomische Übersicht	50
Ефекти от германските инвестиции върху двустранните външнотърговски отношения	54
Impact of German Investments on the Bilateral Trade Relations	54
Auswirkungen der deutschen Investitionen auf die bilateralen Handelsbeziehungen	54
Заклучение	55
Conclusion	55
Fazit	55
Литература	56
Literature	56
Literatur	56
Източници	56
Sources	56
Quellen	56
Приложения	57
Appendices	58
Anlagen	59
Приложение 1: Причини за асиметрия във външнотърговската статистика	57
Appendix 1: Assymetries in foreign trade statistics	58
Anlage 1: Ursachen der Asymmetrie in der Außenhandelsstatistik	59

Медното сърце на България 60 години по-късно

Аурубис е водеща международна група за производство на мед и други цветни метали и световен лидер в рециклирането на медни отпадъци. Заводът ни в България е разположен в Средногорието и е структуроопределящ за икономиката на страната. Ние сме най-големият производител на мед в Югоизточна Европа и втората по големина компания в България като размер на годишните приходи. Реализираме значителна част от износа на страната с принос в растежа на brutния вътрешен продукт. Инвестициите ни в модернизация на производството и опазване на околната среда надхвърлят 1.2 милиарда лева. Продуктите ни намират широко приложение в електрониката, енергетиката, автомобилостроенето, химическата индустрия и строителството.

Натрупаният опит, задълбочената експертиза, приемствеността и уважението към традициите ни помагат винаги да мислим в перспектива. Грижата към околната среда, социалната отговорност и дълггодишното партньорство с общностите са част от общия ни стремеж за просперитета и добруването на България.

През 2018 година отбелязахме 60 години от създаването на медодобивния завод в Средногорието.

Водим се от принципите за отговорност, уважение и перспектива. Отговорност, защото като водеща компания сме длъжни да задаваме стандарти не само в металургичния сектор, а в индустрията като цяло. Не сме затворена система и вярваме, че високото ниво на фирмена култура дава своето отражение навън. Уважение, защото хората, които работят при нас, са най-големият ни капитал. Перспектива, защото сме стратегически инвеститор и по отношение на служителите си.

The Copper Heart of Bulgaria 60 Years Later

Aurubis Group is a leading international producer of copper and other non-ferrous metals and a world leader in copper recycling. Our plant in Bulgaria is located in Srednogorie and is of structural importance to country's economy. We are the largest copper producer in Southeastern Europe and the second largest company in Bulgaria in terms of revenue. Our operations contribute to the GDP growth by realizing significant part of country's export. Our investments in modernization of production and environmental protection exceed 1.2 billion leva so far. Our products are widely used in electronics, energy, automotive, chemical industry and construction.

Accumulated experience, in-depth expertise, continuity and respect to traditions help us to always think in perspective. Environmental care, social responsibility and long-standing partnership with communities are part of our common drive for the prosperity and well-being of Bulgaria.

In 2018 we marked 60 years since the establishment of the copper plant in the Srednogorie region.

We are guided by the principles of responsibility, respect and prospect. Responsibility because as a leading company, we are obliged to set standards not only in the metallurgical sector but in the industry as a whole. We are not a closed system and we believe that the high level of corporate culture reflects its outward appearance. Respect, because the people who work with us are our greatest capital. Perspective because we strategically invest in our employees as well.

60
ГОДИНИ
ПО-КЪСНО

 Aurubis

Д-р Митко Василев,
главен управител на
ГБИТК

Dr. Mitko Vassilev,
Director General of
German-Bulgarian
Chamber of Industry
and Commerce

Dr. Mitko Vassilev,
Hauptgeschäftsführer
der DBHK

Уважаеми читатели,

България и Германия са свързани помежду си със стратегическо партньорство. Федералната република е търговски партньор номер 1 за България и един от основните чуждестранни инвеститори в страната. От години двустранните търговско-икономически отношения се развиват изключително динамично и потенциалът все още не е изчерпан. Ежегодно се регистрира рекорд в търговския стокообмен между двете държави. Интересен факт е, че за втора поредна година и за трети път след промените (2013 г., 2017 г. и 2018 г.) българският износ към Германия изпреварва вноса от Германия. Една от причините за това са германските компании, които произвеждат в България и изнасят обратно продукцията си вече като български износ за Федералната република.

Досега не е правен задълбочен анализ на причинно-следствените връзки за възходящата тенденция в българо-германските търговски отношения. Ето защо Германо-Българската индустриално-търговска камара инициира създаването на настоящата публикация в сътрудничество с Института за икономическа политика и с финансовата подкрепа на фондация „Ханс Зайдел“. Чрез тази разработка бихме искали да насочим вниманието към България като бизнес дестинация и да мотивираме бизнесмените за създаване на нови делови контакти.

Анализът още веднъж показва, че през последните години Германия е утвърдила своето място като стратегически важен партньор

за България. От значение са не само рекордните стойности в търговията, ценна е и обмяната на опит, ноу-хау и добри практики с една от най-големите икономики в света. Тези резултати са по-редно доказателство, че търговско-икономическите отношения между двете страни са в подем. Актуалните данни за развитието на двустранния стокообмен дават ясно да се разбере, че българските продукти все повече се налагат на европейския пазар, че качеството на изделията се подобрява и че цените на българските стоки и услуги стават все по-конкурентноспособни на големия общ пазар. Не би било рисковано да направим и една прогноза, че ако това добро развитие продължи, то в рамките на следващите 3 до 5 години ще прескочим и границата от 10 млрд. евро във взаимната търговия.

Като важен партньор на бизнеса и пресечна точка между икономиките на България и Германия вярваме, че принос за това положително развитие на двустранните икономически отношения има и Германо-Българската индустриално-търговска камара – Вашия #PartnerForSuccess.

Dear readers,

Bulgaria and Germany have a strategic partnership which connects them. The Federal Republic is Bulgaria's most important trading partner and one of its main sources of foreign investments. For years now, their bilateral trade and economic relations have developed extremely dynamically and their potential has not been exhausted. Year after year, the commercial exchange of goods between the two countries reaches new record levels. It is interesting to note that 2018 marked the second consecutive year and the third year overall (following 2013 and 2017) after Bulgaria's transition to democracy in which the rate of Bulgarian export to Germany exceeded that of the import of German goods. One of the reasons for this is German companies which conduct their manufacturing activities in Bulgaria and then send their products back home as Bulgarian export to the Federal Republic.

Thus far, there has not been in-depth analysis of the cause-and-effect relationships underlying the upward trend that marks the trade relations between Bulgaria and Germany. This is why the German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce called for drafting the present publication in conjunction with the Economic Policy Institute and with financial support from the Hanns Seidel Foundation. We would like to use this piece of research to

attract attention to Bulgaria as a business destination and provide incentives for entrepreneurs to forge new business contacts.

The present analysis reconfirms the fact that, over the past years, Germany has solidified its position as a partner of strategic importance to Bulgaria. It is not just the records set in trade that are significant though. We place value on the exchange of experience, know-how and best practices with one of the largest economies in the world. These results serve as still more proof of the upward trend in the economic relations between the two countries. Current data on the dynamics of the bilateral exchange of goods makes it clear that Bulgarian products have become more popular on the European market, that the quality of goods has increased and that the prices of Bulgarian goods and services have grown evermore competitive on the large single market. It would not be too risky a forecast to state that, should these favourable developments continue, we will exceed the threshold of EUR 10 billion in bilateral trade within the coming 3 to 5 years.

We believe that the German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce – your #PartnerForSuccess – offers important help to businesses and serves a meeting point between the economies of Bulgaria and Germany. We also believe that it has made a positive contribution for fostering bilateral economic relations.

Verehrte Leserinnen und Leser,

Bulgarien und Deutschland sind durch eine strategische Partnerschaft miteinander verbunden. Die Bundesrepublik Deutschland ist der Top-Handelspartner von Bulgarien und unter den bedeutendsten Auslandsinvestoren im Land. Seit Jahren entwickeln sich die bilateralen Handels- und Wirtschaftsbeziehungen außerordentlich dynamisch und das Potenzial ist noch nicht ausgeschöpft. Jedes Jahr wird ein weiterer Rekord in Bezug auf den Warenaustausch zwischen beiden Ländern verzeichnet. Ein interessanter Fakt ist, dass der bulgarische Export nach Deutschland das zweite Jahr in Folge und zum dritten Mal seit der Wende (2013, 2017 und 2018) den Import aus Deutschland übersteigt. Eine der Ursachen dafür sind die deutschen Unternehmen, die in Bulgarien produzieren und ihre Produktion als bulgarischen Export wieder nach Deutschland liefern.

Bislang ist keine fundierte Analyse des Kausalzusammenhangs für den Aufwärtstrend der bulgarisch-deutschen Handelsbeziehungen durchgeführt worden. Daher hat die Deutsch-Bulgarische Industrie- und Handelskammer in Zusammenarbeit mit dem Institut für Wirtschaftspolitik und mit finanzieller Unterstützung der Hanns-Seidel-Stiftung die vorliegende Veröffentlichung initiiert. Mit dieser Ausarbeitung möchten wir die Aufmerksamkeit der Unternehmer auf Bulgarien als Geschäftsdestination richten und sie motivieren,

neue Geschäftskontakte zu knüpfen.

Die Untersuchung zeigt erneut, dass sich Deutschland in den letzten Jahren als strategisch wichtiger Partner für Bulgarien etabliert hat. Bedeutsam sind nicht nur die Rekordwerte im Handel; sehr wertvoll ist auch der Austausch von Erfahrung, Know-how und bewährten Praktiken mit einer der größten Volkswirtschaften der Welt. Die vorliegenden Ergebnisse sind ein weiterer Beweis dafür, dass sich die Handels- und Wirtschaftsbeziehungen zwischen beiden Ländern im Aufstieg befinden. Die aktuellen Daten über die Entwicklung des bilateralen Warenaustausches lassen deutlich erkennen, dass bulgarische Produkte zunehmend ihren Platz auf dem europäischen Markt finden, sich die Qualität der Erzeugnisse verbessert und die Preise bulgarischer Waren und Dienstleistungen immer wettbewerbsfähiger auf dem großen Binnenmarkt werden. Wir wagen die Prognose, dass bei Fortsetzung dieser positiven Entwicklung bei passenden Rahmenbedingungen innerhalb der nächsten 3 bis 5 Jahren die Schwelle von 10 Mrd. Euro im bilateralen Handelsaustausch überschritten wird.

Als wichtiger Geschäftspartner und Schnittstelle zwischen den Wirtschaften Bulgariens und Deutschlands sind wir der Ansicht, dass auch die Deutsch-Bulgarische Industrie- und Handelskammer, ihr #PartnerForSuccess, zu diesem Aufschwung ihren Beitrag geleistet hat.

#PartnerInBulgarien

Вашият партньор за бизнес в Германия

Gefördert durch:

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

<https://bulgarien.ahk.de/>

Богдан Мирчев,

Ръководител на
Представителството
на фондация „Ханс
Зайдел“ за България

Bogdan Mirchev,

Head of the
Representation of
the Hanns Seidel
Foundation in Bulgaria

Bogdan Mirchev,

Leiter der Vertretung
der Hanns-Seidel-
Stiftung in Bulgarien

Уважаеми читатели,

„В служба на демокрацията, мира и развитието“ – с това мото фондация „Ханс Зайдел“ обозначава своята работа и своята мисия. От мисията и целите на фондацията от нейното основаване преди повече от пет десетилетия досега се развива голям спектър от задачи. Той обхваща диалога между политиката, науката, икономиката и обществото – диалог, който намира отражение като основен ангажимент на фондацията в Германия и по-специално в Свободната държава Бавария, а също така и в чужбина. В международен план дейностите на фондация „Ханс Зайдел“, основаващи се на християнско-социалните идеали, имат за цел да насърчават достойни човешки условия на живот и да допринасят за устойчивото развитие чрез укрепване на мира, демокрацията и социалната пазарна икономика.

В този ред на мисли, развитието на сътрудничеството между Република България и Федерална република Германия и в частност Бавария е един от основните приоритети на нашата дейност в България. Това сътрудничество се основава на споделени ценности, но и на взаимно доверие. Именно доверието е в основата на успехите, които отбелязват двустранните икономически и търговски отношения между Република България и Федерална република Германия. В тези отношения Бавария играе изключително важна роля като една от водещите германски провинции по отношение на вноса и износа между двете държави.

Огромна заслуга за актуалното състояние на двустранните икономически отношения през последните повече от две десетилетия има работата на Германо-Българската индустриално-търговска камара (ГБИТК).

Настоящият анализ на Института за икономическа политика на двустранните търговски отношения между Република България и Федерална република Германия има голямо значение, за да добием представа за динамиката и обема на двустранните търговски връзки. За тях интуитивно имаме представа от всекидневното делово общуване, но изследването дава своя безспорен принос чрез онагледяване на процесите, задълбочен преглед и богата сравнителна перспектива. Не на последно място анализът предоставя възможност за осмисляне на икономическото сътрудничество между двете държави и загатва за неоползотворения потенциал за бъдещото развитие на нашите две икономики.

Dear readers,

'In the service of democracy, peace and development': this motto marks the work and mission of the Hanns Seidel Foundation. After the mission and objectives of the Foundation were set when it was established over five decades ago, vast arrays of tasks have been implemented. This covers the interaction between politics, science, economics and society – an interaction which has served as the main commitment of the Foundation in Germany, more specifically in the Free State of Bavaria, but also abroad. Internationally, the activities of the Hanns Seidel Foundation, which are founded on Christian – social ideals, aim to promote dignified living conditions and contribute to sustainable development by fostering peace, democracy and the social market economy model.

In this sense, deepening the cooperation between the Republic of Bulgaria and the Federal Republic of Germany, more specifically Bavaria, has been one of the main priorities of our activities in Bulgaria. This cooperation is based on common values but also on mutual trust. It is precisely trust that lies at the heart of the successes that have marked the bilateral economic and trade relations between the Republic of Bulgaria and the Federal Republic of Germany. Bavaria plays an

extremely important role in these relations since it is among the German provinces that account for the greatest share of import and export between the two countries.

The current state of bilateral economic relations owes a great deal to the activities of the German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce, which have continued for over two decades.

The present analysis of the bilateral trade relations between the Republic of Bulgaria and the Federal Republic of Germany prepared by the Economic Policy Institute is instrumental in familiarising us with the trends in bilateral trade relations and their scope. We are intuitively aware of these relations because of our everyday business communication, yet this piece of research provides undeniable insight by illustrating processes and ensuring an in-depth review of the situation and a comparative perspective on it. Last but not least, this analysis offers an opportunity to understand the economic cooperation between the two countries and hints at the untapped potential for the future development of our two economies.

Verehrte Leserin, verehrter Leser,

„Im Dienst von Demokratie, Frieden und Entwicklung“ – unter diesem Motto versteht die Hanns-Seidel-Stiftung ihre Arbeit und ihren Auftrag. Ausgehend von der Mission und den Zielen der Stiftung seit ihrer Gründung vor mehr als fünf Jahrzehnten hat sich ein breites Spektrum von Aufgaben entfaltet. Diese Vielfalt umfasst den Dialog zwischen Politik, Wissenschaft, Wirtschaft und Gesellschaft – ein Dialog, der sich im Hauptengagement der Stiftung sowohl in Deutschland und insbesondere im Freistaat Bayern, als auch im Ausland auswirkt. International haben die Tätigkeiten der Hanns-Seidel-Stiftung, die auf christlich-soziale Werte bauen, das Ziel, menschenwürdige Lebensbedingungen zu fördern und durch Stärkung des Friedens, der Demokratie und der sozialen Marktwirtschaft zur nachhaltigen Entwicklung beizutragen.

In diesem Sinne ist die Entwicklung der Zusammenarbeit zwischen der Republik Bulgarien und der Bundesrepublik Deutschland eine Grundpriorität unserer Tätigkeit in Bulgarien. Diese Zusammenarbeit beruht auf gemeinsamen Werten, aber auch auf gegenseitigem Vertrauen. Gerade das Vertrauen ist die Grundlage der Erfolge der bilateralen Wirtschafts- und Handelsbeziehungen zwischen der Republik Bulgarien und der Bundesrepublik Deutschland. Als eines der führenden Bundesländer in Bezug auf den Export und den Import zwischen beiden Ländern spielt Bayern eine außerordentlich wichtige Rolle in diesen Beziehungen.

Ein riesiger Verdienst für den aktuellen Zustand der bilateralen Wirtschaftsbeziehungen erhält die Deutsch-Bulgarische Industrie- und Handelskammer (DBIHK) für ihre Tätigkeiten über zwei Jahrzehnten.

Die vorliegende Analyse des Instituts für Wirtschaftspolitik über die bilateralen Handelsbeziehungen zwischen der Republik Bulgarien und der Bundesrepublik Deutschland trägt sehr viel dazu bei, uns die Dynamik und das Volumen der bilateralen Handelsbeziehungen umfassend zu veranschaulichen. Wir haben eine intuitive Vorstellung von diesen Prozessen im Rahmen der täglichen Geschäftskommunikation. Durch die Darstellung der Vorgänge, der detaillierten Ausarbeitung und deren Überprüfung erbringt die Untersuchung einen zuverlässigen Leistungsbeitrag zur Ausgestaltung der perspektivischen Entwicklung. Nicht zuletzt bietet die Analyse die Möglichkeit, die Zusammenarbeit zwischen beiden Ländern besser zu erfassen und das noch ungenutzte Potenzial für die künftige Entwicklung unserer zwei Volkswirtschaften zu erschließen.

GEOTRADING

A PARTNER YOU CAN RELY ON

+359 2 930 70 63

office@geotrading.bg

www.geotrading.bg

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БАИ – Българска агенция за инвестиции
БВП – Брутен вътрешен продукт
БНБ – Българска народна банка
ЕС – Европейски съюз
МИ – Министерство на икономиката
МСП – Малки и средни предприятия
НСИ – Национален статистически институт

ПЧИ – Преки чуждестранни инвестиции
РБ – Република България
ФРГ – Федерална република Германия
ФСС – Федералната статистическа служба на Германия
HS – Harmonized System
SITC – Standard International Trade Classification

LIST OF ABBREVIATIONS

IBA – InvestBulgaria Agency
GDP – Gross Domestic Product
BNB – Bulgarian National Bank
EU – European Union
ME – Ministry of Economy
SME – Small and Medium Enterprises
NSI – National Statistical Institute

FDI – Foreign Direct Investments
RB – Republic of Bulgaria
FRG – Federal Republic of Germany
FSO – Federal Statistical Office of Germany
HS – Harmonized System
SITC – Standard International Trade Classification

LISTE DER ABKÜRZUNGEN

BIP – Bruttoinlandsprodukt
BNB – Bulgarische Nationalbank
EU – Europäische Union
MfW – Ministerium für Wirtschaft der Republik Bulgarien
KMU – Kleine und mittlere Unternehmen
NIS – Nationales Institut für Statistik

ADI – Ausländische Direktinvestitionen
BRD – Bundesrepublik Deutschland
Destatis – Statistisches Bundesamt
Eurostat – Statistisches Amt der EU

ОГРАНИЧАВАНЕ НА ОТГОВОРНОСТТА

Настоящият анализ е изготвен от Института за икономическа политика по договор с Германо-Българската индустриално-търговска камара в качеството ѝ на възложител и по партньорско споразумение с фондация „Ханс Зайдел“, България.

Заключенията, изводите и мненията, изразени в анализа, принадлежат на авторите и не във всички случаи съвпадат с гледната точка на Института за икономическа политика, Германо-Българската индустриално-търговска камара или фондация „Ханс Зайдел“. ГБИТК и Фондацията не носят отговорност за евентуални неточности и непълноти.

Анализът е изготвен от екип на Института за икономическа политика в състав Ясен Георгиев, Мариана Трифонова и Драгомир Белчев.

Периодът на изготвяне на анализа е 11-28 февруари 2019 г.

Използвани са най-актуалните статистически данни към момента на изготвяне на анализа.

Анализът е изготвен и предаден на възложителя на български и английски език. Институтът за икономическа политика не носи отговорност за достоверността на превода на друг език.

При наличието на повече от един възможен източник на статистически данни е направен избор на един от тях след сравнение на методологията и пълнотата на различните бази данни. Ако методологическите различия водят до значително разминаване в данните, това се посочва в анализа като потенциално ограничение на изследването. Повече информация за възможните причини за разминаване на данните е поместена като приложение в края на анализа.

LIMITATION OF LIABILITY

The analysis at hand is produced by the Economic Policy Institute under a commissioning contract by the German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce and under a partnership agreement with the Hanns Seidel Foundation in Bulgaria.

All findings, conclusions and opinions expressed in the analysis belong to their authors and do not necessarily reflect the positions of the Economic Policy Institute, the German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce or the Hanns Seidel Foundation. The Chamber and the Foundation shall not bear responsibility for any inaccuracies or omissions.

The team responsible for the analysis on behalf of the Economic Policy Institute is comprised of Yassen Georgiev, Mariana Trifonova and Dragomir Belchev.

The analysis was prepared in the period February 11-28th,

2019 utilizing the most recent statistical data available at the time of writing.

The text is written and submitted to the commissioning contractee in Bulgarian and English. The Economic Policy Institute shall not bear responsibility for the authenticity of translations into other languages.

In the cases where more than one statistical source is available, a choice is made based on a comparison of the methodologies and comprehensiveness of the alternative databases. When methodological differences result in serious discrepancies between sources, this fact is explicitly mentioned as a potential limitation of the study. More details on the likely reasons behind such discrepancies are published at the end of the study as Appendix 1.

VERANTWORTUNGSEINSCHRÄNKUNG

Die vorliegende Analyse wurde vom Institut für Wirtschaftspolitik gemäß Vertrag mit der Deutsch-Bulgarischen Industrie- und Handelskammer DBIHK als Auftraggeber und gemäß einer Partnerschaftvereinbarung mit der Hanns-Seidel-Stiftung, Bulgarien, erstellt.

Die Schlussfolgerungen, Beurteilungen und Meinungen geben die Meinung der Autoren wieder und stimmen nicht in jedem Fall mit dem Standpunkt des Instituts für Wirtschaftspolitik, der Deutsch-Bulgarischen Industrie- und Handelskammer (DBIHK) oder der Hanns-Seidel-Stiftung überein. Für die Richtigkeit, Vollständigkeit und Aktualität der Inhalte kann die DBIHK jedoch keine Gewähr übernehmen.

Die Analyse ist das Ergebnis der Arbeit eines Teams des Instituts für Wirtschaftspolitik, an dem Yassen Georgiev, Mariana Trifonova und Dragomir Belchev beteiligt waren.

Die Analyse wurde in der Periode vom 11. bis 28. Februar

2019 erstellt. Grundlage der Analyse sind die aktuellsten statistischen Daten zum Erstellungszeitpunkt.

Die Analyse wurde in bulgarischer und englischer Sprache verfasst und dem Auftraggeber übergeben. Das Institut für Wirtschaftspolitik übernimmt keine Verantwortung für die Übersetzung in eine Fremdsprache.

Bei Vorliegen von mehr als einer möglichen Quelle statistischer Angaben wurde nach Vergleich der Methodologie und der Vollständigkeit der jeweiligen Datenbanken eine von ihnen ausgewählt. Sofern die methodologischen Unterschiede zu sich erheblich unterscheidenden Angaben führen, ist dieses in der Analyse als potenzielle Einschränkung der Untersuchung ausgewiesen. Mehr Informationen bezüglich der möglichen Ursachen der Nichtübereinstimmung von Angaben sind im Anhang zur Analyse angeführt.

УВОД

Външнотърговските отношения между Република България и Федерална република Германия следва да се разглеждат в по-широк контекст на двустранните икономически и политически връзки между двете страни. След присъединяването на България към Европейския съюз падат много от пречките пред развитието на търговските и инвестиционни контакти. В този смисъл оценката на значимостта на външнотърговските отношения на България с Федералната република е още по-належаща, за да се демонстрират предимствата на свободната търговия, икономическата интеграция и достиженията на единния европейски пазар в контекста на глобалната несигурност за бъдещето на международната търговска система. Завоят към протекционизъм и търговският антагонизъм между най-големите световни икономики няма как да не остави отпечатък върху търговското и икономическо представяне на малките отворени икономики в Централна, Източна и Югоизточна Европа, каквато е и България. Членството в ЕС обаче поставя новите страни членки в този регион в специфична ситуация, тъй като те имат възможност за тясна интеграция във веригата на доставки на четвъртата най-голяма икономика в света и на третия най-голям износител на стоки след Китай и САЩ.

Често наричана икономическия двигател на Европа, Федералната република се позиционира и като трета сила на глобалната сцена (отново след Китай и САЩ) и с дела си от 7,3% в общата световна търговия на стоки за 2017 г. (изразена като съвкупност от внос и износ в американски долари). Въпреки глобалната конкурентоспособност и експортна ориентация, най-голямо значение за немската външна търговия все пак имат европейските страни. По окончателни данни за 2017 г. 58,6% от германския износ и 57,1% от вноса в Германия са от 27-те страни членки на ЕС.¹

В този контекст не е изненадващо, че в проведената анкета в края на 2018 г. от Българската търговско-промишлена палата, българските фирми поставят Германия на първо място (48%) като страна, представляваща интерес за бизнес пътувания през 2019 г. Вниманието трябва да се обърне и на факта, че 77% от анкетираните български предприятия посочват, че интересът им към икономическо сътрудничество е свързан с потенциала за износ на стоки, а 28% споделят, че целта им е внос на стоки. На този фон анализът на двустранните външнотърговски отношения е изключително навременен и необходим.

INTRODUCTION

Trade relations between the Republic of Bulgaria and the Federal Republic of Germany should be examined in the wider context of bilateral economic and political ties. Bulgaria's accession to the European Union has dismantled many of the barriers to the development of trade and investment contacts. In this sense, taking stock of the significance of Bulgaria's trade relations with the Federal Republic becomes even more pressing in order to demonstrate the benefits from free trade, economic integration and the achievements of the European single market against the backdrop of insecurities surrounding the future of the international trading system. The performance of small open economies in Central, Eastern and Southeastern Europe such as Bulgaria would likely be affected by the shift towards protectionism and trade antagonism between the largest economies in the world. However, EU membership puts these new member states from the region in special circumstances as they now have the opportunity for close integration into the supply chain of the fourth largest economy in the world and the third largest exporter of goods after China and the United States.

Often designated as the economic engine of Europe, the Federal Republic also positions itself third in the world (again after China and the US) with its 7.3% share of total global trade in goods for 2017 (measured as the sum of exports and imports in US dollars). Notwithstanding Germany's global competitiveness and export orientation, European countries still matter the most for its foreign trade. Final figures for 2017 show that 58.6% of German export and 57.1% of imports to Germany come from the other 27 EU members.¹

In this light, it is not surprising that, according to a survey conducted by the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry at the end of 2018, companies in Bulgaria rank Germany as the number one country of interest for business trips in 2019 (with 48% of responses). It is worth noting that 77% of the Bulgarian enterprises that participated in the survey divulge that their interest in economic cooperation mainly concerns the opportunities for export of goods, while 28% share that their goal is import. Against this background, the analysis of bilateral trade relations seems both timely and necessary.

¹ *Fakten zum deutschen Außenhandel, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (BMWi), October 2018/Факти за германската външна търговия, Федерално министерство на икономиката и енергетиката, Октомври 2018 г.*

Fakten zum deutschen Außenhandel, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (BMWi), October 2018/Facts about German Foreign Trade, Federal Ministry of Economy and Energy, October 2018

**ПроКредит Банк –
партньор на бизнеса в
България и Германия**

ПроКредит Банк (България) ЕАД
гр. София 1303
бул. Тодор Александров 26
www.procreditbank.bg

**ProCredit Bank –
Partner für Unternehmen in
Bulgarien und Deutschland**

ProCredit Bank AG
Rohmerplatz 33-37
60486 Frankfurt am Main, Germany
www.procreditbank.de

EINLEITUNG

Die Außenhandelsbeziehungen zwischen der Republik Bulgarien und der Bundesrepublik Deutschland sind im größeren Rahmen der bilateralen wirtschaftlichen und politischen Beziehungen zwischen beiden Ländern zu betrachten. Nach dem Beitritt Bulgariens in die Europäische Union entfielen viele der Hindernisse für die Entwicklung der Handels- und Investitionskontakte. Insofern ist die Beurteilung der Bedeutung der Außenhandelsbeziehungen Bulgariens zur Bundesrepublik besonders wichtig, um die Vorzüge des freien Handels, der wirtschaftlichen Integration und der Errungenschaften des europäischen Binnenmarktes im Kontext der globalen Unsicherheit über die Zukunft des internationalen Handelssystems zu veranschaulichen. Die Kurve in Richtung Protektionismus und Handelsantagonismus zwischen den größten Volkswirtschaften der Welt wirkt sich zweifelsohne auf die Handels- und Wirtschaftsperformance der kleinen offenen Volkswirtschaften in Mittel-, Ost- und Südosteuropa aus, zu denen auch Bulgarien gehört. Die EU-Mitgliedschaft stellt die neuen Mitgliedsländer in dieser Region jedoch in eine spezifische Situation, da sie über die Möglichkeit einer engen Integration in die Lieferkette der viertgrößten Wirtschaft der Welt und des drittgrößten Warenexporteurs (nach China und den USA) verfügen.

Die Bundesrepublik Deutschland, oft der wirtschaftliche Motor Europas ge-

nannt, belegt global die dritte Position (wiederum nach China und den USA) auch mit ihrem Anteil von 7,3% am Weltwarenhandel in 2017 (ausgedrückt als Gesamtheit von Export und Import in USD). Trotz der globalen Wettbewerbsfähigkeit und der Exportausrichtung haben dennoch die europäischen Länder die größte Bedeutung für den deutschen Außenhandel. Nach endgültigen Angaben für 2017 vollziehen sich 58,6% des deutschen Exports und 57,1% des Imports nach Deutschland mit den 27 Mitgliedsländern der EU.¹

In diesem Kontext überrascht es nicht, dass die bulgarischen Firmen in der 2018 von der Bulgarischen Handels- und Industriekammer durchgeführten Umfrage Deutschland an erster Stelle (48%) als Land angeben, das von Interesse für Geschäftsreisen in 2019 ist. Aufmerksamkeit verdient auch die Tatsache, dass 77% der befragten bulgarischen Unternehmen an einer wirtschaftlichen Zusammenarbeit interessiert sind, verbunden mit dem Wunsch, ihr Exportpotenzial besser auszunutzen und 28% mitteilen, dass sie den Import von Waren als Absicht verfolgen. Vor diesem Hintergrund ist die Analyse der bilateralen Außenhandelsbeziehungen außerordentlich aktuell und notwendig.

МЕТОДОЛОГИЯ И ПРЕГЛЕД НА ЛИТЕРАТУРАТА

Настоящото изследване има за цел, от една страна, да концептуализира двустранните търговски отношения и значението им както за външната търговия на България, така и за икономиката на страната като цяло. От друга, анализът прави опит да представи фактологически издържана аргументация за статуса на Германия като търговски партньор номер 1 на България, като прави подробно сравнение на публично достъпната статистическа информация от различни източници; обяснява предимствата и недостатъците в използването на всеки от тях и по този начин преминава отвъд повърхностното представяне на числови данни.

За да бъде обхваната по адекватен начин траекторията на развитие на българската външна търговия и по-конкретно на търговските отношения с Германия, изследването се концентрира върху периода 2001–2017 г. По този начин темпоралният анализ включва както годините на подготовка за членство в НАТО и ЕС (с характерните за тях епизодични положителни икономически ефекти през 2004 и 2007 г.), но и едно десетилетие на адаптация към статуса на страна членка и на усилия за постигане на конвергенция с държавите с по-висок стандарт на живот. За целите на анализа се използват най-актуалните налични данни в посочения диапазон, като където е удачно, се цитират и предварителни данни за 2018 г.

Следва да бъде отбелязано, че търговията и експортната ориентация съставляват само едната половина от стратегията за икономическо развитие на малките отворени икономики като България. Другата половина се корени в привличането на външен финансов ресурс под формата на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ). ПЧИ от Германия са обект на отделен анализ, който попада извън обхвата на настоящото изследване, но референции към тях могат да бъдат правени по отношение развитието на експортно ориентирания сектор.

В литературата връзката между икономически растеж, ПЧИ и износ е от засилен изследователски интерес. Въпреки огромния акумулиран масив от теоретични трактовки на проблема и приложни изследвания, все още

остават въпросителни относно причинно-следствената връзка между тези три променливи по отношение посоката на каузалност, силата на връзките и потенциалните ефекти от двупосочните взаимозависимости.

Все пак в литературата се очертават няколко основни извода от емпирични изследвания, проведени за малки отворени икономики, включително тези в Централна, Източна и Югоизточна Европа. Acaravci & Ozturk (2012) използват авторегресионен модел с разпределен лаг (ARDL) и тест за каузалност по Грейнджър върху десет страни от региона (включително България), констатирайки статистически значима краткосрочна и дългосрочна причинно-следствена връзка между инвестициите, експорта и икономическия растеж в четири от държавите. Dritsaki & Stiakakis (2014) пък съобщават за потвърдена двупосочна каузална връзка между износа и растежа в краткосрочен и дългосрочен план. Особен интерес представляват изводите от изследването на Szkorupova (2014) за Словакия, при която за 2017 г. 86% от търговията със стоки е осъществена в рамките на ЕС, а Германия е основен търговски партньор с 20,7% от общия словашки износ. Малката централноевропейска държава е емблематичен случай и заради статуса си на най-голям автомобилен производител на глава от населението в региона. Емпиричният анализ потвърждава изводите от предходните изследвания, разкривайки положителното влияние на ПЧИ и на експорта върху БВП.

Това ни позволява да концептуализираме анализа си за ефектите от външната търговия с Германия върху икономиката на България в условията на ограничени, но фокусирани германски инвестиции в ключови експортно ориентирани сектори (преработка на мед, автомобилна индустрия, електроника и електротехника). Съвкупното положително влияние върху БВП на България се формира от ръста на стоковия износ от тези сектори към ФРГ и други европейски страни след инвестиции за повишаване на производителността и конкурентоспособността им.

¹ *Fakten zum deutschen Außenhandel, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (BMWi), Oktober 2018*

METHODOLOGY AND LITERATURE REVIEW

The present study aims, on the one hand, to conceptualize the bilateral trade relations and their importance for both Bulgaria's foreign trade and the country's economy as a whole. And on the other hand, the analysis attempts to present a factually valid argument for the status of Germany as Bulgaria's number one trading partner by drawing a detailed comparison of publicly available statistical information from different sources; by explaining the advantages and disadvantages of using each of them and thus, going beyond the superficial representation of numerical data.

In order to adequately cover the trajectory of development of Bulgarian foreign trade, and in particular of trade relations with Germany, the study concentrates on the period 2001-2017. Thus, the temporal analysis incorporates not only the years of preparation for NATO and EU accession (characterized by episodic positive economic effects in 2004 and 2007), but also a decade of adaptation to the status of a member state and efforts to achieve convergence with countries with a higher standard of living. For the purposes of the analysis, the most up-to-date figures available in the given timeframe are utilized, and wherever possible, preliminary data for 2018 is also provided.

A disclaimer must be put that trade and export orientation comprise only one half of the economic development strategy of small open economies such as Bulgaria. The other half is rooted in the attraction of external financial resources in the form of foreign direct investments (FDI). FDI originating

in Germany are a subject of a separate analysis, going beyond the scope of the current study. However, some of these FDI might be referenced with regard to the development of the export-oriented sector.

In academic literature, the relation between economic growth, FDI and exports is of increased research interest. Despite the vast array of accumulated theoretical treatment and applied research, questions remain about the causal link between these three variables in terms of causality direction, the strength of the relationships, and the potential effects of two-way interdependencies.

However, the existing literature outlines several major findings from empirical studies conducted for small open economies, including those in Central, Eastern and Southeastern Europe. Acaravci & Ozturk (2012) used an autoregressive distributed lag model (ARDL) and Granger causality test on ten countries in the region (including Bulgaria), finding a statistically significant short- and long-term causal link between investment, exports and economic growth in four of them. Dritsaki & Stiakakis (2014) report a confirmed two-way causal link between exports and growth in the short and long term. Of particular interest are the findings of the Szkorupova (2014) study for Slovakia, where 86% of the trade in goods for 2017 is in fact intra-EU trade, and Germany is a major trading partner with 20.7% of total Slovak exports. The small Central European state is an emblematic case also because of its status as the largest car producer per capita in the region. The

BILLA
с 6 златни медала за
НАЙ-ВИСОКО КАЧЕСТВО*
за 2018-2019

*Според проучване, проведено от швейцарската организация ICERTIAS, българите присъждат петзвездни златни медали на BILLA в България в следните категории: **Символ и най-добър пример за най-високо качество в България, Верига за продажби на дребно, Отдел за хлебни изделия във верига супермаркети, Отдел за пресни плодове и зеленчуци във верига супермаркети, Отдел за прясно месо във верига супермаркети и Програма за лоялност.** Виж повече на www.billa.bg и www.qudal.com

empirical analysis confirms the findings of previous studies, revealing the positive impact of FDI and exports on GDP.

This allows us to conceptualize our analysis of the effects of foreign trade with Germany on the Bulgarian economy under the premise of limited but focused German investments in key export-oriented sectors (copper processing, automotive industry, electronics and electrical engineering). The

cumulative positive impact on Bulgaria's GDP is generated by the growth of commodity exports from these sectors to the Federal Republic and other European countries after investments to boost their productivity and competitiveness.

METHODOLOGIE UND LITERATURANGABEN

Die vorliegende Untersuchung hat das Ziel, einerseits die bilateralen Handelsbeziehungen und ihre Bedeutung für den Außenhandel und für die Wirtschaft als Ganzes zu konzipieren; zum anderen wird mit der Analyse der Versuch unternommen, eine sachliche Argumentation für den Status Deutschlands als Handelspartner Nr. 1 Bulgariens anzubieten, indem die öffentlich zugänglichen statistischen Informationen aus verschiedenen Quellen eingehend verglichen werden. Die Abhandlung erörtert die Vor- und Nachteile der Benutzung der jeweiligen Quelle und geht somit über die oberflächliche Angabe von Zahlengrößen hinaus.

Um die Entwicklung des bulgarischen Außenhandels und insbesondere der Handelsbeziehungen mit Deutschland angemessen darzulegen, umfasst die Analyse die Periode 2001–2017. So schließt die temporäre Darstellung sowohl die Jahre der Vorbereitung auf die Mitgliedschaft in der NATO und in der EU (mit den für den jeweiligen Eintritt charakteristischen sporadischen wirtschaftlichen Auswirkungen in 2004 und 2007), wie auch ein Jahrzehnt der Angleichung an den Status eines Mitgliedslandes und der Bemühungen ein, eine Konvergenz mit den Ländern mit höherem Lebensstandard zu erreichen. Für die Ziele der Analyse wurden die für diesen Rahmen neuesten vorhandenen Daten verwertet und, soweit angemessen, vorläufige Daten für 2018 angeführt.

Es ist zu vermerken, dass Handel und Exportausrichtung nur zur Hälfte die Strategie für die Wirtschaftsentwicklung der kleinen offenen Volkswirtschaften wie Bulgarien ausmachen. Die zweite Hälfte dieser Strategie besteht in der Einwerbung von ausländischen Finanzressourcen in Form von ausländischen Direktinvestitionen (ADI). ADI aus Deutschland sind Gegenstand einer gesonderten Analyse, die außerhalb des Rahmens dieser Untersuchung bleibt; Referenzen zu ihnen können jedoch in Bezug auf die Entwicklung des exportorientierten Sektors gemacht werden.

Der Zusammenhang zwischen Wirtschaftsentwicklung, ADI und Export ist ein wichtiges Untersuchungsthema in der Literatur. Trotz des riesigen akkumulierten Bestands an theoretischen Behandlungen der Problematik und der angewandten Forschung bleiben immer noch Fragen hinsichtlich des

Kausalzusammenhangs zwischen diesen drei variablen Größen offen, was die Richtung der Kausalität, der Stärke der Verbindungen und der potenziellen Auswirkungen der gegenseitigen Interdependenz angeht.

Dennoch ergeben sich in der Literatur einige wichtige Schlussfolgerungen aus den empirischen Untersuchungen kleiner offener Volkswirtschaften, einschließlich dieser in Mittel-, Ost- und Südosteuropa. Acaravci & Ozturk (2012) verwenden ARDL und einen Granger-Kausalitätstest in Bezug auf 10 Länder der Region (einschließlich Bulgarien) und stellen einen statistisch signifikanten kurzfristigen und langfristigen Kausalitätszusammenhang zwischen den Investitionen, dem Export und dem Wirtschaftswachstum in vier der Länder fest. Dritsaki & Stiakakis (2014) wiederum berichten von einem bestätigten beidseitigem Zusammenhang zwischen dem Export und dem Wachstum bei kurz- und langfristiger Betrachtungsweise. Von besonderem Interesse sind die Ergebnisse der Untersuchung von Szkorupova (2014) für die Slowakei, deren Warenhandel in 2017 zu 86% im Rahmen der EU stattgefunden hat und für die Deutschland als Zielland von 20,7% des gesamten slowakischen Exports wichtigster Handelspartner ist. Das kleine mitteleuropäische Land ist ein Vorzeigebispiel wegen seines Status als größter Automobilhersteller pro Kopf der Bevölkerung in der Region. Die empirische Analyse bestätigt die Feststellungen der vorangehenden Untersuchungen, indem sie die positive Auswirkung der ADI und des Exports auf den BIP anzeigt.

Dies ermöglicht die Analyse der Auswirkungen des Außenhandels mit Deutschland auf die Wirtschaft Bulgariens in den Bedingungen eingeschränkter, doch zielgerichteter deutscher Investitionen in exportorientierten Schlüsselsektoren (Kupferverarbeitung, Automobilindustrie, Elektronik und Elektrotechnik) zu konzipieren. Die kumulierte positive Auswirkung auf das BIP Bulgariens wird durch den Wachstum des Warenexports aus diesen Sektoren in die BRD und in andere europäische Länder, in der Folge von Investitionen zur Steigerung ihrer Produktivität und Wettbewerbsfähigkeit, gebildet.

ДИНАМИКА И ОБЗОР НА ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД – ПРЕДИ И СЛЕД ЧЛЕНСТВОТО В ЕС

В общата структура на износа на стоки и услуги от България като дял от БВП по постоянни цени приемането на страната в Европейския съюз и настъпването на световната финансова и икономическа криза бележат преломен момент. Оттогава се наблюдава постепенен ръст в износа на сектори с по-висока добавена стойност – например намалява относителното значение на облеклата и текстилната промишленост, за сметка

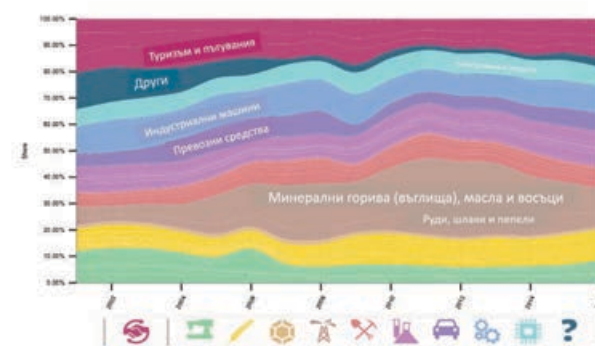
на нарастването на експорта в сфери като електроника и електротехника, както и в областта на информационните и комуникационни технологии.

Динамиката на вноса отразява като цяло развитието на българската икономика в разглеждания период като показва нарастване на относителния дял на инвестиционните стоки и стоките за крайно потребление.

Фигура 1.1. Динамика в износа на България на стоки и услуги по сектори (2001 – 2016 г.) като дял от БВП по константни цени

Фигура 1.2. Динамика във вноса на България на стоки и услуги по сектори (2001 – 2016 г.) като дял от БВП по константни цени

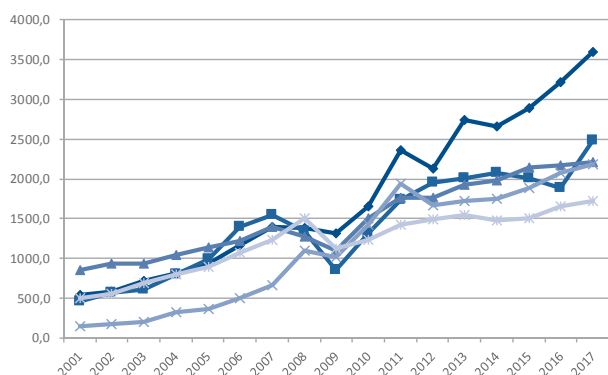
Източник: Harvard Center for International Development

ВОДЕЩИ ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОРИ

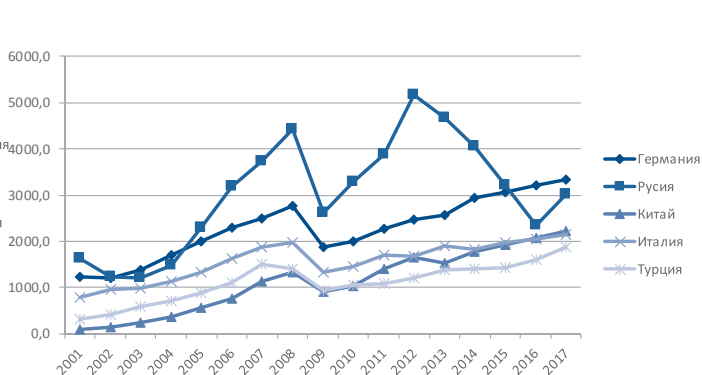
Прегледът на динамиката на износа от България по водещи пазари отрежда челно място на държавите от ЕС още преди 2007 г. В началото на разглеждания период водещ експортен партньор е Италия, следвана от Германия, Гърция и Турция. Спадът на износа в следствие на световната финансова и икономическа криза през 2009 г. съвпада с **момента, в който Германия заема еднолично челното място като първостепенен пазар за българските стоки**. За периода 2001–2017 г. най-сериозен ръст отбелязва износът към Румъния, докато този с Гърция губи относителното си значение. Географската близост и големината на турския пазар през целия период отреждат водещо място на страната като целева дестинация за българския износ, конкурирайки се сериозно за второто място с Италия (Фигура 2.1.).

По време на разглеждания период водещите страни по отношение на вноса в България съвпадат до известна степен с водещите експортни партньори с две много съществени изключения – Русия и Китай (Фигура 2.2.). През тези седемнадесет години за статута на водещ партньор съревнованието е между Федералната република и Руската федерация, но докато **вносът от Германия е доминиран от продукцията с висока добавена стойност, инвестиционни стоки и стоки за крайно потребление**, то при Русия е съставен почти изцяло от енергоизточници. Съвсем естествено е първото място като импортен партньор на България да бъде заемано от Русия в годините на ръст на цените на енергийните ресурси на световните пазари, без това да има пряка връзка със състоянието на българската икономика.

Фигура 2.1. Динамика на износа от България по водещи търговски партньори в периода 2001– 2017 г. в млн. евро

Фигура 2.2. Динамика на вноса в България по водещи търговски партньори в млн. евро

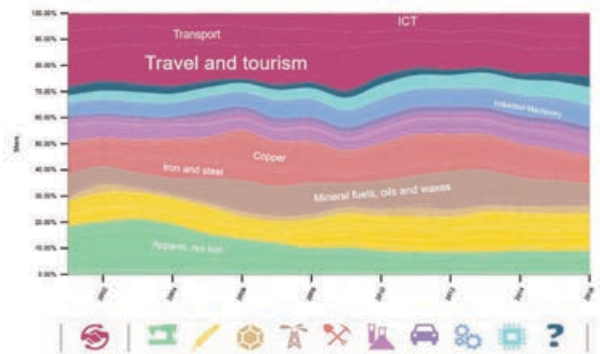
Източник: БНБ

REPUBLIC OF BULGARIA'S FOREIGN TRADE: DYNAMICS AND OVERVIEW

HISTORICAL OVERVIEW – BEFORE AND AFTER EU ACCESSION

Bulgaria's accession to the European Union and the onset of the global financial and economic crisis mark a turning point in the structure of goods and services export from the country as a share of GDP at constant prices. Since then, there has been a gradual increase in the exports of sectors with higher added value – for example, the relative importance of clothing and the textile industry has diminished, giving way to increased exports in

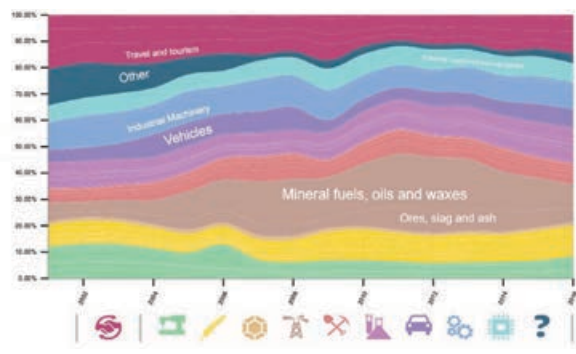
Figure 1.1. Dynamics of Bulgaria's export of goods and services by sectors (2001 – 2016) as a share of GDP in constant prices

fields such as electronics and electrical engineering as well as in the area of information and communication technologies.

The dynamics of imports reflects the overall development of the Bulgarian economy over the period under review, indicating an increase in the relative share of investment goods and final consumption goods.

Figure 1.2. Dynamics of Bulgaria's import of goods and services by sectors (2001 – 2016) as a share of GDP in constant prices

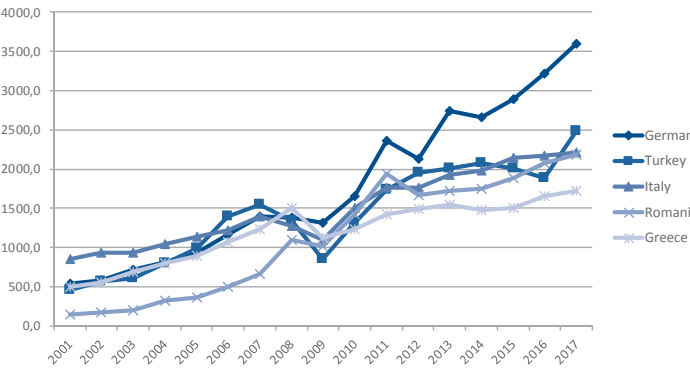

Source: Harvard Center for International Development

MAIN TRADE PARTNERS

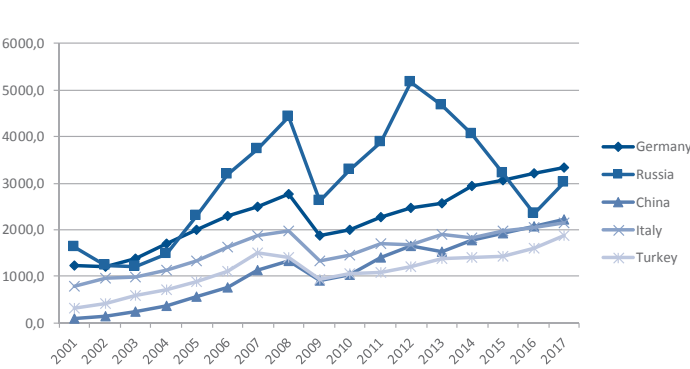
Even before 2007, EU countries take center stage in the review of Bulgaria's main export markets. At the beginning of the period, the leading export partner is Italy, followed by Germany, Greece and Turkey. The decline in exports as a result of the global financial and economic crisis in 2009 coincides with the shift towards Germany becoming the single most important market for Bulgarian goods. For the period 2001-2017, exports to Romania posted the most significant growth, while those to Greece lost their relative importance. The geographic proximity and the large size of the Turkish market predetermined the country's significance as a major destination for Bulgarian exports throughout the whole period, incessantly competing with Italy for the second place. (Figure 2.1.)

Figure 2.1. Bulgaria's export dynamics by main trading partners in the period 2001– 2017 in Mln. EUR

During the period in review, the main countries with regard to imports to Bulgaria coincide to some extent with the main export partners with two very significant exceptions – Russia and China (Figure 2.2.). During these seventeen years, the Federal Republic and the Russian Federation interchangeably assume the position of the leading import partner, but while imports from Germany are dominated by high added-value production, investment and final consumption goods, Russia's import is composed almost entirely of energy resources. It is only natural for Russia to take the leading import spot when the price of energy resources goes up on the international markets without any real connection to the state of the Bulgarian economy in that particular year.

Figure 2.2. Bulgaria's import dynamics by main trading partners in the period 2001-2017 in Mln. EUR

Source: BNB

СТАНЕТЕ ДИГИТАЛНИ. СЕГА!

Дигитална автоматизация от Festo-
лесна, конкретна, перспективна

FESTO

Обучение

Техническо образование

Изграждане

Инженеринг и въвеждане
в експлоатация

Управление

Мониторинг на
състоянието и поддръжка

Вдъхновяване

Бионична обучителна мрежа
и концепции за бъдещето

DYNAMIK UND ÜBERSICHT DES AUSSENHANDELS DER REPUBLIK BULGARIEN

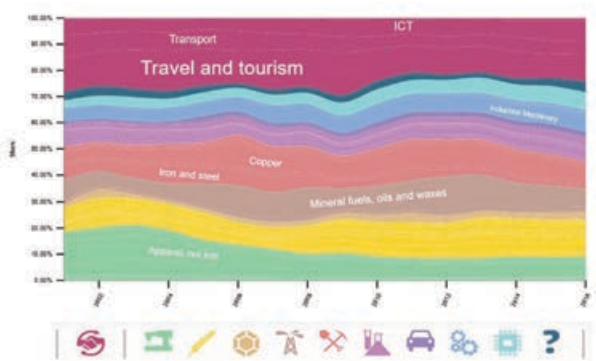
GESCHICHTLICHER HINTERGRUND – VOR UND NACH DER EU-MITGLIEDSCHAFT

Die Aufnahme des Landes in die EU, der Einbruch der Weltfinanz- und der Weltwirtschaftskrise stellen einen Wendepunkt in der Gesamtstruktur des Exports von Waren und Dienstleistungen als Anteil des BIP zu konstanten Preisen dar. Seitdem ist ein allmähliches Wachstum des Exports in Sektoren mit größerer Wertschöpfung zu beobachten. So sinkt z.B. die relative Bedeutung der Bekleidungs- und Textilindustrie, während der

Export in Sektoren wie Elektronik und Elektrotechnik sowie im Bereich der Informations- und Kommunikationstechnologien steigt.

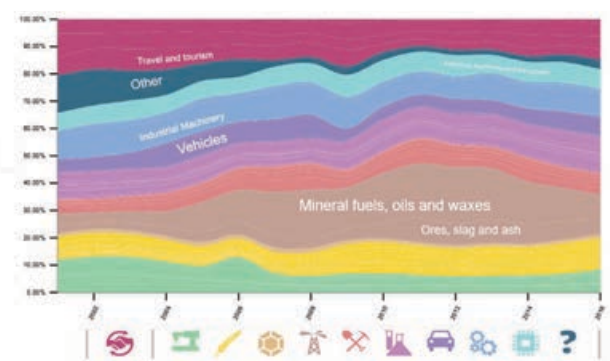
Die Dynamik des Imports spiegelt als Ganzes die Entwicklung der bulgarischen Wirtschaft in der Untersuchungsperiode wider und zeigt einen Anstieg des relativen Anteils der Investitionsgüter und der Waren für den Endverbrauch.

Abbildung 1.1. Dynamik des bulgarischen Waren- und Dienstleistungsexports nach Sektoren (2001 – 2016), als Anteil am BIP

Quelle: Harvard Center for International Development

Abbildung 1.2. Dynamik des bulgarischen Waren- und Dienstleistungsexports nach Sektoren (2001 – 2016), als Anteil am BIP

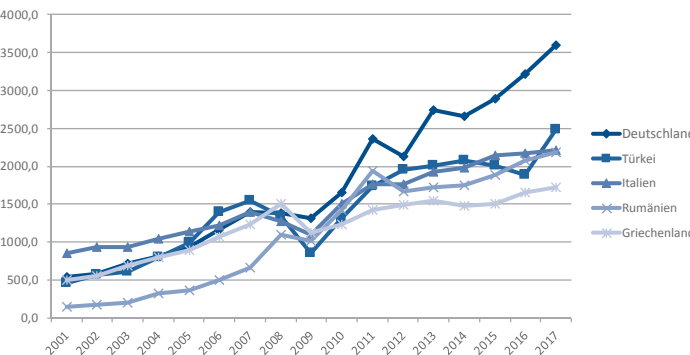

FÜHRENDE HANDELSPARTNER

Die Prüfung der Dynamik des bulgarischen Außenhandels nach führenden Märkten zeigt, dass die EU-Länder bereits vor 2007 an der Spitze waren. Zu Beginn der untersuchten Periode war Italien der Hauptexportpartner, gefolgt von Deutschland, Griechenland und der Türkei. Der Exportrückgang in der Folge der Weltfinanz- und Weltwirtschaftskrise trifft mit dem Zeitpunkt überein, zu dem 2009 **Deutschland die alleinige führende Position als erstrangiger Markt für bulgarische Waren einnimmt**. Im Zeitraum 2001 – 2017 verzeichnet der Export nach Rumänien den größten Anstieg, während Griechenland an relativer Bedeutung verliert. Die geographische Nähe und die Größe des türkischen Marktes verleihen der Türkei während der ganzen Periode einen führenden Platz als Zielrichtung des bulgarischen Exports, in umstrittenem Wettbewerb mit Italien um den zweiten Platz. (Abbildung 2.1.)

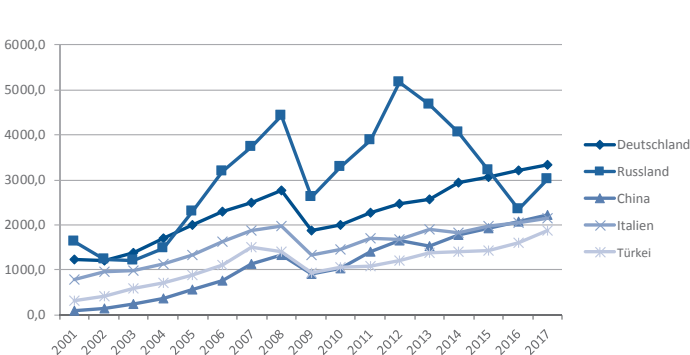
Im Untersuchungszeitraum fallen die führenden Import-Länder Bulgariens in gewissem Maße mit den führenden Exportpartnern überein, mit zwei sehr wesentlichen Ausnahmen – Russland und China (Abbildung 2.2.). In diesen siebzehn Jahren findet der Wettbewerb um die Position des führenden Partners zwischen der BRD und der Russischen Föderation statt. Doch während der Import aus Deutschland von Produkten mit hoher Wertschöpfung, Investitionsgütern und Waren für den Endverbrauch dominiert ist, besteht der Import aus Russland fast ganz aus Energieträgern. Es ist sehr natürlich, dass in den Jahren des Anstiegs der Preise der Energieressourcen auf den Weltmärkten der Platz des größten Import-Partners von Russland eingenommen wird, ohne dass dieses einen unmittelbaren Zusammenhang auf den Zustand der bulgarischen Wirtschaft hat.

Abbildung 2.1. Dynamik des bulgarischen Exports nach führenden Handelspartnern im Zeitraum 2001–2017, in Mio. EUR

Quelle: BNB

Abbildung 2.2. Dynamik des Imports in Bulgarien nach führenden Handelspartnern im Zeitraum 2001–2017, in Mio. EUR

ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ КАТО ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОР №1 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

По обем на двустранната търговия България попада в топ 20 на най-важните търговски партньори на Германия в рамките на Европейския съюз. По големина на износа от ФРГ към страните от ЕС България е 21-ва по размер на вноса е на 19-а позиция сред партньорите в рамките на ЕС. По значение на търговския оборот (внос+износ) България е на 41-во място сред всички 234 държави и територии в света, с които фирмите във Федерална република Германия търгуват. Сред всички страни вносители в Германия България е на 39-о място, а по отношение на износа от Германия – на 45-о място в света.

През 2017 г. България попада сред страните, с които Германия отчита търговски дефицит (общо 65 държави), докато със 169 държави Германия регистрира положително търговско салдо². Тенденцията Бъл-

гария да изнася повече отколкото внася от Германия се запазва и през 2018 г. По този начин за последното десетилетие знакът на търговското салдо се обръща в полза на България общо три пъти – през 2013, 2017 и 2018 г. Тук впечатление прави ръстът в положителното за България търговско салдо, което удвоява стойността си през 2018 г. спрямо предходната година (от 150 млн. евро на 320 млн. евро). Изключително динамично развитие отчита и общият стокообмен между двете държави. За осемнадесетгодишния период от 2001 до 2018 г. той отбелязва среден годишен ръст от 10%, като само за последните десет години той нараства от 3,2 млрд. евро до почти 8,3 млрд. евро или два пъти и половина (таблица 1.1. и фигура 3.1.).

THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AS BULGARIA'S NUMBER 1 TRADE PARTNER

Bulgaria is among the top 20 most important trade partners for Germany within the European Union in terms of total trade turnover. If the volume of German exports to EU Member States is considered, Bulgaria ranks on the 21st place, while seen from the point of view of imports to Germany the country is placed 19th. According to the total trade figures, Bulgaria holds the 41st position out of 234 countries and territories worldwide. The global comparison shows that Bulgaria is on 39th place in terms of all imports to Germany and on 45th when the size of all export markets is considered.

In 2017, Bulgaria joined the group of 65 countries with which Germany posted a negative trade balance, whereas the Federal Republic had

a positive balance with the remaining number of 169 countries and territories². The trend for Bulgarian exports to Germany to exceed the German imports to Bulgaria remained unchanged in 2018 as well. Thus, Bulgaria registered a positive trade balance with Germany three times within the past decade – in 2013, 2017 and 2018. Worth mentioning is the increase in the positive trade balance of Bulgaria that more than doubled in 2018 on an annual basis (from EUR 150 mln. to EUR 320 mln.). Bilateral total trade turnover is also characterized by very dynamic development. For the period between 2001 and 2018 it registered an average annual growth rate of 10%. What is more, it increased from EUR 3.2 bln. to EUR 8.3 bln. in the past decade alone. (Table 1.1. & Figure 3.1.).

DIE BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND ALS TOP-HANDELSPARTNER DER REPUBLIK BULGARIEN

In Bezug auf den Umfang des bilateralen Handels gehört Bulgarien zu den Top 20 der wichtigsten Handelspartner Deutschlands im Rahmen der EU. In der Rangfolge des Umfangs des BRD-Exports in die Länder der EU belegt Bulgarien den 21. Platz und beim Import die 19. Position unter den Partnern im Rahmen der EU. In der Rangfolge des Handelsumsatzes (Import und Export) belegt Bulgarien die 41. Position unter allen 234 Ländern und Gebieten der Welt, mit denen die Firmen in der Bundesrepublik Deutschland handeln. Bulgarien befindet sich an 39. Stelle unter allen Ländern, die nach Deutschland importieren und an 45. Stelle unter den Ländern, die nach Deutschland ausführen.

2017 gehört Bulgarien zu den Ländern, mit denen Deutschland ein Handelsdefizit ausweist (insgesamt 65 Länder), während Deutschland mit

169 Ländern eine positive Handelsbilanz hat².

Der Trend, dass der bulgarische Export den Import aus Deutschland übersteigt, hält auch 2018 an. So wendet sich im letzten Jahrzehnt das Zeichen der Handelsbilanz insgesamt drei Mal zu Gunsten Bulgariens: 2013, 2017 und 2018. Hierbei fällt der Anstieg der positiven Handelsbilanz für Bulgarien auf, die 2018 ihren Wert im Vergleich zum Vorjahr verdoppelt (von 150 Mio. EUR auf 320 Mio. EUR). Eine außerordentlich dynamische Entwicklung verzeichnet auch der Gesamtwarenumsatz zwischen den beiden Ländern. In den 18 Jahren (von 2001 bis 2018) verzeichnet er einen durchschnittlichen Jahreszuwachs von 10%, wobei er allein in den letzten 10 Jahren von 3,2 Mrd. EUR auf fast 8,3 Mrd. EUR oder um das Zweieinhalbfache wächst (Tabelle 1.1. und Abbildung 3.1.).

² Ранглиста на външнотърговските партньори на ФРГ 2017, Федерална статистическа служба на Германия, 26.10.2018 г.

Ranking of FRG's foreign trade partners, Federal Statistical office of Germany, 26.10.2018

Rangfolge der Handelspartner im Außenhandel der Bundesrepublik Deutschland 2017, Statistisches Bundesamt (Destatis), 26.10.2018

Таблица 1.1. Данни на Федералната статистическа служба на Германия за външната търговия между Германия и България – стокообмен и салдо * данните за 2018 г. са предварителни

Table 1.1. Total trade and trade balance between Germany and Bulgaria * preliminary data for 2018

Tabelle 1.1. Angaben des Statistischen Bundesamtes zum Außenhandel zwischen Deutschland und Bulgarien – Warenumsatz und Bilanz * nach vorläufigen Angaben für 2018

Година/ Year/ Jahr	Стокообмен/ Total Trade/ Warenumsatz		Салдо/ Balance/ Bilanz
	млн. евро/ Mln. EUR/ Mio. EURv	Изменение спрямо предходната година/ Annual change/ Änderung im Vergleich zum Vorjahr	млн. евро/ Mln. EUR/ Mio. EUR
2001	1739,1		341,1
2002	1903,0	9,4%	434,4
2003	2108,3	10,8%	457,7
2004	2535,7	20,3%	593,1
2005	2913,5	14,9%	767,8
2006	3609,8	23,9%	787,4
2007	3927,5	8,8%	979,9
2008	4178,4	6,4%	1345,7
2009	3212,3	-23,1%	604,5
2010	3820,9	18,9%	529,4
2011	4457,5	16,7%	283,1
2012	4914,5	10,3%	460,6
2013	5373,3	9,3%	-80,5
2014	5871,9	9,3%	693,3
2015	6356,2	8,2%	547,2
2016	6710,0	5,6%	286,0
2017	7641,4	13,9%	-150,0
2018*	8266,3	8,2%	-320,6

Източник: Федерална статистическа служба на Германия

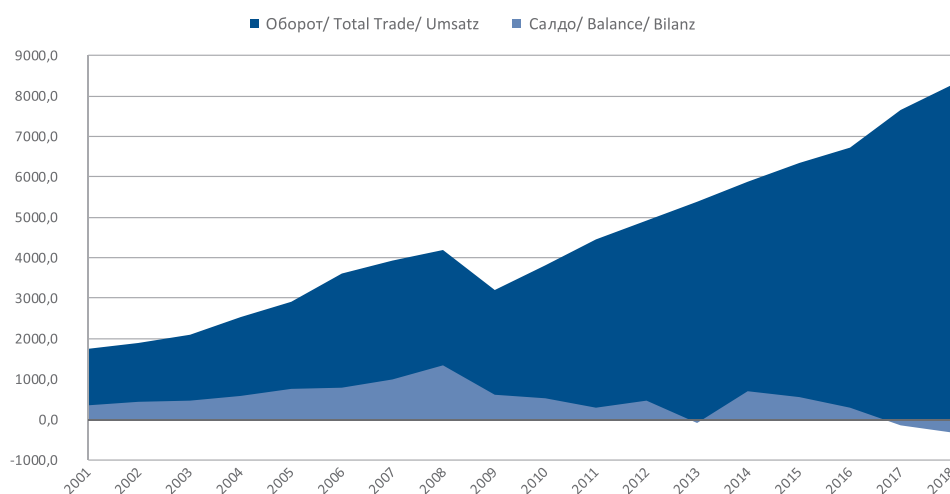
Source: Federal Statistical Office

Quelle: Statistisches Bundesamt

Фигура 3.1. Динамика на стокообмена и салдото в търговията между Германия и България * данните за 2018 г. са предварителни

Figure 3.1. Dynamics of the total trade and trade balance between Germany and Bulgaria * preliminary data for 2018

Abbildung 3.1. Dynamik des Umsatzes und der Handelsbilanz * zwischen Deutschland und Bulgarien * nach vorläufigen Angaben für 2018

Източник: Федерална статистическа служба на Германия

Source: Federal Statistical Office

Quelle: Statistisches Bundesamt

Както се вижда от таблица 1.2., за периода от 2001 до 2018 г. износът от България към ФРГ нараства с почти 12%, с което изпреварва, макар и с малко, темпа на внос от Германия (9%). Според предварителните данни за 2018 г. на Федералната статистическа служба на Германия, **българският износ за ФРГ е нараснал три пъти за последните десет години** и отбелязва най-високата си стойност през 2018 г. – близо 4,3 млрд. евро, задминавайки всички досегашни рекорди. Сходна е и тенденцията при германския износ за България – със стойност от почти 4 млрд. евро през 2018 г., той се е увеличил два пъти спрямо 2009 г.

Безспорна е тенденцията външната търговия между двете държави да

нараства в периода 2001–2018 г. Изключение прави единствено кризисната 2009 г., когато стокооборотът намалява с 23%. Тогава по-силно е засегнат износът от Германия към България, който се свива с една трета на годишна база, докато вносът във федералната република от България спада с 8%. През 2011 г. стокообменът между двете държави не само се възстановява, но и надминава предкризисното рекордно равнище от 2008 г. Това се дължи на сравнително по-динамичния растеж на износа от България към Германия – той отбелязва средногодишен темп на нарастване от 26,5% за 2010–2011 г. През 2014 г. българският износ отчита спад от 5% на годишна база, но стокообменът тогава отчита ръст от над

9% вследствие от по-доброто представяне на вноса от Германия в България (+24%). От 2015 до 2018 г. стокообменът нараства със средно 9% на година, като динамиката е видимо в полза на износа от България с неговия среден годишен темп на нарастване от близо 14%, докато вносът

от Германия в България се увеличава с около 5% годишно (таблица 1.2. и фигура 3.2.).

As Table 1.2. shows, exports from Bulgaria to Germany grew at an average annual rate of almost 12% during 2001-2018, thus outpacing the growth rate of German imports to Bulgaria for the same period (9%). According to preliminary data for 2018 by the Federal Statistical Office, **Bulgarian exports to Germany increased three times for the past ten years** and reached their all time highest volume in 2018 – almost EUR 4.3 bln. The exports from Germany to Bulgaria depict a similar trend – two times the size of 2009 by reaching almost EUR 4 bln. in 2018.

The historic overview clearly shows a trend of growing total trade turnover. An exception is recorded in 2009 when the total trade shrank by 23%. With a contraction of 30% on year-over-year basis German exports to Bulgaria at that

time were affected more significantly, while the Bulgarian imports in Germany decreased by 8%. In 2011, the total trade between both countries not only fully recovered but even outstripped the pre-crisis record level of 2008. This results from the comparatively more dynamic growth of the Bulgarian export to Germany – it registered an annual growth of 26.5% in 2010-2011. In 2014, the exports from Bulgaria to Germany dropped by 5% but the total trade volume grew by 9% due to the better performance of the German imports to Bulgaria (+24%). The total trade in 2015-2018 registered a yearly increase of 9% on average – a dynamic significantly driven by the Bulgarian exports. The latter grew annually by 14%, while German exports to Bulgaria expanded at a slower pace – by 5% on an yearly basis (Table 1.2. & Figure 3.2.).

Wie aus Tabelle 1.2 ersichtlich ist, stiegen die Ausfuhren aus Bulgarien in die Bundesrepublik Deutschland im Zeitraum von 2001 bis 2018 um fast 12% und übertrafen damit die Importquote aus Deutschland (9%), wenn auch geringfügig. Nach den vorläufigen Daten des Statistischen Bundesamtes für das Jahr 2018 haben sich **die bulgarischen Exporte in die Bundesrepublik Deutschland in den letzten zehn Jahren verdreifacht** und sind

ihren höchsten Wert im Jahr 2018 wert – fast 4,3 Mrd. EUR, womit alle bisherigen Rekordwerte übertroffen werden. Ähnlich ist auch die Tendenz beim deutschen Export nach Bulgarien – mit einem Wert von fast 4 Mrd. EUR in 2018 hat er sich im Vergleich zu 2009 fast verdoppelt.

Die Tendenz des Anwachsens des Außenhandels zwischen beiden Ländern im Zeitraum 2001-2018 ist eindeutig. Eine Ausnahme bildet nur das Krisen-

e-mail: office@ellatzite-med.com

елациме мед АД

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ – СТАНДАРТ ЗА КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ

с. Мирково 2086, тел: 02 923 77 12

ellatzite med AD

SUSTAINABLE DEVELOPMENT – QUALITY LIFE STANDARD

2086 Mirkovo, Bulgaria, tel: +359 2 923 7712

явр 2009, в дем дер Варенумсатз ум 23% снкт. Зу дер Зет вурде дер Экспорт аус Деутшланд нах България, дер ум еин Дрнттел аф Jahresbasis снк, стъркер бетрофен, върхендер българскет Экспорт в дие БРД ум 8% снк. В 2011 еррескте дер Варенумсатз зкшкен бекден Лърден нхт нур дие фърхенер Верт, сондерн фбертраф дас Вокркен-Рекорднелвуе вон 2008. Длес е аф дас релатв днамскет Вакштум дес българскен Экспорта нах Деутшланд зурфкзфхрен – аф Jahresbasis верзекнет е еен дурхсннттлкен Анстек вон 26,5% фър 2010-2011. В 2014 верзекнет

дер българскет Экспорт еен Рфкганг вон 5% аф Jahresbasis, дох дер Варенумсатз стект в дерселбен Перюд е ум фбер 9% вфлге дер гутен Performance дес Импорта аус Деутшланд в България (+24%). Вон 2015 бс 2018 стект дер Варенумсатз ум дурхсннттлч 9% жърлч, вобе дие Днамк снхбар зугунстен дес Экспорта аус България ест. Сел дурхсннттлч Вакштум бетрър фст 14%, върхендер Импорт аус Деутшланд в България ум са. 5% жърлч върхт (Табелле 1.2. ум Фгур 3.2.).

Табелла 1.2. Даннел на Федералната статетскет служба на Германия за върхната търговля между Германия и Българля – внос и експорт * даннелте за 2018 г. са предваретелнел

Table 1.2. Exports from Germany to Bulgaria and Imports in Germany from Bulgaria *preliminary data for 2018

Tabelle 1.2. Angaben des Statistischen Bundesamtes über den Außenhandel zwischen Deutschland und Bulgarien* nach vorläufigen Angaben für 2018

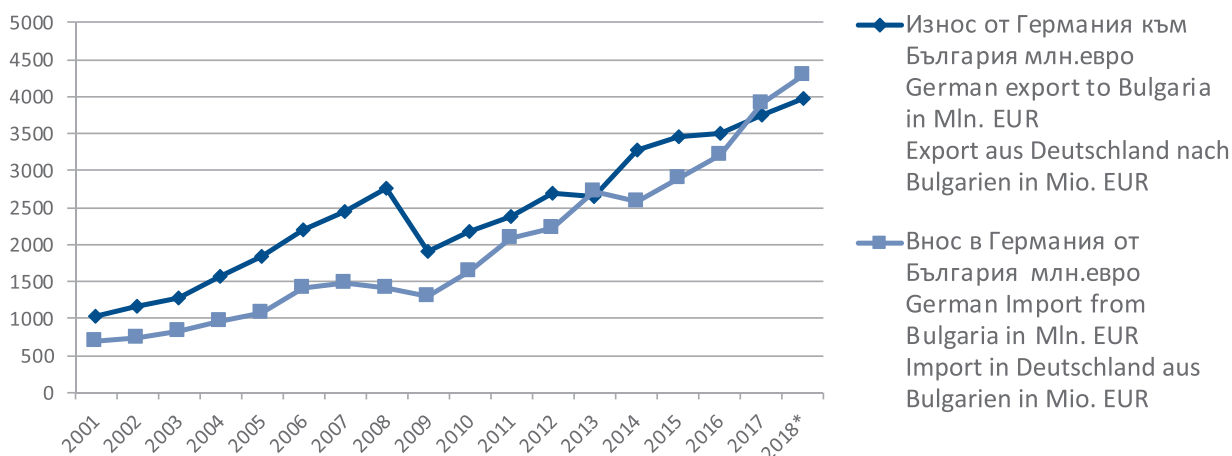
Година/ Year/Jahr	Икспорт от Германия към България/ Exports from Germany to Bulgaria/ Export aus Deutschland nach Bulgarien	Изменение спрямо предходната година/ Annual change/ Änderung im Vergleich zum Vorjahr	Внос в Германия от България/ Imports in Germany from Bulgaria/ Import in Deutschland aus Bulgarien	Изменение спрямо предходната година/ Annual change/ Änderung im Vergleich zum Vorjahr
	млн. евро/ Mln. EUR/ Mio. EUR/		млн. евро/ Mln. EUR/ Mio. EUR	
2001	1040,1		699,0	
2002	1168,7	12,4%	734,3	5,1%
2003	1283,0	9,8%	825,3	12,4%
2004	1564,4	21,9%	971,3	17,7%
2005	1840,6	17,7%	1072,8	10,5%
2006	2198,6	19,4%	1411,2	31,5%
2007	2453,7	11,6%	1473,8	4,4%
2008	2762,0	12,6%	1416,3	-3,9%
2009	1908,4	-30,9%	1303,9	-7,9%
2010	2175,2	14,0%	1645,8	26,2%
2011	2370,3	9,0%	2087,2	26,8%
2012	2687,5	13,4%	2226,9	6,7%
2013	2646,4	-1,5%	2726,9	22,5%
2014	3282,6	24,0%	2589,3	-5,0%
2015	3451,7	5,2%	2904,5	12,2%
2016	3498,0	1,3%	3212,0	10,6%
2017	3745,7	7,1%	3895,7	21,3%
2018*	3972,8	6,1%	4293,4	10,2%

Источннк: Федерална статетскет служба на Германия
Source: Federal Statistical Office
Quelle: Statistisches Bundesamt

Фгур 3.2. Днамкел на върхната търговля между Германия и Българля * даннелте за 2018 г. са предваретелнел

Figure 3.2. Dynamics of foreign trade between Bulgaria and Germany *preliminary data for 2018

Figur 3.2. Dynamik des Außenhandels zwischen Deutschland und Bulgarien *nach vorläufigen Angaben für 2018

Источннк: Федерална статетскет служба на Германия / Source: Federal Statistical Office / Quelle: Statistisches Bundesamt

По-внимателен поглед в статистическите данни за външната търговия между двете държави на Федералната статистическа служба на Германия и на Националния статистически институт показва известни разминавания в стойностите (таблица 1.3.). Възможни причини за асиметрията

във външнотърговската статистика са поместени в приложение 1, като за целите на настоящия анализ са използвани данни и от двата източника при изричното им упоменаване.

A closer look at the statistical data provided by the Federal Statistical Office of Germany and the National Statistical Institute of Bulgaria reveals asymmetries in foreign trade statistics (Table 1.3.). A non-exhaustive list of

frequent reasons for statistical asymmetries is provided as Appendix 1. For the needs of the current analysis, both sources are used and duly recognized.

Ein genauerer Blick auf die Angaben des Statistischen Bundesamts und des Nationalen Instituts für Statistik zum Außenhandel zwischen beiden Ländern lässt gewisse Differenzen in den Werten erkennen (Tabelle 1.3.).

Mögliche Ursachen der Asymmetrie in der Statistik zum Außenhandel sind in der Anlage 1 angeführt; für die Zwecke der vorliegenden Analyse wurden Angaben von beiden Quellen verwendet und entsprechend ausgewiesen.

Таблица 1.3. Сравнение на данните за външната търговия между Германия и България от ФСС и НСИ *данните за 2018 г. са предварителни

Table 1.3. Comparison of trade data provided by the Federal Statistical Office and the National Statistical Institute *preliminary data for 2018

Tabelle 1.3. Vergleich der Angaben des Statistischen Bundesamtes und des Nationalen Instituts für Statistik zum Außenhandel zwischen Deutschland und Bulgarien *Die Daten für 2018 sind vorläufig.

Година/ Year/ Jahr	Износ от Германия към България в млн. евро / Exports from Germany to Bulgaria (Mln. EUR)/ Export aus Deutschland nach Bulgarien in Mio. EUR		Внос в Германия от България в млн. евро/ Imports in Germany from Bulgaria (Mln. EUR)/ Import in Deutschland aus Bulgarien in Mio. EUR		Стокообмен в млн. евро/ Total Trade (Mln. EUR)/ Warenaustausch in Mio. EUR	
	ФСС/ Federal Statistical Office/ Destatis	НСИ/ National Statistical Institute/ NSI	ФСС/ Federal Statistical Office/ Destatis	НСИ/ National Statistical Institute/ NSI	ФСС/ Federal Statistical Office/ Destatis	НСИ/ National Statistical Institute/ NSI
2001	1040,1	1242	699	545,1	1739,1	1787
2002	1168,7	1200	734,3	578,7	1903	1778,2
2003	1283	1371,2	825,3	718,2	2108,3	2089,4
2004	1564,4	1693,4	971,3	816,1	2535,7	2509,5
2005	1840,6	1998,2	1072,8	928,9	2913,5	2927,1
2006	2198,6	2301,8	1411,2	1162,6	3609,8	3464,4
2007	2453,7	2503,4	1473,8	1389,1	3927,5	3892,5
2008	2762	2753,9	1416,3	1383,3	4178,4	4137,2
2009	1908,4	1865,4	1303,9	1320,4	3212,3	3185,8
2010	2175,2	2004,9	1645,8	1658,7	3820,9	3663,6
2011	2370,3	2275,8	2087,2	2355,2	4457,5	4631
2012	2687,5	2473,6	2226,9	2126,5	4914,5	4600,1
2013	2646,4	2577,9	2726,9	2741,3	5373,3	5319,2
2014	3282,6	2942,6	2589,3	2655,2	5871,9	5597,8
2015	3451,7	3074,4	2904,5	2893,7	6356,2	5968,1
2016	3498	3210,7	3212	3216,6	6710	6427,3
2017	3745,7	3326,8	3895,7	3590,8	7641,4	6917,6
2018*	3972,8	няма данни/п.а.	4293,4	няма данни/п.а.	8266,3	няма данни/п.а.

Източник: Федерална статистическа служба на Германия, Национален статистически институт / Source: Federal Statistical Office, National Statistical Institute (Bulgaria) / Quelle: Statistisches Bundesamt, Bulgarisches Nationales Institut für Statistik

АНАЛИЗ НА РАВНИЩЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Според данни на Евростат за структурата на експортно ориентирани предприятия в Германия, **за периода 2014–2016 г. значително е нараснал броят на германските предприятия, които търгуват с български контрагенти.** По отношение на вноса от България в Германия с над 30% са се увеличили фирмите с численост на персонала под 10 служители, с 16% – на тези с между 50 и 249 души и с 15% – на

компаниите с над 250 служители. Данните за вноса от България за този тригодишен период показват, че ръстът в реализираната стойност е най-висок при предприятията с под 10 служители (с 45%), следвани от големите предприятия (с 24%) и предприятията с до 249 служители (със 17%).

TRADE ANALYSIS AT ENTERPRISE LEVEL

According to Eurostat data on the export orientation of enterprises in Germany, **the number of German enterprises that traded with Bulgarian counterparts in 2014–2016 increased significantly**. In terms of imports from Bulgaria to Germany, the number of enterprises with such transactions increased as follows: enterprises with less than 10 employees by 30%, companies employing between 50 and 249 persons – by 16% and

companies with over 250 employees – by 15%. Data for the imports from Bulgaria for the same three-year period reveal that the growth of trade volume was the highest for enterprises with less than 10 employees (by 45%), followed by the large ones (by 24%) and companies with up to 249 employees (by 17%).

ANALYSE AUF DER EBENE DER UNTERNEHMEN

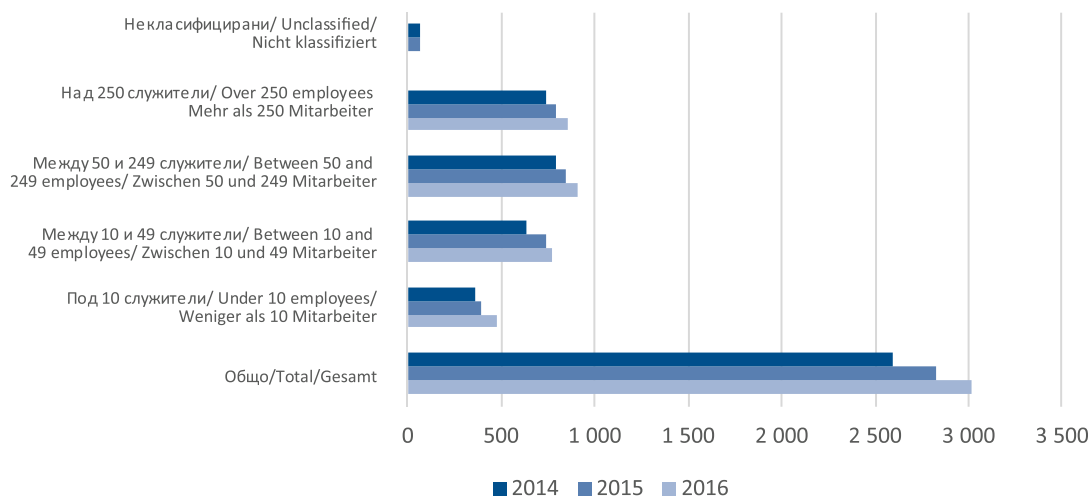
Nach Angaben von Eurostat über die Struktur der exportorientierten Unternehmen in Deutschland ist im **Zeitraum 2014 – 2016 die Anzahl der deutschen Unternehmen, die mit bulgarischen Kontrahenten handeln, erheblich angestiegen**. In Bezug auf den Import aus Bulgarien ist die Anzahl der Firmen mit weniger als 10 Mitarbeitern, die aus Bulgarien importieren, um 30% angestiegen, diese der Firmen zwischen 50 und 249

Mitarbeitern – um 16%, und es haben 15% mehr Firmen mit über 250 Mitarbeitern Importe aus Bulgarien realisiert. Die Angaben über den Import aus Bulgarien während dieser dreijährigen Periode ergeben, dass der Anstieg des realisierten Werts am höchsten bei Unternehmen mit bis zu 10 Mitarbeitern ist (um 45%), gefolgt von den großen Unternehmen (um 24%) und den Unternehmen mit bis zu 249 Mitarbeitern (um 17%).

Фигура 4.1. Предприятията с внос от България по численост на персонала

Figure 4.1. Number of German enterprises importing from Bulgaria by enterprise size

Abbildung 4.1. Unternehmen, die aus Bulgarien importieren, nach Anzahl der Mitarbeiter

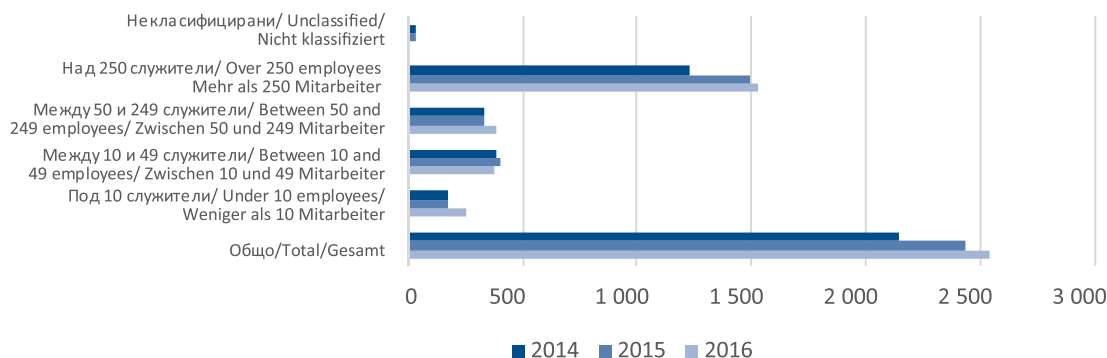

Източник: Евростат
Source: Eurostat
Quelle: Eurostat

Фигура 4.2. Стойност на вноса от България по предприятия спрямо числеността на персонала (в млн. евро)

Figure 4.2. Volume of imports from Bulgaria by size of German enterprises (Mln. EUR)

Abbildung 4.2. Wert des Imports aus Bulgarien von Unternehmen, nach Anzahl der Mitarbeiter (in Mio. EUR)

Източник: Евростат
Source: Eurostat
Quelle: Eurostat

We
deliver
health

EACH AND EVERY DAY. ACROSS EUROPE.

PHOENIX Pharma is part of the **PHOENIX Group** - a leading pharmaceutical trader in Europe. The company is active in 27 countries and offers unique geographical coverage across Europe, making a vital contribution to comprehensive healthcare with more than 36,000 employees.

Pharmaceuticals wholesale is the focus of our business. PHOENIX Pharma provides 100% national coverage with its warehouse facilities at 4 key points in the country (Sofia, Plovdiv, Bourgas and Veliko Tarnovo). Numerous products and services to pharmacies and pharmacy customers complete our portfolio – from producers exclusive representation on our market to pharmacy cooperation programmes.

Our vision is to be the best integrated healthcare provider – wherever we are active.

a PHOENIX company

Според данните на Евростат сериозен ръст отбелязват и германските предприятия, които изнасят своята продукция в България. Броят на фирмите с до 10 души персонал нараства с една трета през 2016 г. спрямо 2014 г., а на фирмите с до 49 служители с малко повече от една десета. При стойността на износа към България отново предприятията

с 10 или по-малко служители отчитат най-голям ръст – близо 37%, следвани от фирмите с под 49 служители и големите предприятия с по приблизително 12%.

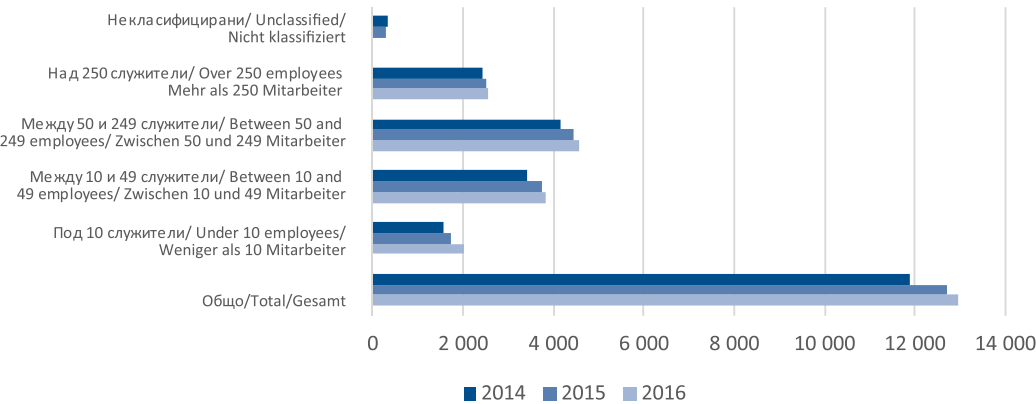
Eurostat data on trade by partner country and enterprise size speak also about a positive trend when performance of German enterprises exporting to Bulgaria is considered. In 2014–2016 the number of enterprises with less than 10 employees that had trade deals with Bulgarian companies increased by 31%, while companies with up to 49 employees by 11%. The increase in

export volumes was also the highest for the small enterprises with less than 10 employees (37%), followed by companies having between 10 and 49 employees and large companies – both registering an increases of app. 12%.

Nach Angaben von Eurostat ist auch die Anzahl der Unternehmen, die ihre Produkte nach Bulgarien exportieren, erheblich angestiegen. Die Anzahl der Firmen mit bis zu 10 Mitarbeitern ist 2016 im Vergleich zu 2014 um ein Drittel angestiegen und diese der Unternehmen mit bis zu 49 Mitarbeitern – um

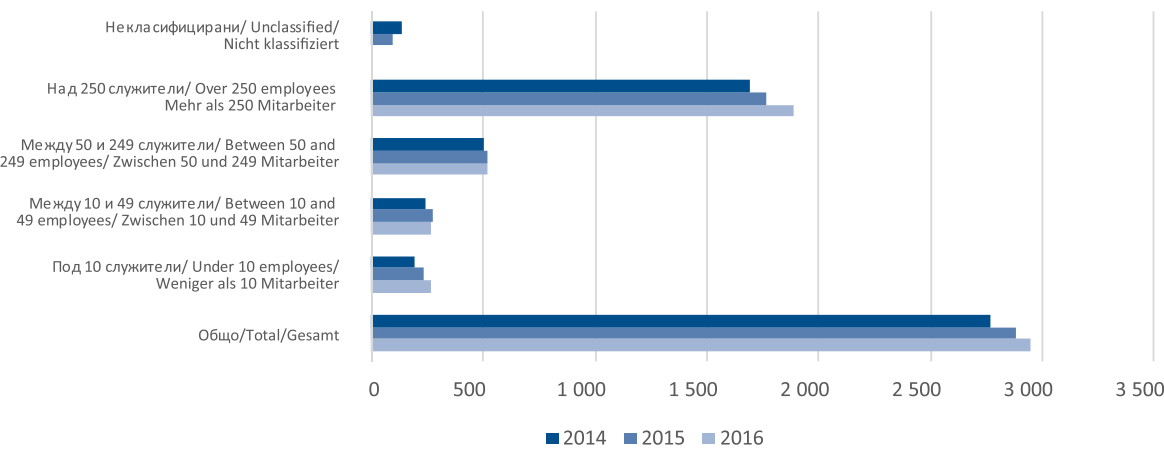
etwas mehr als ein Zehntel. In Bezug auf den Wert des Exports nach Bulgarien ist der größte Anstieg erneut bei den Unternehmen mit bis zu 10 Mitarbeitern festzustellen (fast 37%), gefolgt von den Unternehmen mit bis zu 49 Mitarbeitern und den Großunternehmen, jeweils mit etwa 12%.

Фигура 4.3. Предприятията с износ към България по численост на персонала
Figure 4.3. Number of German enterprises exporting to Bulgaria by enterprise size
Abbildung 4.3. Unternehmen, die nach Bulgarien exportieren, nach Anzahl der Mitarbeiter

Източник: Евростат / Source: Eurostat / Quelle: Statistisches Bundesamt

Фигура 4.4. Стойност на износа към България по предприятия спрямо числеността на персонала (в млн. евро)
Figure 4.4. Volume of exports to Bulgaria by size of German enterprises (Mln. EUR)
Abbildung 4.4. Wert des Exports nach Bulgarien durch Unternehmen, nach Anzahl der Mitarbeiter (in Mio. EUR)

Източник: Евростат / Source: Eurostat / Quelle: Statistisches Bundesamt

NEW

The driving force for your business!

The fastest road network in Europe!

Find out your lead times with the Europe-scheduler:
eschenker.dbschenker.com

Over 700 own branches connecting 38 countries. You benefit from the most extensive integrated european network.

Rely on Europe's most extensive land transportation network and deliver your system freight with **DB SCHENKERsystem** and **DB SCHENKERsystem premium**.

Book now!

Contact us:

DB Schenker in Bulgaria
SCHENKER EOOD
1A, Evropa Blvd., 2227
Bozhurishte (Sofia)
Bulgaria

Phone: +359 (0)2 9429 100
schenker.bg@dbschenker.com
www.dbschenker.com/bg

DB SCHENKERsystem

- **FAST LEAD TIMES**
- **HIGH RELIABILITY**
- **FLEXIBILITY**
- **MANY ADDITIONAL SERVICES**

DB SCHENKERsystem premium

**FASTER BY UP
TO TWO DAYS**

**PERFORMANCE
GUARANTEED***

Данните недвусмислено показват, че ръстът в стокооборота между България и Федерална република Германия за разглеждания период 2014–2016 г. е по-осезаем сред германските малки и средни предприятия. Изпреварващата активност на тези предприятия, които са в основата на германската икономика, дава основание да се смята, че **ролята на мал-**

ките и средни предприятия в търговията с български фирми има потенциал да продължава да нараства и да се допусне, че вероятно сме свидетели на **тенденция на нарастваща активност в двустранните търговски отношения от страна на германските МСП.**

The total trade increase between Bulgaria and Germany in 2014–2016 is more notable among German small and medium-sized enterprises. The comparatively more dynamic activity of this class of enterprises, which are seen as the backbone of the German economy, supports the argument that **the role of small and medium-sized enterprises in trading with Bulgaria**

ian counterparts has further potential and can be considered evidence for the growing activity of German small and medium-sized enterprises within the bilateral trade relations.

Die Angaben zeugen eindeutig davon, dass sich der Anstieg des Handelsumsatzes zwischen Bulgarien und der Bundesrepublik Deutschland in der Untersuchungsperiode 2014 – 2016 bei den deutschen kleinen und mittleren Unternehmen mehr bemerkbar macht. Die vorausschauende Aktivität dieser Unternehmen, die das Rückgrat der deutschen Wirtschaft bilden, lässt darauf schließen, dass die **Rolle der kleinen und mittleren Unter-**

nehmen im Handel mit bulgarischen Unternehmen Potenzial für weiteres Wachstum hat und lässt uns davon ausgehen, dass wir wahrscheinlich Zeuge einer **Tendenz der wachsenden Aktivität der deutschen KMU in den bilateralen Handelsbeziehungen sind.**

АНАЛИЗ НА РАВНИЩЕ ФЕДЕРАЛНИ ПРОВИНЦИИ

Териториалната специализация и федералната структура на управление в Германия дават възможност за задълбочен преглед и анализ на външноикономическите отношения на нейните 16 федерални провинции, тяхната структура и динамика. По предварителни данни на Федералната статистическа служба на Германия за 2018 г. стойността на износа от всички провинции към България възлиза на 2,8 млрд. евро, докато на вноса от България надхвърля 4,2 млрд. евро. Както се вижда от Таблица 2, данните за 2018 г. отразяват общата тенденция на нарастване на търговските обеми в двете посоки, особено след присъединяването на България към Европейския съюз през 2007 г. **За този период от единадесет години износът от Германия към България отбелязва ръст от близо 62%, а вносет в Германия от България регистрира нарастване от над 190%.**

В рамките на разглеждания период – 2007–2018 г., по отношение на износа към България с темп, значително по-висок от средния, са се

развили отношенията с провинциите Хамбург (ръст от близо 200%), Хесен (133%), Тюрингия (137%), Бранденбург (126%) и Мекленбург-Предна Померания (91%). Най-високият процентен ръст на вноса от България е отчетен в провинциите Берлин (близо 1100%), Хамбург (717%), Заарланд (354%), Бремен (371%) и Бранденбург (349%). Прави впечатление, че сред провинциите с най-силна динамика на вноса и износа не присъстват провинциите, с които България традиционно има добре развити външотърговски отношения, като Баден-Вюртемберг, Бавария и Северен Рейн-Вестфалия. Търговските отношения с тях отбелязват значителен ръст в периода след присъединяването на страната към ЕС, но ниската база при другите федерални провинции обяснява техния значителен процентен ръст, който надхвърля сериозно средните стойности в растежа на търговията на равнище държави.

BILATERAL TRADE ANALYSIS BY FEDERAL STATES

The territorial business specialization and the federative structure of governance in Germany allow for a detailed review and analysis of the foreign economic relations of its 16 federal states, their respective trade structure and its dynamics. According to preliminary data for 2018 of the Federal Statistical Office, total volume of all federal states' export to Bulgaria amounted to EUR 2.8 bln., whereas the imports from Bulgaria exceeded EUR 4.2 bln. As shown on Table 2, 2018 data reflect the overall growth trend in terms of trade volumes in both directions, particularly after the Bulgarian accession to the European Union in 2007. **Within this eleven-year period, German exports to Bulgaria registered a growth rate of app. 62%; at the same time, German imports from Bulgaria witnessed an increase of more than 190%.**

A comparatively more accelerated growth rate, significantly higher than the average one in terms of exports to Bulgaria in 2007–2018, was reg-

istered by Hamburg (almost 200%), Hesse (133%), Thuringia (137%), Brandenburg (126%) and Mecklenburg-West Pomerania (91%). In parallel, the highest growth of imports from Bulgaria was recorded in Berlin (close to 1100%), Hamburg (717%), Saarland (354%), Bremen (371%) and Brandenburg (349%). A fact worth mentioning is that Baden Wurttemberg, Bavaria and North Rhine-Westphalia, which have traditionally strong economic ties with Bulgaria, are not among the top performing federal states in terms of trade dynamics in both fields – exports and imports. Trade relations between companies there and Bulgarian counterparts registered considerable growth after Bulgaria's EU accession, however, the low starting base among other federal states explains the sizable trade growth that exceeds the average trade figures by far.

ANALYSE AUF DER EBENE DER BUNDESLÄNDER

Die regionale Ausrichtung der Bundesrepublik Deutschland mit ihren Bundesländern bietet die Möglichkeit einer detaillierten Übersicht und einer Analyse der Außenhandelsbeziehungen ihrer 16 Bundesländer und deren Struktur und Dynamik. Nach vorläufigen Angaben von Destatis für 2018 beläuft sich der Wert des Exports aller Bundesländer nach Bulgarien auf 2,8 Mrd. EUR, während der Wert des Imports aus Bulgarien 4,2 Mrd. übersteigt. Wie aus der Tabelle 2 zu erkennen ist, spiegeln die Angaben für 2018 die allgemeine Tendenz des Wachstums des Handels in beide Richtungen, insbesondere nach dem Beitritt Bulgariens an die EU in 2007. **In diesem Zeitraum von elf Jahren ist der Export von Deutschland nach Bulgarien mit fast 62% gestiegen. Der Import nach Deutschland aus Bulgarien verzeichnet einen Zuwachs von über 190%.**

In der Untersuchungsperiode 2007–2018 hat sich der Export nach Bulgarien mit deutlich höherem als dem durchschnittlichen Tempo in folgen-

den Bundesländern entwickelt: Hamburg (Zuwachs von fast 200%), Hessen (133%), Thüringen (137%), Brandenburg (126%) und Mecklenburg-Vorpommern (91%). Der höchste prozentuelle Zuwachs des Imports aus Bulgarien wurde in den Bundesländern Berlin (fast 1100%), Hamburg (717%), Saarland (354%), Bremen (371%) und Brandenburg (349%) erreicht. Es fällt auf, dass zu den Bundesländern mit der größten Dynamik des Imports und des Exports nicht jene Bundesländer gehören, zu denen Bulgarien traditionell gut entwickelte Handelsbeziehungen hat, wie Baden-Württemberg, Bayern und Nordrhein-Westfalen. Die Handelsbeziehungen zu ihnen verzeichnen einen wesentlichen Zuwachs in der Periode nach der Aufnahme des Landes an die EU; die niedrige Basis der anderen Bundesländer erklärt aber ihren bedeutenden prozentuellen Zuwachs, der die durchschnittlichen Zuwachswerte des Handels auf der Ebene der beiden Länder übersteigt.

Таблица 2. Външнотърговски обмен между федерални провинции и РБ, в млн. евро

Table 2. Trade turnover between all federal states and Bulgaria, mln. EUR

Tabelle 2. Außenhandel zwischen den Bundesländern und der Republik Bulgarien, in Mio. EUR

	2002		2007		2018*	
	Износ/ Export/ Export	Внос/ Import/ Import	Износ/ Export/ Export	Внос Import/ Import	Износ/ Export/ Export	Внос/ Import/ Import
Баден-Вюртемберг/ Baden Wurttemberg/ Baden-Württemberg	201,4	124,6	413,0	222,4	597,9	728,6
Бавария/ Bavaria/ Bayern	147,4	156,4	395,4	267,8	538,2	746,1
Берлин/ Berlin/ Berlin	24,3	13,0	46,2	9,8	51,7	115,9
Бранденбург/ Brandenburg/ Brandenburg	6,0	8,5	18,2	10,1	41,2	45,6
Бремен/ Bremen/ Bremen	5,7	3,2	16,7	9,9	27,6	46,4
Хамбург/ Hamburg/ Hamburg	18,2	28,2	28,1	71,2	84,1	581,8
Хесен/ Hesse/ Hessen	49,1	44,2	106,6	64,2	248,3	211,4
Мекленбург-Предна Померания/ Mecklenburg-West Pomerania/ Mecklenburg-Vorpommern	2,8	0,4	9,7	2,1	18,4	5,3
Долна Саксония/ Lower Saxony/ Niedersachsen	51,6	54,2	143,5	223,6	211,1	399,4
Северен Рейн-Вестфалия/ North Rhine-Westphalia/ Nordrhein-Westfalen	204,0	207,5	469,9	371,1	586,3	858,3
Райнланд-Пфалц/ Rhineland-Palatinate/ Rheinland-Pfalz	43,6	39,5	120,5	58,2	162,1	128,4
Заарланд/ Saarland/ Saarland	3,8	11,0	21,7	28,0	28,4	127,1
Саксония/ Saxony/ Sachsen	29,8	10,7	47,6	21,7	87,1	62,1
Саксония-Анхалт/ Saxony-Anhalt/ Sachsen-Anhalt	11,6	3,4	23,2	16,1	33,5	33,3
Шлезвиг-Холщайн/ Schleswig-Holstein/ Schleswig-Holstein	17,8	4,9	44,1	21,8	52,0	78,6
Тюрингия/ Thuringia/ Thüringen	10,2	12,6	29,9	21,1	70,8	48,6
Чужбина/ Abroad/ Ausland	0,0	0,0	0,0	0,0	1134,2	76,7
Не съотнесени/ Not assigned/ Nicht verteilt	340,8	23,1	518,6	36,5	0,0	0,2
Общо/ Total/ Gesamt	1168,0	745,5	2452,7	1455,4	3972,8	4293,7
*предварителни данни/ *preliminary data/ *vorläufige Angaben						

Източник: Федерална статистическа служба на Германия

Легенда: да се чете както следва „стойност на износа от Германия по федерални провинции към България и стойност на вноса от България към Германия по федерални провинции“

Source: Federal Statistical Office

Legend: volume of German exports to Bulgaria on federal level; volume of German imports from Bulgaria on federal level

Quelle: Statistisches Bundesamt

Legende: zu verstehen wie folgt: „Wert des deutschen Exports nach Bulgarien, nach Bundesländern und Wert des Imports aus Bulgarien, nach Bundesländern“

Както може да се види в таблица 2, общата сума на експорта и импорта по провинции през 2018 г. не съответства на данните на равнище ФРГ. Разликата идва не толкова от данните, които не са съотнесени към никоя федерална провинция, а се дължи предимно на стойността на вноса и износа, които не са свързани с никоя провинция. Тези стойности в таблицата са посочени в ред „Чужбина“, тъй като при тях предимно става дума за реекспорт на стоки с чуждестранен, негермански произход, които документално са отчетени като германски износ или внос. Повече информация за възможните причини за асиметрия във

външнотърговската статистика е поместена в Приложение 1 към анализа.

Най-голям дял от общия германски износ към България по предварителни данни за 2018 г. заемат Баден-Вюртемберг (15%), Северен Рейн-Вестфалия (14,8) и Бавария (13,5%). Необходимо е да се отбележи, че близо една трета от изнесените към България стоки са продукти, които са обект на реекспорт, следователно реалният дял на трите провинции от общия германски износ би бил съответно 21%, 20,6% и 19%.

As evidenced by Table 2, the total volume of exports and imports on federal level in 2018 differ from the total country-level data. This difference comes not from trade volumes that are not assigned or classified to any federal state but primarily from export and import volumes that do not originate in any of the federal states. These figures are grouped in the "abroad" section and refer to re-export of goods of foreign, non-German origin that are registered on paper as German trade volumes. A more detailed explanation of frequent reasons for statistical asymmetries is provided in Appendix 1.

According to the 2018 preliminary data of the Federal Statistical Office, the highest share in the total German exports to Bulgaria is posted by Baden Wurttemberg (15%), North Rhine-Westphalia (14.8%) and Bavaria (13.5%). It is to be mentioned that almost 30% of all German goods exported to Bulgaria are in the form of re-export, which in practice increases the weight of these three leading federal states to 21%, 20,6% and 19%, accordingly.

Wie aus der Tabelle 2 ersichtlich, entspricht 2018 die Gesamtsumme des Exports und des Imports, nach Bundesländern, nicht den Angaben auf der Ebene der Bundesrepublik. Die Differenz stammt nicht so sehr von den Daten, die keinem Bundesland zugeordnet wurden, sondern betrifft Import- und Exportwerte, die keinem Bundesland zugeordnet sind. Diese Werte sind in der Tabelle in der Reihe „Ausland“ ausgewiesen, weil es sich bei ihnen hauptsächlich um Reexporte ausländischen, nichtdeutschen Ursprungs handelt, die nach Dokumenten als deutscher Export oder Import erfasst wurden. Mehr Informationen

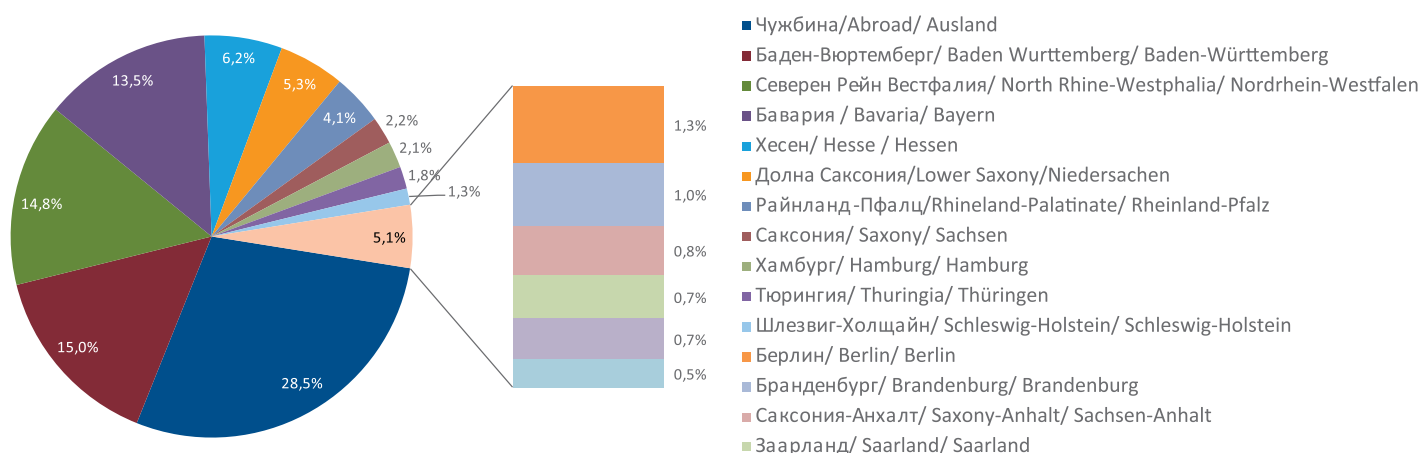
zu den möglichen Ursachen für die Assymetrie in der Außenhandelsstatistik sind in einer der Anlagen zur Untersuchung zu finden.

Der größte Anteil des gesamten deutschen Exports nach Bulgarien entfällt nach vorläufigen Angaben für 2018 auf Baden-Württemberg (15%), Nordrhein-Westfalen (14,8) und Bayern (13,5%). Es muss vermerkt werden, dass es sich bei fast einem Drittel der nach Bulgarien exportierten Waren um Waren für den Reexport handelt und der reale Anteil der drei Bundesländer am gesamten deutschen Export entsprechend 21%, 20,6 und 19% wäre.

Фигура 5.1. Дял на федералните провинции в износа от Германия към България по предварителни данни за 2018 г.

Figure 5.1. Share of federal states in the German exports to Bulgaria, in % based on preliminary data for 2018

Abbildung 5.1. Anteil der Bundesländer am Export aus Deutschland nach Bulgarien, nach vorläufigen Angaben für 2018

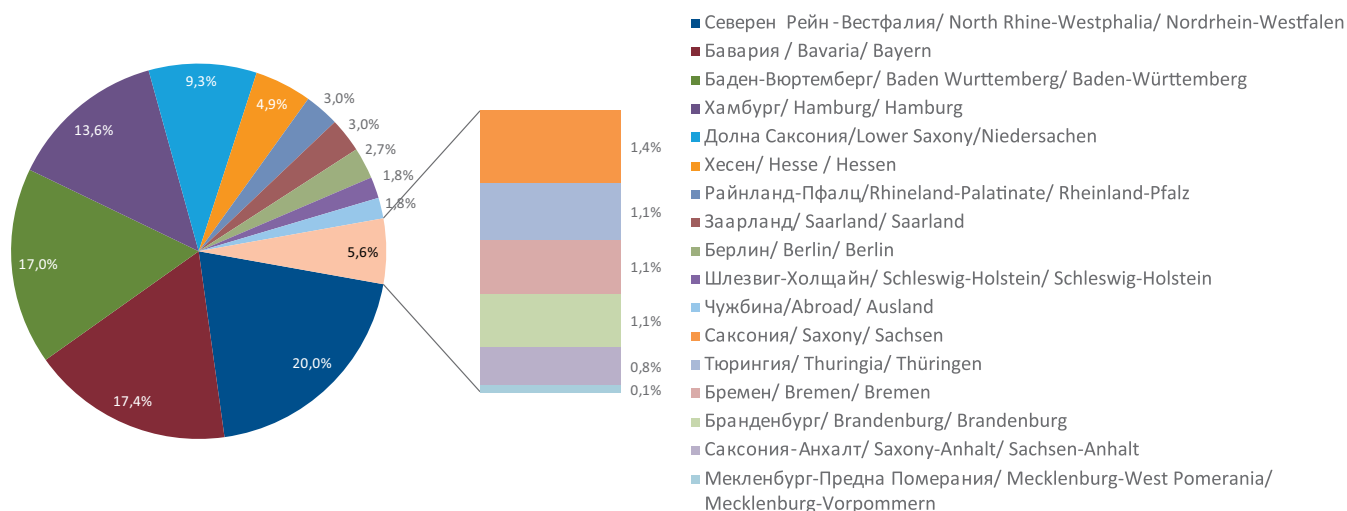

Източник: Федерална статистическа служба на Германия / Source: Federal Statistical Office / Quelle: Statistisches Bundesamt

Фигура 5.2. Дял на федералните провинции във вноса в Германия от България по предварителни данни за 2018 г.

Figure 5.2. Share of federal states in the German imports from Bulgaria, in % based on preliminary data for 2018

Abbildung 5.2. Anteil der Bundesländer am Import aus Bulgarien in Deutschland, nach vorläufigen Angaben für 2018

Източник: Федерална статистическа служба на Германия / Source: Federal Statistical Office / Quelle: Statistisches Bundesamt

По отношение на вноса от България в Германия по провинции отново са водещи същите три провинции, но в друга последователност – с най-голям дял е провинция Северен Рейн-Вестфалия (20%), следвана от Бавария (17%) и Баден-Вюртемберг (17%). Северните и източните провинции, в това число Берлин, Бранденбург, Саксония, Саксония-Анхалт, Мекленбург-Предна Померания, Тюрингия, Хамбург, Бремен, Шлезвиг-Холщайн, Долна Саксония, формират 33% от общия български износ за Германия. Така реално, макар и с незначителна разлика, българският износ за тези десет провинции е по-нисък от съвкупния дял на южните провинции Бавария и Баден-Вюртемберг (34%). (фиг. 5.1 и 5.2)

България отчита положително салдо с единадесет от шестнадесетте германски провинции. Българският износ за изброените по-горе северни и източни федерални провинции е със 739 млн. евро по-висок от вноса от тях, което формира над два пъти по-високо положително търговско салдо за България от това във всички останали федерални провинции. Търговското салдо с Бавария и Баден-Вюртемберг е със знак

плюс в размер на 338 млн. евро, а с останалите четири провинции – Северен Рейн-Вестфалия, Райнланд-Пфалц, Хесен и Заарланд е в полза на България с 300 млн. евро. Външнотърговските отношения със северните и източните провинции на практика „генерират“ най-голямата част от крайното положително за България търговско салдо през 2018 г. Стойността на съвкупното **положително търговско салдо за България в размер само на 320 млн. евро** в крайна сметка е резултат от високата стойност на положителното за Германия/отрицателното за България салдо при търговията със стоки с чуждестранен, негермански произход. (Таблица 3)

Динамиката на външнотърговските отношения на германските провинции в двете направления с България добива по-голяма яснота на следващите две фигури. В годините 2007-2018 г. както по отношение на износа към България, така и на вноса от България провинция Долна Саксония губи относителната си тежест. За сметка на това провинция Хесен се нарежда на четвърто място по износ към България в рамките на разглеждания период. (фиг. 5.3. и 5.4.)

It is the same group of German federal states that takes the leading positions in terms of German imports from Bulgaria – North Rhine-Westphalia has the largest share (20%), followed by Bavaria (17%) and Baden Württemberg (17%). The Northern and Eastern federal states, including Berlin, Brandenburg, Saxony, Saxony-Anhalt, Mecklenburg-West Pomerania, Thuringia, Hamburg, Bremen, Schleswig-Holstein, Lower Saxony, account for 33% of the total exports from Bulgaria to Germany. Thus, despite the small margin, Bulgaria's export to these ten federal states is smaller in size than the country's total exports to the states of Bavaria and Baden Württemberg (34%).

Bulgaria posts trade surpluses with eleven out of the sixteen federal states. Bulgarian export to the northern and eastern federal states mentioned above exceeds import volumes by 739 mln. EUR which translates to twice as high trade surplus for Bulgaria in comparison with the remaining federal states. Trade balance with Bavaria and Baden Württemberg has

a positive sign and a surplus amount of 338 mln. EUR, while the trade volume is also in favour of Bulgaria in the case of the other four federal states – North Rhine-Westphalia, Rhineland-Palatinate, Hesse and Saarland – with 300 mln. EUR. In reality, trade relations with the northern and eastern federal states "generate" the largest share of the total trade surplus for Bulgaria in 2018. The total trade surplus with FRG amounts to merely 320 mln. EUR mainly due to the high volume of the German surplus/Bulgaria deficit recorded in the trade with goods of foreign, non-German origin. (Table 3)

The dynamism in German federal states' trade relations with Bulgaria gains more clarity through the following two figures. In the years 2007-2008, Lower Saxony loses its relative significance both in terms of export to and import from Bulgaria. At the same time, Hesse ranks 4th by exports to Bulgaria for the period in review (Figure 5.3. & 5.4.).

Beim Import aus Bulgarien in Deutschland, nach Bundesländern, sind erneut dieselben drei Bundesländer führend, doch in einer anderen Reihenfolge – der größte Anteil entfällt auf Nordrhein-Westfalen (20%), gefolgt von Bayern mit 17% und Baden-Württemberg mit 17%. Die nördlichen und östlichen Bundesländer, einschließlich Berlin, Brandenburg, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Mecklenburg-Vorpommern, Thüringen, Hamburg, Bremen, Schleswig-Holstein, Niedersachsen kommen auf 33% des gesamten bulgarischen Exports nach Deutschland. Somit ist der bulgarische Export in diese zehn Bundesländer, wenn auch mit geringfügigem Unterschied, reell kleiner als der Gesamtanteil der südlichen Bundesländer Bayern und Baden-Württemberg (34%).

Bulgarien verzeichnet mit elf der sechzehn deutschen Bundesländer eine positive Handelsbilanz. Der bulgarische Export in die oben angeführten nördlichen und östlichen Bundesländer ist um 739 Mio. höher als der Import aus ihnen; das führt zu einer positiven Handelsbilanz zugunsten Bulgariens, die um mehr als das Zweifache höher ist als die Bilanz mit allen anderen Bundesländern. Die Handelsbilanz mit Bayern und Baden-Württemberg hat ein Überschuss in Höhe von 338 Mio. EUR und diese mit

den anderen vier Bundesländern – Nordrhein-Westfalen, Rheinland-Pfalz, Hessen und Saarland – verzeichnet ein Plus von 300 Mio. EUR zugunsten Bulgariens. Die Außenhandelsbeziehungen zu den nördlichen und östlichen Bundesländern „generieren“ de facto den größten Teil der positiven Gesamtbilanz für 2018. Der Wert der gesamten positiven Handelsbilanz für Bulgarien in Höhe von nur 320 Mio. EUR ist im Endeffekt ein Ergebnis des hohen Wertes des positiven Saldo für Deutschland/ der negativen Bilanz für Bulgarien beim Handel mit Waren ausländischen, nicht deutschen Ursprungs. (Tabelle 3)

Die beidseitige Dynamik der Außenhandelsbeziehungen der deutschen Bundesländer mit Bulgarien wird in den zwei folgenden Abbildungen noch deutlicher. In den Jahren 2007 – 2018 verliert das Bundesland Niedersachsen sein relatives Gewicht sowohl beim Export nach Bulgarien, wie auch beim Import aus Bulgarien. Dafür reiht sich das Bundesland Hessen in der Untersuchungsperiode an vierter Stelle ein, was den Import und Export aus und nach Bulgarien betrifft (Abbildung 5.3. und 5.4.).

Таблица 3. Външнотърговско салдо между ФРГ и РБ от гледна точка на германските провинции, по предварителни данни за 2018 г. в млн. евро

Table 3. Trade balance between Germany and Bulgaria from the perspective of German federal states, in Mln. EUR, based on preliminary data for 2018

Tabelle 3. Außenhandelsbilanz zwischen der BRD und der Republik Bulgarien aus der Perspektive der deutschen Bundesländer, nach vorläufigen Angaben für 2018, in Mio. EUR

Провинция/ Federal State/ Bundesland	Търговско салдо в млн. евро/ Trade Balance (Mln. EUR)/ Handelsbilanz in Mio. EUR
Хамбург/ Hamburg/ Hamburg	-497,70
Северен Рейн-Вестфалия/ North Rhine-Westphalia/ Nordrhein-Westfalen	-272,0
Бавария/ Bavaria/ Bayern	-207,9
Долна Саксония/ Lower Saxony/Niedersachsen	-188,3
Баден-Вюртемберг/ Baden Wurttemberg/ Baden-Württemberg	-130,7
Заарланд/ Saarland/ Saarland	-98,7
Берлин/ Berlin/ Berlin	-64,2
Шлезвиг-Холщайн/ Schleswig-Holstein/ Schleswig-Holstein	-26,7
Бремен/ Bremen/ Bremen	-18,8
Бранденбург/ Brandenburg/ Brandenburg	-4,4
Не съотнесени/ Not assigned/ Nicht verteilt	-0,2
Саксония-Анхалт/ Saxony-Anhalt/ Sachsen-Anhalt	0,2
Мекленбург-Предна Померания/ Mecklenburg-West Pomerania/ Mecklenburg-Vorpommern	13,1
Тюрингия/ Thuringia/ Thüringen	22,3
Саксония/ Saxony/ Sachsen	25,0
Райнланд-Пфалц/ Rhineland-Palatinate/ Rheinland-Pfalz	33,6
Хесен/ Hesse/ Hessen	36,9
Чужбина/ Abroad/ Ausland	1057,5

Източник: Федерална статистическа служба на Германия
Source: Federal Statistical Office
Quelle: Statistisches Bundesamt

Deutsche Leasing

IHR LÖSUNGSORIENTIERTER ASSET-FINANCE-PARTNER

Die Deutsche Leasing Gruppe ist der führende lösungsorientierte Asset-Finance-Partner für den deutschen Mittelstand. Mit einem Neugeschäft von rund 8,9 Milliarden Euro zählt die Deutsche Leasing auch in Europa zu den bedeutendsten Asset-Finance-Anbietern.

Innerhalb der Sparkassen-Finanzgruppe ist die Deutsche Leasing das Kompetenzzentrum für Leasing und Factoring sowie weitere mittelstandsorientierte Asset-Finance-Lösungen und ergänzende Services im In- und Ausland.

Dafür stehen wir Ihnen mit unser Know-how in den Landessprachen sowie in deutsch oder englisch zur Verfügung mit unserem internationale Netzwerk von 22 Länder.

Unsere Asset-Finance-Konzepte berücksichtigen Ihre individuellen Aufgabenstellungen als Exporteur oder Investor und integrieren die landesspezifischen Gegebenheiten. Ihr Partner zu sein und mit Ihnen langfristig zusammenzuarbeiten, ist uns ein Anliegen. Deshalb bieten wir Ihnen unsere gesamte Kompetenz als Marktführer in Deutschland, unser internationales Know-how und die Stabilität der Sparkassen-Finanzgruppe. In uns finden Sie einen Partner, der ebenso global denkt und handelt wie Sie.

YOUR SOLUTIONS-ORIENTED ASSET-FINANCE PARTNER

Deutsche Leasing Group is the leading solutions-oriented asset finance partner for German medium-sized companies. With new business of around 8.9 billion euro, Deutsche Leasing is also one of the most important asset finance providers in Europe.

Within Savings Banks Financial Group, Deutsche Leasing is the competence centre for leasing and factoring as well as other asset finance solutions and complementary services aimed at medium-sized companies both in Germany and abroad.

We provide you with our expertise in local languages as well as in German and English with our international network of 22 countries.

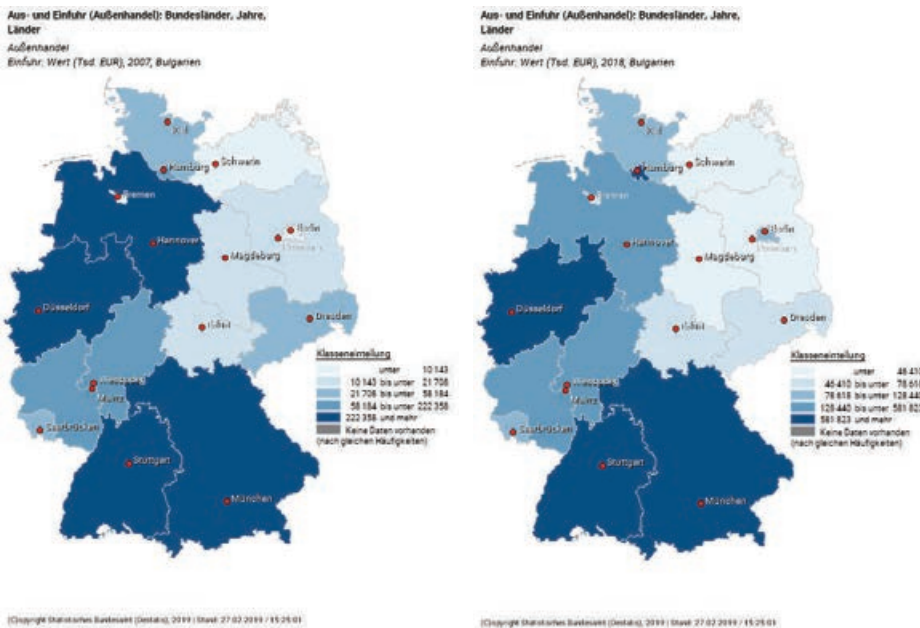
Our asset-finance concepts reflect your individual requirements as an exporter or investor and integrate the local requirements. As your partner we can offer you all our expertise as the market leader in Germany, our international know-how and the stability of the Sparkassen-Finanzgruppe. Add us to find a partner who thinks globally and acts just like you.

You can find us wherever you need us!

DEUTSCHE LEASING BULGARIA EAD

118, Bulgaria blvd., ABACUS Business Center, 3rd floor, Sofia, Bulgaria,
Phone: +359 2 818 56 70, +359 2 818 56 80, Email: office@deutsche-leasing.bg

Фигура 5.3. Износ от ФРГ към България по провинции през 2007 и 2018 г. в хил. евро
 Figure 5.3. Exports from Germany to Bulgaria on federal level in 2007 and 2017, in EUR thsd.
 Abbildung 5.3. Export aus der BRD nach Bulgarien in 2007 und 2018, nach Bundesländern, in Tsd. EUR

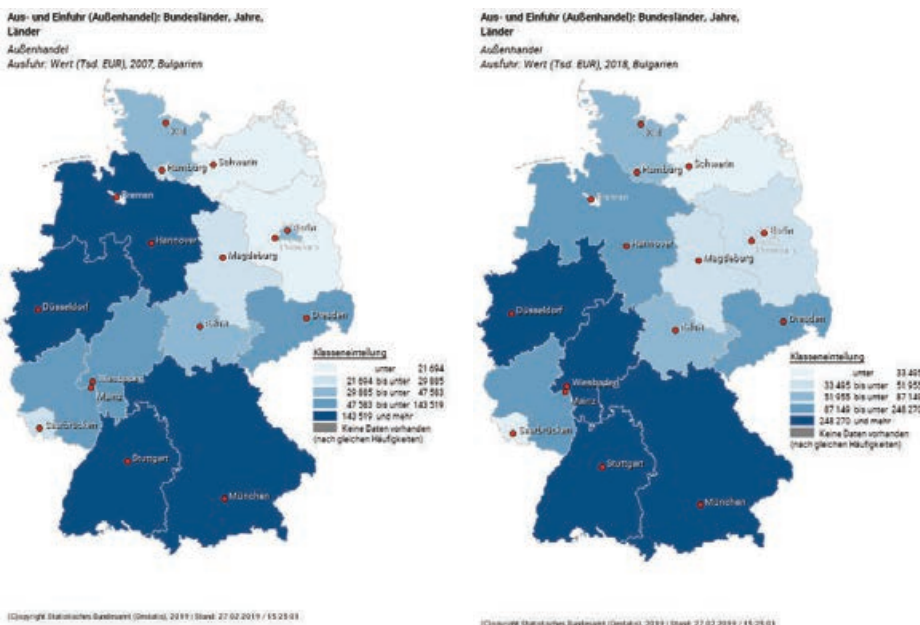
Легенда: да се чете както следва „колкото в по-тъмно син цвят е оцветена дадена провинция, толкова стойността на износа ѝ към България е по-висок“

Legend: the darker the color of a federal state is, the bigger the export to Bulgaria

Legende: zu lesen wie folgt: „Je mehr dunkelblau ein Bundesland gefärbt ist, desto höher ist der Wert seines Exports nach Bulgarien“

Източник: Федерална статистическа служба на Германия / Source: Federal Statistical Office /
 Quelle: Statistisches Bundesamt

Фигура 5.4. Внос във ФРГ от България по провинции през 2007 и 2018 г. в хил. евро
 Figure 5.4. Imports to Germany from Bulgaria on federal level in 2007 and 2017, in EUR thsd.
 Abbildung 5.4. Import in die BRD aus Bulgarien, in 2007 und 2018, nach Bundesländern, in Tsd. EUR

Легенда: да се чете както следва „колкото в по-тъмно син цвят е оцветена дадена провинция, толкова стойността на вноса от България е по-висок“

Legend: the darker the color of a federal state is, the bigger the import from Bulgaria

Legende: zu lesen wie folgt: „Je mehr dunkelblau ein Bundesland gefärbt ist, desto höher ist der Wert seines Imports aus Bulgarien“

Източник: Федерална статистическа служба на Германия / Source: Federal Statistical Office /
 Quelle: Statistisches Bundesamt

СЕКТОРЕН АНАЛИЗ ПО ВОДЕЩИ ПРОВИНЦИИ

Структурата на износа от трите водещи германски провинции към България е доминиран от електрическо оборудване, машини, автомобили и автомобилни части, докато водещите стокови групи във вноса от България за Баден-Вюртемберг, Северен Рейн-Вестфалия и Бавария са електрическо оборудване, машини и облекла.

SECTORAL ANALYSIS BY LEADING FEDERAL STATES

Baden Wurttemberg, North Rhine-Westphalia and Bavaria take the top 3 leading positions in terms of total trade with Bulgaria. Their **export structure is dominated by electrical equipment, machinery, cars and autoparts**, while the main commodity groups that are imported in these three federal states from Bulgaria consist of electrical equipment, machinery and garments.

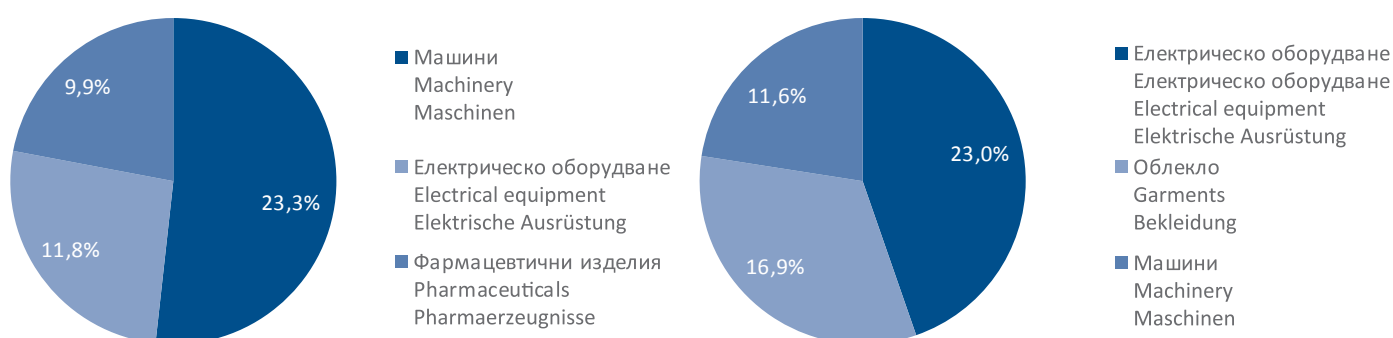
SEKTORANALYSE DER FÜHRENDEN BUNDESLÄNDER

Die Struktur des **Exports nach Bulgarien, der von den drei führenden deutschen Bundesländern ausgeführt wird, ist dominiert von elektrischen Ausrüstungen, Maschinen, Automobilen und Automobilteilen**, während die führenden Warengruppen des Imports aus Bulgarien für Baden-Württemberg, Nordrhein-Westfalen und Bayern elektrische Ausrüstungen, Maschinen und Bekleidung sind.

Фигура 5.5. Структура на вноса и износа от/към провинция Баден-Вюртемберг към/от България по предварителни данни за 2018 г. в проценти

Figure 5.5. Baden Wurttemberg – structure of main commodity groups within exports to Bulgaria and imports from Bulgaria, in % based on preliminary data for 2018

Abbildung 5.5. Struktur des Imports und des Exports in/nach Baden-Württemberg nach/aus Bulgarien, nach vorläufigen Angaben für 2018 in Prozente

Източник: Федерална статистическа служба на Германия

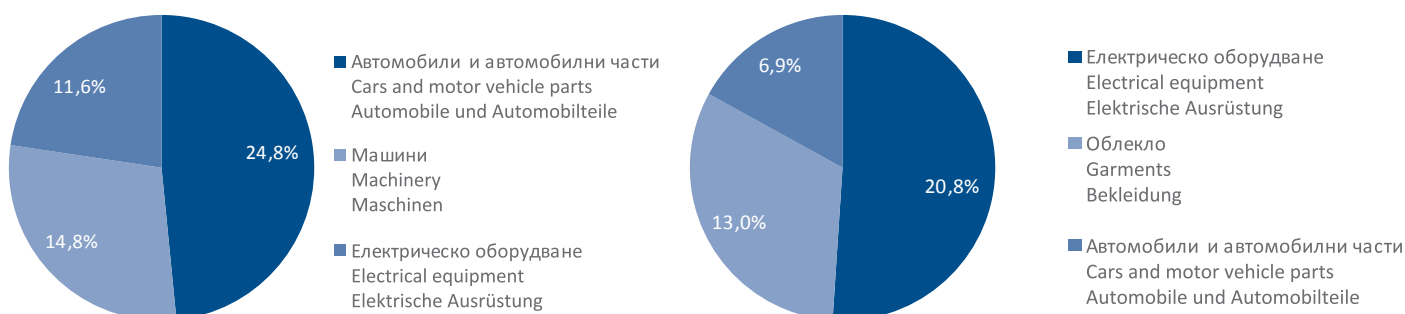
Source: Federal Statistical Office

Quelle: Statistisches Bundesamt

Фигура 5.6. Структура на вноса и износа от/към Северен Рейн – Вестфалия към/от България по предварителни данни за 2018 г. в проценти

Figure 5.6. North Rhine-Westphalia – structure of main commodity groups within exports to Bulgaria and imports from Bulgaria, in % based on preliminary data for 2018

Abbildung 5.6. Struktur des Imports und des Exports in/nach Nordrhein-Westfalen nach/aus Bulgarien, nach vorläufigen Angaben für 2018 in Prozente

Източник: Федерална статистическа служба на Германия

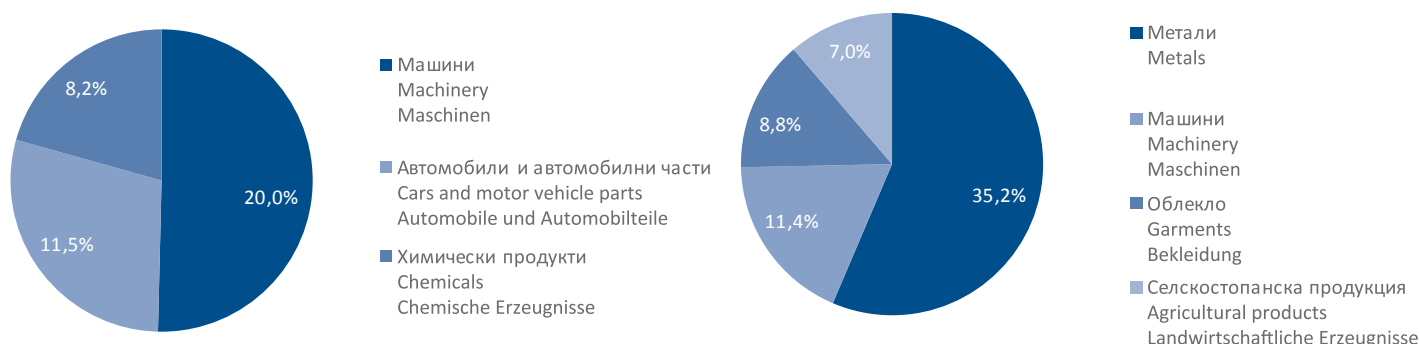
Source: Federal Statistical Office

Quelle: Statistisches Bundesamt

Фигура 5.7. Структура на вноса и износа от Бавария към България по предварителни данни за 2018 г. в проценти

Figure 5.7. Bavaria – structure of main commodity groups within exports to Bulgaria and imports from Bulgaria, in % based on preliminary data for 2018

Abbildung 5.7. Struktur des Imports und des Exports in/nach Bayern nach/aus Bulgarien, nach vorläufigen Angaben für 2018 in Prozent

Източник: Федерална статистическа служба на Германия

Source: Federal Statistical Office

Quelle: Statistisches Bundesamt

СЕКТОРЕН АНАЛИЗ НА РАВНИЩЕ НАЦИОНАЛНА ИКОНОМИКА

Интересно е да се проследи динамиката в структурата, съставляваща двустранния търговски стокообмен. Структурният анализ показва, че **след присъединяването на България към Европейския съюз се забелязва плавно отстъпление от водещата позиция на леката промишленост (основно шивашката индустрия с практиката за шиене облекла на ишлема). Все по-голямо значение за структурата на износа, както към Германия, така и общо, има миннодобивната и преработващата индустрия.** В случая става въпрос основно за износ на мед и руди на благородни метали, които поради своя суровинен характер са силно зависими от волатилността на цените на международните пазари. Затова трябва да се има предвид, че промяната на годишна база в абсолютната стойност и относителния дял на износа на мед и други метали към общия обем на износа (към света или конкретно към Германия) не отразява непременно количествено изменение във физическия износ.

Добрата новина е, че **наред със суровините се увеличава делът и на сектори, намиращи се по-високо във веригата на стойността. Положителният тренд на растеж е видим най-вече в секторите машиностроене, електроника и електротехника, фармация и химическа индустрия.**

Като вероятни стимули за експортно ориентиране на секторите с висока добавена стойност могат да бъдат посочени както улеснената търговия заради хармонизирането на процедурите и стандартите след членството в ЕС, така и подобрената конкурентоспособност на тези сектори чрез инвестиции, включително такива с произход Германия. Преди да се премине към по-подробен анализ на темпоралното изменение в структурата на двустранните търговски отношения с Германия и актуална моментна снимка е необходимо обаче да се направи едно важно методологично уточнение.

За да разгледаме в дълбочина стоковите групи, формиращи общия търговски оборот между България и Германия, е необходимо да отчетем потенциалните трудности по линия на статистическите данни от различни източници.

При събирането и обработката на статистически данни за международната търговия в глобален мащаб се използват две основни системи за класификация: SITC (Standard International Trade Classification) и HS (Harmonized System), като всяка от тях периодично бива ревизирана и актуализирана. Това уточнение по отношение методологията за класифициране на търгуваните стоки не е без значение за текущия анализ поради съществуващите значителни различия между горепосочените системи. SITC например приоритизира предоставянето на агрегирани данни (краткосрочни и дългосрочни индикатори) и по тази причина често се използват кодовите категории с една или две цифри (пример за 1-цифрен код е „химически продукти“, а за 2-цифрен „медикаменти и фармацевтични продукти“. SITC с най-актуалната четвърта ревизия се корелира с HS на ниво подзаглавие (т.е. 6-цифрен код).

Основното достоинство на хармонизираната система (HS) пък се корени във възможностите за по-детайлно представяне и диверсифициране на търгуваните стоки според материала и същността им. Евростат, от своя страна, използва т.нар. Комбинирана номенклатура (CN), разработена специално за нуждите на страните членки и функционираща от 1988 г. CN кореспондира с HS до нивото на 6-цифрения код, но разполага и с допълнителна сегментация до 8-цифрен код, включваща общо 9400 стоки.³

³ Методологични бележки на ЕВРОСТАТ: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/methodology/classifications>

SECTORAL ANALYSIS AT NATIONAL LEVEL

It is interesting to trace the dynamics of the bilateral trade structure. The structural analysis shows that after the accession of Bulgaria to the European Union there is a slight retreat from the leading position of the light manufacturing (mainly apparel industry with the outsourcing practices in garment production). The mining and processing industries are increasingly important for the structure of exports, both to Germany and to the rest of the world. In this case, it is mainly about the export of copper and ores of precious metals, which due to their raw material nature are highly dependent on the volatility of prices on the international markets. Therefore, it should be borne in mind that the annual change in absolute terms and in the relative share of exports of copper and other metals to the total export volume (to the world or specifically to Germany) does not necessarily reflect a quantitative change in physical exports.

The good news is that, along with raw materials, the proportion of sectors that are higher in the value chain also increases. The positive growth trend is visible especially in the machine building, electronics and electrical engineering, pharmaceutical and chemical industries.

Two likely incentives for the export orientation of the sectors with higher added value could be pinpointed: first, trade facilitation with the harmonization of procedures and standards after EU membership, and second, the improved competitiveness of these sectors through investments, including those originating in Germany. Before moving on to a more detailed analysis of the temporal change in the structure of bilateral trade relations with

Germany and a current snapshot, however, one important methodological clarification is needed.

To look deeply at the commodity groups forming the total trade turnover between Bulgaria and Germany, it is necessary to account for the potential difficulties related to discrepancies in statistical data from different sources.

Two major classification systems: SITC (Standard International Trade Classification) and HS (Harmonized System) are used to collect and process international trade statistics globally, each of which is periodically revised and updated. This clarification on the methodology for classifying traded goods is quite relevant to the current analysis due to the existing significant differences between the above-mentioned systems. For example, the SITC prioritizes the provision of aggregated data (both short and long-term indicators) and for this reason one- or two-digit categories are often used ("chemical products" is a 1-digit category example, while "pharmaceuticals and pharmaceuticals" is a 2-digit one). The SITC at its most recent fourth revision is correlated with the subheadings of the HS (i.e. 6-digit code).

The core dignity of the Harmonized System (HS) is rooted in the possibilities for more detailed representation and diversification of traded goods according to their material and nature. Eurostat, for its part, uses the so-called Combined Nomenclature (CN) developed specifically for the needs of the member states and operating since 1988. CN corresponds to HS up to the 6-digit code level but has additional segmentation to an 8-digit code, thus encompassing a total of 9400 commodities.³

³ Methodological notes issued by EUROSTAT: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/methodology/classifications> [accessed on 17.02.2019]

www.geotechmin.com

Small steps.
Big traces.

SEKTORENANALYSE AUF DER EBENE DER NATIONALEN WIRTSCHAFT

Es ist interessant, die Dynamik der Struktur des bilateralen Warenaustausches zu verfolgen. Die Strukturanalyse zeigt, dass nach dem Beitritt Bulgariens in die EU ein allmählicher Rückgang der führenden Position der Leichtindustrie (hauptsächlich der Textilindustrie mit Veredelungsaufträgen für Bekleidung) zu beobachten ist. Eine immer größere Bedeutung in der Struktur des Exports sowohl nach Deutschland, wie auch insgesamt, hat die mineralgewinnende und die verarbeitende Industrie gewonnen. Hierbei handelt es sich um den Export von Kupfer und Edelmetallerzen, die wegen ihres Rohstoffcharakters stark von der Volatilität der Preise auf den internationalen Märkten abhängig sind. Deshalb ist zu berücksichtigen, dass die Veränderungen, angegeben auf Jahresbasis, in absoluter Größe und relativem Anteil des Exports von Kupfer und anderen Metallen im Gesamtvolumen des Exports (in die Welt und konkret nach Deutschland) nicht unbedingt die quantitative Änderung im physischen Export widerspiegelt.

Die gute Nachricht ist, dass neben den Rohstoffen auch der Anteil der Sektoren mit höherem Rang in der Wertschöpfungskette steigt. Die positive Wachstumstendenz ist vor allem in den Sektoren Maschinenbau, Elektronik und Elektrotechnik, Pharmazie und chemische Industrie sichtbar.

Als wahrscheinliche Impulse für die exportorientierten Sektoren mit größerem Mehrwert können sowohl die Vereinfachung des Handels infolge der Harmonisierung der Verfahren und der Standards nach der Mitgliedschaft in der EU, als auch die verbesserte Wettbewerbsfähigkeit dieser Sektoren infolge von Investitionen, einschließlich solcher aus Deutschland, genannt werden. Bevor weitere detaillierte Analysen der temporären Veränderung in der Struktur der bilateralen Handelsbeziehungen mit Deutschland vorgenommen und ein aktuelles Bild aufgenommen wird, ist eine wichtige methodologische Klarstellung notwendig.

Um die Warengruppen, aus denen sich der Gesamtwarenaustausch zwischen Bulgarien und Deutschland zusammensetzt, eingehend prüfen zu können, müssen die potenziellen Schwierigkeiten im Zusammenhang mit den statistischen Daten aus verschiedenen Quellen berücksichtigt werden.

Bei der Erhebung und Verarbeitung statistischer Daten über den internationalen Handel werden global zwei Hauptsysteme für Klassifizierung verwendet: SITC (Standard International Trade Classification) und HS (Harmonized System), wobei jede von ihnen periodisch überprüft und aktualisiert wird. Diese Klarstellung in Bezug auf die Methodologie der Klassifizierung der gehandelten Waren ist nicht ohne Bedeutung für die vorliegende Analyse, da in den oben angegebenen Systemen wesentliche Unterschiede bestehen. SITC, beispielsweise, priorisiert aggregierte Daten (kurzfristige und langfristige Indikatoren) und aus diesem Grund werden oft die ein- oder zweistelligen Code-Kategorien benutzt (ein Beispiel für einen einstelligen Code ist „Chemische Erzeugnisse“ und für einen zweistelligen Code – „Medikamente und pharmazeutische Erzeugnisse“). SITC in seiner aktuellsten, vierten Fassung, korreliert mit HS, auf Ebene der Unterüberschrift (d. h. sechsstelliger Code).

Die Hauptqualität des Harmonisierten Systems (HS) liegt wiederum in der Möglichkeit, die gehandelten Waren detaillierter darzustellen und je nach ihrem Material und ihrer wesentlichen Charakteristik zu diversifizieren. Das statistische Amt der Europäischen Union (Eurostat) verwendet seinerseits die sog. Kombinierte Nomenklatur (KN), die speziell für den Bedarf der Mitgliedsländer ausgearbeitet wurde und seit 1988 funktioniert. KN korrespondiert mit HS bis zum Niveau des sechsstelligen Codes, hat aber eine zusätzliche Einteilung bis zu einem 8-stelligen Code und umfasst insgesamt 9400 Waren.³

СТОКОВИ ГРУПИ

Vom Zeitraum 2001–2017 g. die Struktur der Exporte von Bulgarien nach Deutschland unterläuft erhebliche Veränderungen. Die Abbildungen 6.1., 6.2. und 6.3. zeigen in einer vergleichenden Perspektive aggregierte Daten für die Jahre 2001, 2010 und 2017 g. nach SITC2. Zu Beginn des Zeitraums dominierte der Export von leichten Erzeugnissen nach Deutschland, wobei nur Bekleidung 48% der gesamten Exporte zum Bundesrepublik ausmachte.

Die Wahl der mittleren Referenzjahre ist nicht zufällig: 2010 g. ist die letzte Jahreszahl, in der Bekleidung die größte Warengruppe in der Exportstruktur (21%), gefolgt von Maschinen (18%). Es ist bemerkenswert, dass unklassifizierte Waren 17% der Exporte im betrachteten Zeitraum ausmachen. Dies ist wiederum auf die methodologische Spezifität des Klassifizierungssystems zurückzuführen, das nicht in der Lage ist, stärker differenzierte Waren zu kategorisieren. Im Jahr 2010 machten die Exporte aus der Bergbauindustrie nur 3% aller Exporte nach Deutschland aus. Im darauffolgenden Jahr hat sich jedoch ein völlig neues Exportgemisch nach Deutschland etabliert, das den Trend für eine starke Leistung des Bergbaus (vor allem Kupferexporte) und Maschinen (sowohl Autos als auch Teile für sie) festlegt. Im Jahr 2011 tragen Bergbau und Maschinen jeweils 19% zu Bulgariens gesamten Exporten nach Deutschland bei.

Die Warengruppen, aus denen sich der Gesamtwarenaustausch zwischen Bulgarien und Deutschland zusammensetzt, eingehend prüfen zu können, müssen die potenziellen Schwierigkeiten im Zusammenhang mit den statistischen Daten aus verschiedenen Quellen berücksichtigt werden.

COMMODITY GROUPS

Between 2001 and 2017 the structure of Bulgaria's exports to Germany underwent significant changes. Figures 6.1, 6.2. and 6.3. present in a comparative perspective aggregated data for the years 2001, 2010 and 2017 classified under SITC2. At the beginning of the period, light manufacturing dominated the export to Germany, with only garments comprising 48% of total exports to the Federal Republic.

The choice of the mid-point reference year is not accidental: 2010 is the last year in which garments constitute the largest commodity group in the export structure (21%), followed by machinery (18%). It is noteworthy that unclassified goods occupy a significant share (17%) for the year in question. This is again due to the methodological specificity of the classification system, which fails to categorize more finely differentiated commodities. In 2010, exports from the mining industry accounted for only 3% of all exports to the FRG. However, by the following year a completely new export mix to Germany has already emerged, setting the trend for strong performance of the mining sector (mainly copper exports) and machinery (both cars and parts for them). In 2011, mining and machinery contribute 19% each to Bulgaria's total exports to Germany.

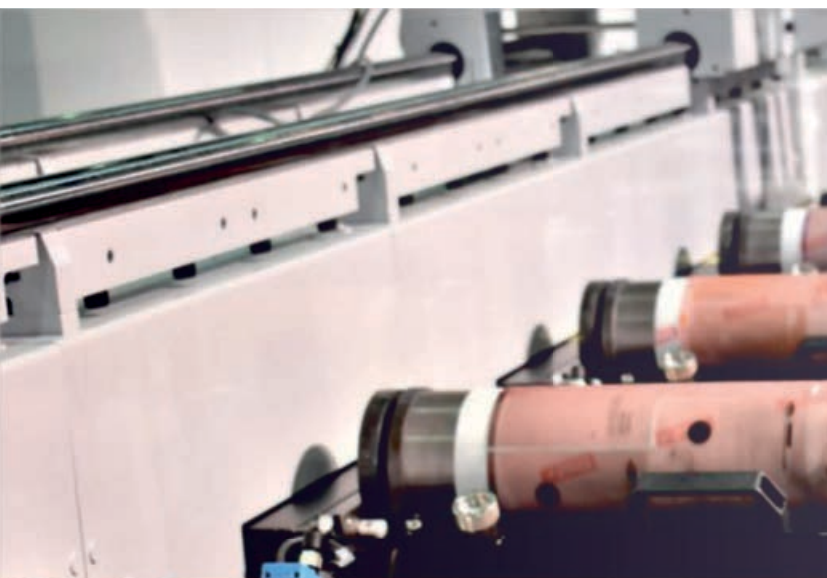
³ Methodologische Hinweise des EUROSTAT: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/methodology/classifications>

WARENGRUPPEN

Im Zeitraum 2001 – 2017 erfährt die Struktur des bulgarischen Exports nach Deutschland wesentliche Veränderungen. Die Graphiken weiter unten stellen in vergleichender Perspektive aggregierte Daten für 2001, 2010 und 2017 nach SITC2 dar. Am Anfang der Periode ist der Export in die Bundesrepublik von Produkten der Leichtindustrie dominiert, wobei 48% allein auf die Bekleidung entfallen.

Die Wahl des durchschnittlichen Bezugsjahres ist nicht zufällig: 2010 ist das letzte Jahr, in dem die Bekleidung die größte Warengruppe in der Exportstruktur darstellt (21%), gefolgt von den Maschinen mit 18%. Es fällt auf, dass in demselben Jahr die nichtklassifizierten Waren einen wesentlichen Anteil

(17%) einnehmen. Das hängt erneut mit der methodologischen Spezifik des Klassifikationssystems zusammen, da diese es nicht vermag, die stärker diversifizierten Industriewaren zu kategorisieren. 2010 entfallen auf den Export der mineralgewinnenden Industrie nur 3% des gesamten Exports in die BRD. Im nächsten Jahr stellt sich bereits ein grundsätzlich neuer Exportmix nach Deutschland ein; mit ihm beginnt die Tendenz des starken Wachstums des materialgewinnenden Sektors (vor allem mit dem Kupferexport) und des Maschinensektors (sowohl Fahrzeuge, wie auch Teile davon), auf welche 2011 jeweils 19% des Exports entfallen.

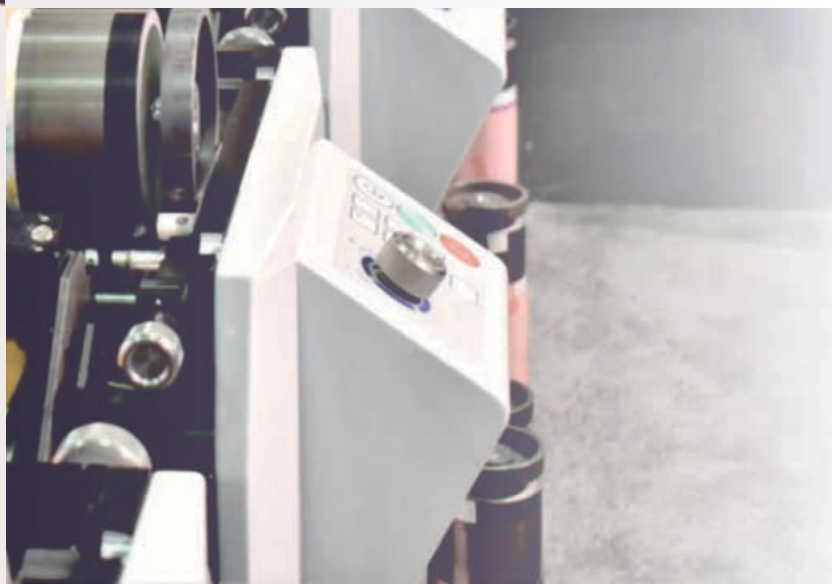
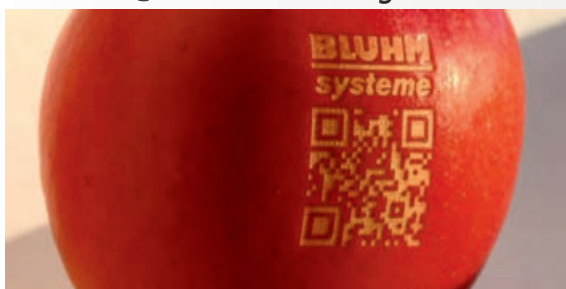
**ВЕБЕР
ЕТИКЕТЕН
БЪЛГАРИЯ**

Bluhm Weber Group

www.weberetikettenbg.com
www.sis45.com

ЕТИКЕТНИ РЕШЕНИЯ ЗА ВСИЧКИ ИНДУСТРИИ

Производствена база и централен склад
5147 Мерданя, ул. Христо Ботев 27
+359 884 775556
stela@weberetikettenbg.com

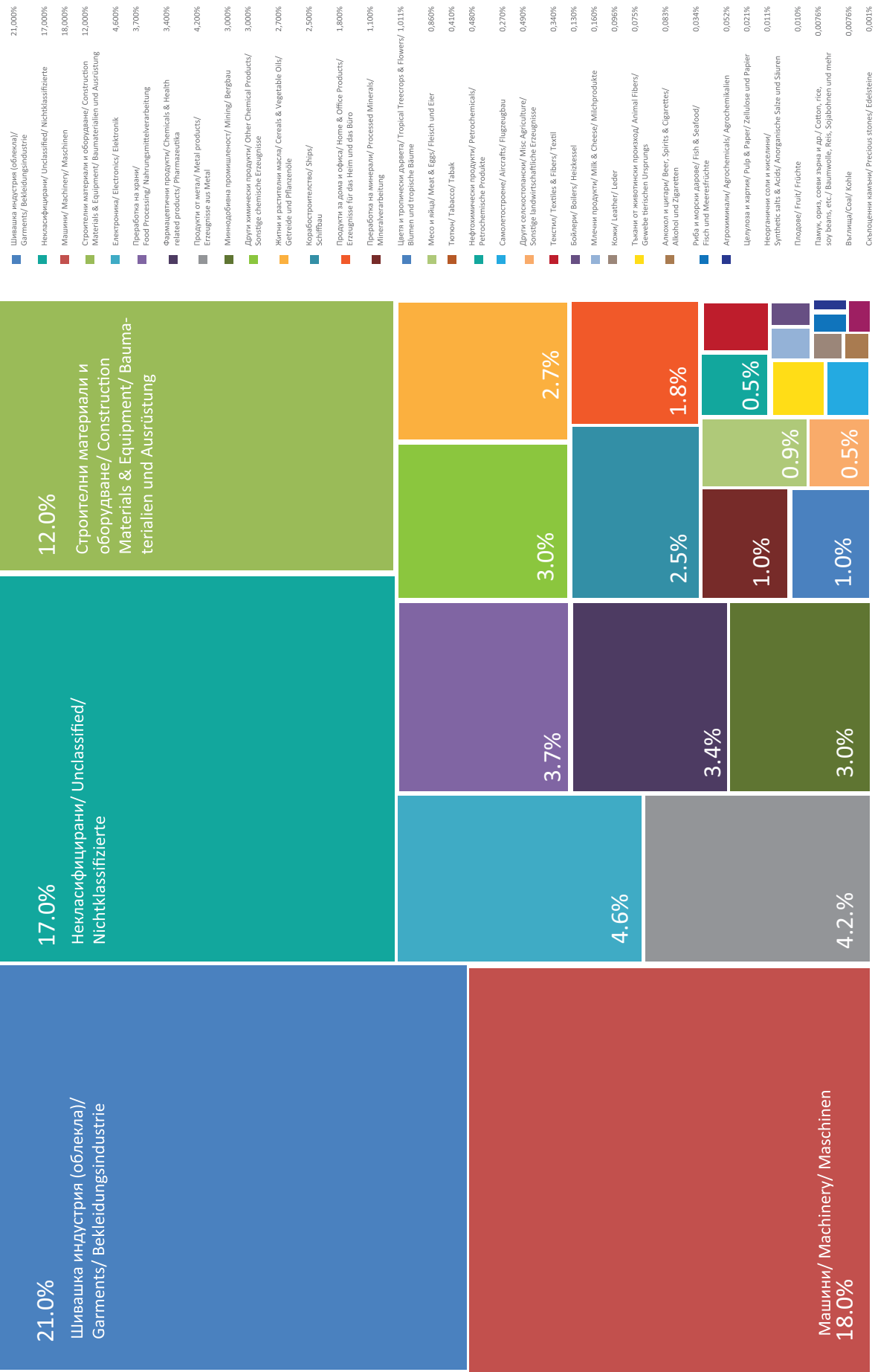

Фигура 6.1. Износ на България към Германия – класификация SITC2 (дял от общия износ за 2001 г.)
Figure 6.1. Bulgaria's Export to Germany – classified by SITC2 (share of total export for 2001)
Abbildung 6.1. Export von Bulgarien nach Deutschland – Klassifikation SITC2 (Anteil am Gesamtexport in 2001)

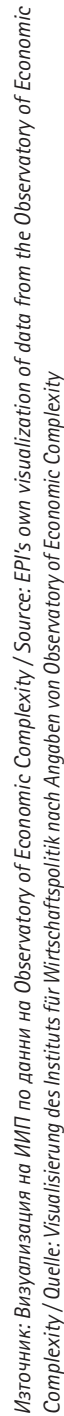

Източник: Визуализация на ИИП по данни на Observatory of Economic Complexity / Source: EPI's own visualization of data from the Observatory of Economic Complexity / Quelle: Visualisierung des Instituts für Wirtschaftspolitik nach Angaben von Observatory of Economic Complexity

Фигура 6.2. Износ на България към Германия – класификация SITC2 (дясн от общия износ за 2010 г.)
Figure 6.2. Bulgaria's Export to Germany – classified by SITC2 (share of total export for 2010)
Abbildung 6.2. Export von Bulgarien nach Deutschland – Klassifikation SITC2 (Anteil am Gesamtexport in 2010)

Източник: Визуализация на ИИП по данни на Observatory of Economic Complexity / Source: EPI's own visualization of data from the Observatory of Economic Complexity / Quelle: Visualisierung des Instituts für Wirtschaftspolitik nach Angaben von Observatory of Economic Complexity

Най-актуалните окончателни данни (2017 г.) представят експортно статукво, в което около една четвърт от износа се генерира от машини, апарати и електроника, докато износет на мед и други метали формира сумарно 18,1%. Произведенията на шивашката индустрия регистрират спад до едва 8,5%. Тъй като SITC2 оставя значителен дял от стоките като неклаифицирани (26%), в него потенциално попадат

още диференцирани произведения на секторите машиностроене, електроника и електротехника. Поради съществуващия потенциал за експанзия на износа от тези сектори е удачно да разгледаме и HS класификацията. Таблица 4 обобщава разликите между резултатите по двете алтернативни системи.

The most recent final data (2017) presents an export status quo in which about a quarter of exports is generated by machinery, apparatus and electronics, while exports of copper and other metals form a total of 18.1%. Apparel industry's share dropped to only 8.5%. Since SITC2 leaves a significant portion of the commodities as unclassified (26%), there are potentially even

more differentiated goods in the machine building, electronics and electrical sectors. Due to the prospects for expansion of exports from these sectors, it is also appropriate to look at the HS classification. Table 4 summarizes the differences between the results produced by the two alternative systems.

Die aktuellsten endgültigen Daten (2017) stellen den Status quo des Exports dar; etwa ein Viertel davon entfällt auf Maschinen, Geräte und Elektronik, während der Export von Kupfer und anderen Metallen insgesamt 18,1% darstellt. Die Erzeugnisse der Bekleidungsindustrie verzeichnen einen Rückgang von ca. 8,5%. Da bei SITC2 ein wesentlicher Anteil der Waren nicht klassifiziert wird (26%), entfallen auf diese Waren weitere differenzierte Er-

zeugnisse der Sektoren Maschinenbau, Elektronik und Elektrotechnik. Wegen des vorliegenden Potenzials für den Ausbau des Exports aus diesen Sektoren ist es angebracht, auch die HS-Klassifikation anzusehen. Die nachfolgende Tabelle verallgemeinert die Unterschiede zwischen den Ergebnissen der zwei alternativen Systeme.

Таблица 4. Сравнение: топ 10 стокови групи в износа на България към Германия за 2017 г. по SITC2 и HS07 (ниво 2-цифрен код)

Table 4. Comparison: top 10 commodity groups in Bulgaria's export to Germany in 2017 under SITC2 and HS07 (2-digit level) classification

Tabelle 4. Vergleich: Top 10 der Warengruppen im Export von Bulgarien nach Deutschland für 2017, nach SITC2 und HS07 (Ebene 2-stelliger Code)

SITC2			HS07		
Nº	Стокова група/ Commodity group/ Warengruppe	Дял от общия износ/ Share of total exports to FRG/ Anteil am Gesamtexport	Nº	Стокова група/ Commodity group/ Warengruppe	Дял от общия износ/ Share of total exports to FRG/ Anteil am Gesamtexport
1	Неклаифицирани/ Unclassified/ Nichtklassifizierte	26%	1	Машини (апарати и части)/ Machinery (appliances and parts)/ Maschinen (Geräte und Teile)	24%
2	Машини (вкл. автомобили и части)/ Machinery (incl. cars and autoparts)/ Maschinen (einschl. Fahrzeuge und Fahrzeugteile)	20%	2	Метали (вкл. мед)/ Metals (incl. copper)/ Metalle (einschl. Kupfer)	18%
3	Миннодобивни (вкл. мед)/ Mining (incl. copper)/ Bergbaumaschinen (einschl. Kupfer)	15%	3	Текстил (вкл. облекла)/ Textiles (incl. garments)/ Textil (einschl. Bekleidung)	13%
4	Облекла/ Garments/ Bekleidung	8,5%	4	Благородни метали/ Precious metals/ Edelmetalle	8,1%
5	Строителни материали/ Construction materials/ Baumaterialien	7,2%	5	Транспортни средства (вкл. автомобили и части)/ Vehicles (incl. cars and autoparts)/ Transportmittel (einschl. Automobile und Teile)	7,2%
6	Електроника/ Electronics/ Elektronik	4,7%	6	Минерали (концентрати и руди на благородни метали)/ Minerals (concentrates and ores of precious metals)/ Mineralien (Konzentrate und Edelmetallerze)	7%
7	Други химически продукти/ Other chemical products/ Sonstige chemischen Erzeugnisse	3,3%	7	Химически продукти/ Chemical products/ Chemische Erzeugnisse	4,2%
8	Продукти от метал/ Metal products/ Erzeugnisse aus Metall	3,1%	8	Полиетилени и каучук/ Plastics and rubbers/ Polyethylen und Kautschuk	4,1%
9	Житни и растителни масла/ Cereals and vegetable oils/ Korn- und Pflanzenöle	2,7%	9	Зеленчукови продукти/ Vegetable products/ Gemüseerzeugnisse	3,3%
10	Продукти за дома и офиса/ Home and office products/ Erzeugnisse für das Heim und das Büro	1,9%	10	Измервателни инструменти (термостати и др.)/ Measuring instruments (thermostats and others.)/ Messinstrumente (Thermostate u.a.)	2,6%

Източник: Observatory of Economic Complexity / Source: Observatory of Economic Complexity / Quelle: Observatory of Economic Complexity

Видно е, че HS чертае доста по-точна картина на експортната структура, като преразпределя електрониката и част от неклаифицираните стоки към машините, докато транспортните средства и частите за автомобилната индустрия са обособени в самостоятелна категория. Също така позволява по-прецизно наблюдение върху развитието в отделни сегменти на миннодобивната и преработващата промишленост.

Последният и най-дълбок разрез в анализа на експорта към Германия представя топ 10 на стоките групи на ниво 4-цифрен код от HS. Именно на този етап е подходящо да бъде включен в прегледа и импорт миксът от ФРГ. Огледан образ на десетте стокови групи като дял от общата стойност са представени за вноса и износа към Германия в Таблица 5.

От представените десет стокови групи във вноса от Федералната република на практика половината принадлежат към автомобилната индустрия, а още три към различни сфери на машиностроенето, електрониката и електротехниката. Макар по линия на износа все още в топ 5 да влизат суровини (над 15%) и произведения на леката промишленост (2,82%), то около 9% сумарно се падат на машиностроене, електроника и електротехника. **Двустранната търговия постепенно получава очертанията на т.нар. intra-industry trade, характеризираща се с търговия на**

диференцирани стоки от една и съща индустрия. Класически пример в това отношение са автомобилите, при които се наблюдава както търговия на коли от един и същи клас и ценови сегмент (т.е. хоризонтална), така и търговия на модели с различно качество и стойност (т.е. вертикална). В конкретния случай е интересно да се отбележи, че стокова група 8703 е на трето място в дела на българския експорт към Германия без България да има собствен асемблиращ комплекс за автомобили (след официалния фалит на Great Wall), още повече че този износ в абсолютна стойност е около половината от стойността на вноса със същия код, т.е. около 133 млн. евро. Макар да не съществуват достоверни официални данни, източници в бранша свидетелстват за съществуваща практика за реекспорт, тъй като данните за вноса на нови автомобили надхвърлят тези за нови регистрации в КАТ⁴. Много е трудно да се измери реалният мащаб на реекспортните практики, но като основна причина се посочва склонността на дилърите да предлагат по-големи отстъпки с цел реализация на продажби в пазар като българския, където платежоспособността все още изостава от средно европейската.

It is clear that HS draws a much more accurate picture of the export structure by reallocating electronics and some of the unclassified goods to the machinery group, while the vehicles and parts for the automotive industry are bundled together into a separate category. It also allows for more precise monitoring of the development in particular segments of the mining and processing industries.

The last and deepest analytical insight into the export to Germany shows the top 10 commodity groups at the 4-digit HS level. This is the right stage in the review process to introduce also an examination of the import mix from the FRG. A side-by-side comparison of the top 10 commodity groups for export to and import from the FRG is presented in Table 5 as a share of the total export/import value.

Half of the top import commodity groups in fact belong to the automotive industry and three more to different segments of machine building, electronics and electrical engineering. Although on the exports side raw materials (over 15%) and products of the light manufacturing (2,82%) still make it into the top 5 categories, about 9% of total exports to Germany are attributable to machine building, electronics and electrical engineering. **The**

outline of the bilateral trade is gradually morphing into the patterns typical of the so-called intra-industry trade, characterized by trade in differentiated goods from the same industry. A classic example in this respect are automobiles exhibiting both trade in cars of the same class and price segment (i.e. horizontal trade) and bilateral exchange of models with different quality and value (i.e. vertical trade). In this specific case, it is interesting to note that commodity group 8703 is 3rd in the share of Bulgarian exports to Germany, although Bulgaria does not have its own automotive assembly plant (after the official bankruptcy of Great Wall). Even more so, in absolute value terms, these car exports amount to about half of the import value of the same code, i.e. about 133 mln. EUR. Although there is no reliable official data, sources in the industry testify to the existence of a re-export practice, backed by the fact that new cars import volumes outweigh those of newly registered vehicles with the traffic police⁴. It is very difficult to measure the real scale of re-export practices, but the main rationale behind it seems to be the tendency of dealers to offer larger discounts in order to realize sales in a market like Bulgaria, where purchasing power is still lagging behind average European levels.

Es ist ersichtlich, dass HS ein sehr viel genaueres Bild der Exportstruktur gibt, indem es die Elektronik und einen Teil der nichtklassifizierten Waren auf die Maschinen „verteilt“, während die Transportmittel und die Teile für die Automobilindustrie in eine eigene Kategorie erfasst sind. Dieses System erlaubt ferner ein präziseres Verfolgen der Entwicklung der einzelnen Segmente der mineralgewinnenden Industrie und der verarbeitenden Industrie.

Der letzte und tiefste Schnitt der Analyse des Exportes nach Deutschland stellt die Top 10 der Warengruppen mit einem vierstelligen Code nach HS dar. Eben auf dieser Etappe ist es angebracht, auch den Import-Mix aus der BRD einzuschließen. Ein Spiegelbild der zehn Warengruppen als Anteil vom Gesamtwert sind in der Tabelle 5 über den Import und den Export aus/nach Deutschland dargestellt.

Von den zehn Warengruppen des Imports aus der Bundesrepublik gehören praktisch die Hälfte zur Automobilindustrie und weitere drei – zu verschiedenen Bereichen des Maschinenbaus, der Elektronik und Elektrotechnik. Obwohl zu den Top 5 des Exports immer noch Rohstoffe (über 15%) und Erzeugnisse der Leichtindustrie (2,82%) gehören, entfallen insgesamt ca. 9% auf Maschinenbau, Elektronik und Elektrotechnik. **Der bilaterale Handel bekommt allmählich die Merkmale des sog. intra-industry trade, für den der Handel mit differenzierten Waren ein und desselben Industriezweiges charak-**

teristisch ist. Ein klassisches Beispiel in dieser Hinsicht sind die Automobile, bei denen sowohl Handel von Autos derselben Klasse und desselben Preissegments (horizontaler Handel) zu beobachten ist, wie auch Handel von Modellen unterschiedlicher Qualität und mit unterschiedlichem Wert (vertikaler Handel). Im konkreten Fall ist es interessant zu vermerken, dass die Warengruppe 8703 den drittgrößten Anteil am bulgarischen Export nach Deutschland einnimmt, ohne dass es im Land eine eigene Fabrik für den Komplett-Bau von Automobilen gibt (nach der Insolvenz von Great Wall). Und das umso mehr, als dieser Export in absolutem Wert ca. die Hälfte des Werts des Imports mit demselben Code, d. h. ca. 133 Mio. EUR ausmacht. Obwohl keine zuverlässigen offiziellen Daten vorliegen, wird seit Jahren vermutet, dass in der Branche Reexport getätigt wird, da die Daten für den Import von Neufahrzeugen diejenigen der für den Verkehr neu registrierten Autos bei der bulgarischen Behörde KAT (Kontrolle des Automobiltransports) übersteigt⁴. Es ist sehr schwierig, das reelle Niveau der Reexport-Praktiken zu messen. Als Hauptgrund für diese Vorgehensweise wird die Neigung der Verkäufer angegeben, größere Rabatte für Verkäufe auf dem bulgarischen Markt, auf dem die Zahlungsfähigkeit noch hinter der durchschnittlichen in Europa zurückbleibt, zu gewähren.

⁴ За подробности: https://www.capital.bg/biznes/kompanii/2018/03/04/3138418_koli_karame_vsiakakvi/ [достъп на 20.02.2019 г.]
For more details: https://www.capital.bg/biznes/kompanii/2018/03/04/3138418_koli_karame_vsiakakvi/ [accessed on 20.02.2019]
Für Einzelheiten: https://www.capital.bg/biznes/kompanii/2018/03/04/3138418_koli_karame_vsiakakvi/ [Zugriff am 20.02.2019]

Таблица 5. Топ 10 стокови групи по HS класификация (4-цифрен код), формиращи вноса и износа към Германия за 2017 г.

Износ на РБ към ФРГ				Внос на РБ от ФРГ			
№	Код	Стокова група	Дял в %	№	Код	Стокова група	Дял в %
1	7402	Нерафинирана мед; аноди от мед за електролитното рафиниране	8,19%	1	8703	Пътнически автомобили и др. автомобилни превозни средства, предназначени за транспорт на хора (различни от 8702), вкл. товаропътническите и състезателните автомобили	7,18%
2	2616	Руди и концентрати на благородни метали	7,39%	2	3004	Медикаменти (с изкл. на продуктите от 3002, 3005, 3006), съставени от смесени или несмесени продукти, приготвени за терапевтични или профилактични цели, представени под формата на дози или пригодени за продажба на дребно	3,76%
3	8703	Пътнически автомобили и др. автомобилни превозни средства, предназначени за транспорт на хора (различни от 8702), вкл. товаропътническите и състезателните автомобили	3,71%	3	8701	Трактори (с изкл. на карите-влекачи от 8709)/	2,19%
4	6203	Костюми, ансамбли, сака, панталони, панталони с презрамки, панталони до под коляното, къси панталони и шорти (различни от банските гащета), за мъже или момчета	2,82%	4	8704	Автомобилни превозни средства за транспорт на стоки	1,88%
5	3004	Медикаменти (с изкл. на продуктите от 3002, 3005, 3006), съставени от смесени или несмесени продукти, приготвени за терапевтични или профилактични цели, представени под формата на дози или пригодени за продажба на дребно	2,71%	5	8708	Част и принадлежности за автомобилни превозни средства от 8701 до 8705/	1,74%
6	8418	Хладилници, фризьери и други съоръжения, машини и апарати за охлаждане или замразяване; топлинни помпи, различни от машините и апаратите за кондициониране на въздуха от 8415	2,32%	6	8400	Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тези машини и апарати	1,65%
7	4009	Маркучи от вулканизиран каучук, дори с принадлежности (свързки, колена, муфи)	2,31%	7	8700	Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети, велосипеди и др., техните части и принадлежности	1,55%
8	8413	Помпи за течности, дори с устройства за измерване; елеватори за течности	2,28%	8	8536	Апаратура за прекъсване, разединяване, защита, разклоняване, вкл. или свързване на ел. вериги	1,48%
9	8544	Жици, кабели и др. изолирани ел. проводници, снабдени или не с части за свързване; кабели от оптични влакна...	2,27%	9	8542	Интегрални схеми и електронни микрокомплекти	1,44%
10	8537	Табла, пана, конзоли, пултове, шкафове и др. подобни, оборудвани с 2 или повече уреда от позиция 8535 или 8536 за управление или ел. разпределение	2,22%	10	1806	Шоколад и др. хранителни продукти, съдържащи какао	1,37%

Източник: Министерство на икономиката на Р България

Table 5. Top 10 commodity groups by HS classification (at 4-digit level), comprising import from and export to Germany in 2017

Export to FRG				Import from FRG			
Nº	Code	Commodity group	Share in %	Nº	Code	Commodity group	Share in %
1	7402	Unrefined copper; copper anodes for electrolytic refining	8,19%	1	8703	Motor cars and other motor vehicles; principally designed for the transport of persons (other than those of heading no. 8702), including station wagons and racing cars	7,18%
2	2616	Precious metal ores and concentrates	7,39%	2	3004	Medicaments; (not goods of heading no. 3002, 3005 or 3006) consisting of mixed or unmixed products for therapeutic or prophylactic use, put up in measured doses (incl. those in the form of transdermal admin. systems) or packed for retail sale	3,76%
3	8703	Motor cars and other motor vehicles; principally designed for the transport of persons (other than those of heading no. 8702), including station wagons and racing cars	3,71%	3	8701	Tractors; (other than tractors of heading no 8709)	2,19%
4	6203	Suits, ensembles, jackets, blazers, trousers, bib and brace overalls, breeches and shorts (other than swimwear); men's or boys' (not knitted or crocheted)	2,82%	4	8704	Vehicles; for the transport of goods	1,88%
5	3004	Medicaments; (not goods of heading no. 3002, 3005 or 3006) consisting of mixed or unmixed products for therapeutic or prophylactic use, put up in measured doses (incl. those in the form of transdermal admin. systems) or packed for retail sale	2,71%	5	8708	Motor vehicles; parts and accessories, of heading no. 8701 to 8705	1,74%
6	8418	Refrigerators, freezers and other refrigerating or freezing equipment, electric or other; heat pumps other than air conditioning machines of heading no. 8415	2,32%	6	8400	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	1,65%
7	4009	Tubes, pipes and hoses, of vulcanised rubber (other than hard rubber), with or without their fittings (e.g. joints, elbows, flanges)	2,31%	7	8700	Vehicles; other than railway or tramway rolling stock, and parts and accessories thereof	1,55%
8	8413	Pumps; for liquids, whether or not fitted with measuring device, liquid elevators	2,28%	8	8536	Electrical apparatus for switching, protecting electrical circuits, for making connections to or in electrical circuits, for a voltage not exceeding 1000 volts; connectors for optical fibres, optical fibre bundles or cables	1,48%
9	8544	Insulated wire, cable and other electric conductors, connector fitted or not; optical fibre cables of individually sheathed fibres, whether or not assembled with electric conductors or fitted with connectors	2,27%	9	8542	Electronic integrated circuits	1,44%
10	8537	Boards, panels, consoles, desks, cabinets, bases with apparatus of heading no. 8535, 8536 for electricity control and distribution, (other than switching apparatus of heading no. 8517)	2,22%	10	1806	Chocolate and other food preparations containing cocoa	1,37%

Source: Ministry of Economy of the Republic of Bulgaria

РИТАЛ

Ритал ЕООД е дъщерна фирма на германския концерн **RITTAL** част от **Friedhelm Loh Group** за България. Немската фирма **RITTAL GmbH** е добре позната в световен мащаб както с голямото разнообразие на решения, които предлага на своите клиенти, така и с високото им гарантирано и сертифицирано качество. Нашата цел е да осигурим всичко необходимо от началото на планирането, до един завършен проект, както в индустриалната, така и в комуникационната сфера. Чрез един интелигентен синтез на продукти в областта на механиката; инженерингови решения; електро-разпределение; електрозахранване; климатизация; сигурност, мониторинг и отдалечено управление и сервиз, клиентите получават цялостни решения от един източник.

СИСТЕМАТА

Продуктовата гама включва следните продукти с приложение в индустрията, инфраструктурата и комуникациите:

- Системи табла и шкафове;
- Климатизиращи системи за шкафове;
- Системи и компоненти за електроразпределение НН;
- Решения за IT инфраструктура;
- Шкафове за външен монтаж с/без климатизация;
- WEB базирани системи за контрол и следене на параметри в табла, шкафове и помещения.

Ритал ЕООД разполага с висококвалифицирани специалисти, които да могат да посрещнат и да удовлетворят нуждите на клиентите си. Фирмата поддържа голяма складова база с най-търсените си продукти в България.

Ритал ЕООД

София 1592, бул. Искърско шосе 7, Търговски комплекс Европа, сграда 7, тел./факс: +359 (2) 4390550, +359 (2) 4390558, e-mail: office@rittal.bg

ENCLOSURES

POWER DISTRIBUTION

CLIMATE CONTROL

IT INFRASTRUCTURE

SOFTWARE & SERVICES

Tabelle 5. Top 10 der Warengruppen, die 2017 den Import und Export nach Deutschland bilden, nach HS-Klassifikation (4-stelliger Code)

Export der Republik Bulgarien in die BRD				Import der Republik Bulgarien aus der BRD			
Nr.	Code	Warengruppe	Anteil in %	Nr.	Code	Warengruppe	Anteil in %
1	7402	Nicht raffiniertes Kupfer; Kupferanoden zum elektrolytischen Raffinieren	8,19%	1	8703	Personenkraftwagen und andere Kraftfahrzeuge, ihrer Beschaffenheit nach hauptsächlich zur Personenbeförderung bestimmt (ausgenommen solche der Position 8702), einschließlich Kombinationskraftwagen und Rennwagen	7,18%
2	2616	Edelmetallerze und ihre Konzentrate	7,39%	2	3004	Arzneiwaren (ausgenommen Erzeugnisse der Position 3002, 3005 oder 3006), die aus gemischten oder ungemischten Erzeugnissen zu therapeutischen oder prophylaktischen Zwecken bestehen, dosiert (einschließlich solcher, die über die Haut verabreicht werden) oder in Aufmachungen für den Einzelverkauf	3,76%
3	8703	Personenkraftwagen und andere Kraftfahrzeuge, ihrer Beschaffenheit nach hauptsächlich zur Personenbeförderung bestimmt (ausgenommen solche der Position 8702), einschließlich Kombinationskraftwagen und Rennwagen	3,71%	3	8701	Zugmaschinen (ausgenommen Zugkraftkarren der Position 8709)	2,19%
4	6203	Anzüge, Kombinationen, Jacken, lange Hosen (einschließlich Kniebundhosen und ähnliche Hosen), Latzhosen und kurze Hosen (ausgenommen Badehosen), für Männer oder Knaben	2,82%	4	8704	Kraftfahrzeuge für den Transport von Waren	1,88%
5	3004	Arzneiwaren (ausgenommen Erzeugnisse der Position 3002, 3005 oder 3006), die aus gemischten oder ungemischten Erzeugnissen zu therapeutischen oder prophylaktischen Zwecken bestehen, dosiert (einschließlich solcher, die über die Haut verabreicht werden) oder in Aufmachungen für den Einzelverkauf	2,71%	5	8708	Teile und Zubehör für Kraftfahrzeuge der Positionen 8701 bis 8705	1,74%
6	8418	Kühl- und Gefrierschränke, Gefrier- und Tiefkühltruhen und andere Einrichtungen, Maschinen, Apparate und Geräte zur Kälteerzeugung, mit elektrischer oder anderer Ausrüstung; Wärmepumpen, ausgenommen Klimageräte der Position 8415	2,32%	6	8400	Kernreaktoren, Kessel, Maschinen, Apparate und mechanische Geräte; Teile davon	1,65%
7	4009	Rohre und Schläuche, aus Weichkautschuk, auch mit Formstücken, Verschlussstücken oder Verbindungsstücken (z. B. Nippel, Bögen)	2,31%	7	8700	Zugmaschinen, Kraftwagen, Kraftträder, Fahrräder und andere nicht schienengebundene Landfahrzeuge, Teile davon und Zubehör	1,55%
8	8413	Flüssigkeitspumpen, auch mit Flüssigkeitsmesser; Hebewerke für Flüssigkeiten	2,28%	8	8536	Elektrische Geräte zum Schließen, Unterbrechen, Schützen oder Verbinden von elektrischen Stromkreisen	1,48%
9	8544	Isolierte (auch lackisierte oder elektrolytisch oxidierte) Drähte, Kabel (einschließlich Koaxialkabel) und andere isolierte elektrische Leiter, auch mit Anschlussstücken; Kabel aus optischen, einzeln umhüllten Fasern, auch elektrische Leiter enthaltend oder mit Anschlussstücken versehen	2,27%	9	8542	Elektronische integrierte Schaltungen	1,44%
10	8537	Tafeln, Felder, Konsolen, Pulte, Schränke und andere Träger, mit mehreren Geräten der Position 8535 oder 8536 ausgerüstet, zum elektrischen Schalten oder Steuern oder für die Stromverteilung	2,22%	10	1806	Schokolade und andere kakaohaltige Lebensmittelzubereitungen	1,37%

Quelle: Quelle: Ministerium für Wirtschaft der Republik Bulgarien

ЕФЕКТИ ОТ ДВУСТРАННИТЕ ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОТНОШЕНИЯ ВЪРХУ ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ: МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД

Икономиките на България и Германия следват множество взаимовръзки, като една значителна част се дължи на търговския оборот между тях. Стокообменът между две страни е най-лесният и бърз начин за трансфер на различни икономически шокове. В разглеждания случай икономиката на България, която се характеризира като малка и отворена, е много по-уязвима и много по-лесно би могла да бъде засегната от флуктуации в икономическото развитие на водеща световна икономика като германската, която в допълнение на това е и нейният най-голям търговски партньор.

IMPACT OF BILATERAL TRADE RELATIONS ON BULGARIA'S ECONOMY: MACROECONOMIC INSIGHTS

The economies of Bulgaria and Germany reveal many interconnections, a significant part of which could be attributed to the bilateral trade turnover. Trade between two countries is the easiest and fastest way to trans-

fer various economic shocks. In this specific case, the Bulgarian economy, characterized as small and open, is much more vulnerable and could easily be affected by fluctuations in the economic development of a leading world

DESIGN AND CONSTRUCTION OF
INFRASTRUCTURE PROJECTS

DESIGN AND CONSTRUCTION OF INDUSTRIAL
PROJECTS

DESIGN AND CONSTRUCTION OF CIVIL
PROJECTS

MINING ACTIVITIES

LAND SURVEYING SERVICES

E-MAIL: OFFICE@GEOSTROY.COM
WWW.GEOSTROY.COM

HAND IN HAND, WE ARE BUILDING THE FUTURE
WITH INNOVATIONS AND EXPERIENCE

economy such as the German one, especially since the latter is also its largest trading partner.

In order to gain a more in-depth understanding of the growing influence of the two economies' interrelation in the period 2001-2017, first we compare their GDP growth dynamics (Figure 7). Bulgaria's lower starting base

and catching-up agenda have led to higher GDP growth over the years, but it is clear that both economies are part of the same economic cycle. After Bulgaria's accession to the EU, there is a much more visible and clearly outlined tendency for convergence of the two economies.

AUSWIRKUNGEN DER BILATERALEN AUSSENHANDELSBEZIEHUNGEN AUF DIE WIRTSCHAFT BULGARIENS: MAKROÖKONOMISCHE ÜBERSICHT

Die Wirtschaften Bulgariens und Deutschlands folgen einer Vielzahl von Wechselbeziehungen, wobei ein wesentlicher Teil auf den Handelsumsatz zwischen ihnen zurückzuführen ist. Der Warenaustausch zwischen zwei Ländern ist der einfachste und schnellste Weg für den Transfer von unterschiedlichen wirtschaftlichen Einschnitten. Im vorliegenden Falle ist die Wirtschaft Bulgariens, die als klein und offen charakterisiert wird, weitaus anfälliger und kann viel leichter von der Fluktuation in der wirtschaftlichen Entwicklung einer führenden Weltwirtschaft wie der deutschen, die zudem auch ihr größter Handelspartner ist, betroffen werden.

Um eine detailliertere Vorstellung von der stärker werdenden Konditionalität zwischen beiden Wirtschaften im Zeitraum 2001-2017 zu gewinnen, muss an erster Stelle die Dynamik des BIP verglichen werden (siehe Abbildung 7). Die niedrigere Anfangsbasis und die aufholende Entwicklung Bulgariens bedingt das höhere Wachstum des BIP im dargestellten Zeitraum. Wie deutlich zu erkennen ist, sind beide Wirtschaften Teil ein und desselben Wirtschaftszyklus. Nach dem Beitritt Bulgariens in die EU ist auch die sich sehr klar abzeichnende Tendenz der Konvergenz der Wirtschaften zu sehen.

Фигура 7. Реален ръст на БВП на България и Германия (2001-2018, %)

Figure 7. Real GDP growth of Bulgaria and Germany (2001-2018, %)

Abbildung 7. Reelles Wachstum des BIP von Bulgarien und von Deutschland (2001-2018, %)

Източник: Евростат / Source: Eurostat / Quelle: Eurostat

Друг показател, който може да се разглежда и съпоставя между двете страни, е ръстът в износа на стоки, който кореспондира с положителен принос в БВП на страната (Фигура 8.1.). Една от интересните зависимости е плавното покачване на износа на стоки в периода след 2013 г. след

високата волатилност и възстановяването след кризисния период през 2009 г. Основното заключение е, че в момента се наблюдава период на оживление, а бизнес цикълът предстои да достигне най-високата си точка.

Another indicator that can be examined and compared between the two countries is the growth in commodity exports, which corresponds to a positive contribution to the country's GDP (Figure 8.1.). One of the interesting dependencies is the gradual increase in exports of goods in the post-2013

period following the high volatility and recovery after the 2009 crisis period. The main conclusion is that currently there is a period of recovery and the business cycle is about to reach its highest point.

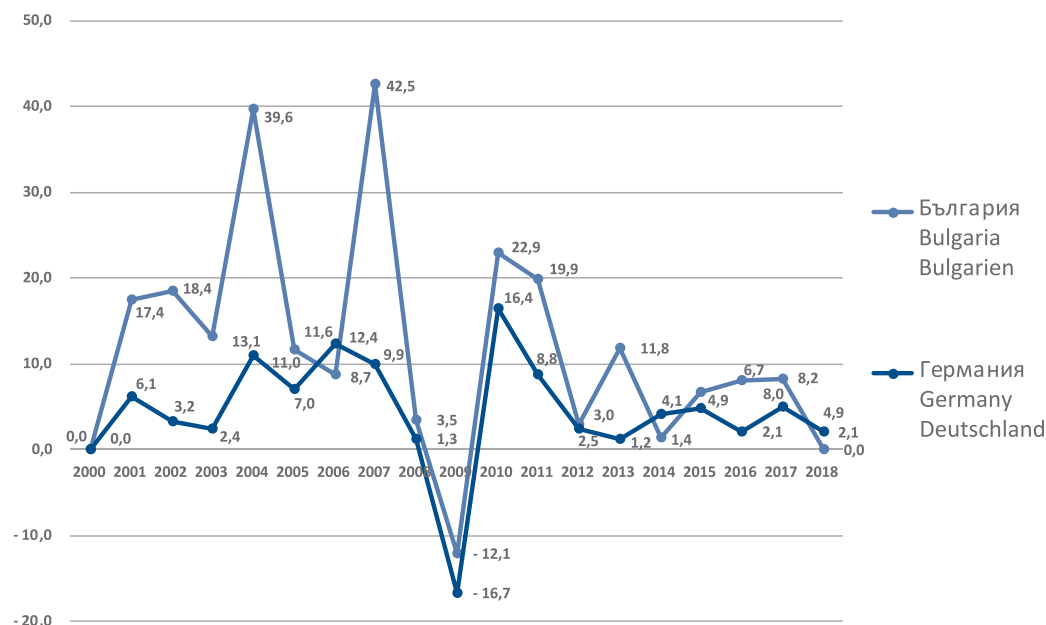
Ein weiterer Indikator, der für beide Länder geprüft und verglichen werden kann, ist der Anstieg des Exports von Waren, der mit einem positiven Beitrag zum BIP des Landes korrespondiert (siehe Abbildung 8.1.). Ein interessanter Zusammenhang ist der allmähliche Anstieg des Warenexports in den Jahren

nach 2013, nach der hohen Volatilität und der Wiederherstellung nach der Krisenperiode 2009. Die grundlegende Schlussfolgerung ist, dass momentan eine Periode der Belebung zu beobachten ist und die Spitze des Business-Zyklus noch bevorsteht.

Фигура 8.1. Реален ръст на износа на стоки на България и Германия (2001-2018, %)

Figure 8.1. Real growth of commodity exports of Bulgaria and Germany (2001-2018, %)

Abbildung 8.1. Reelles Wachstum des Exports von bulgarischen und von deutschen Waren (2001-2018, %)

Източник: Евростат / Source: Eurostat / Quelle: Eurostat

**Zhelkova
Staneva
Georgiev**
Accounting Office

Accounting

HR and payroll services

Liquidation services

Management accounting

Tax Advisory

Audit in association with authorized specialists

+359 2 421 4749
office@zsg-accountingoffice.com
35-37 Dimitar Hadzhikotsev Str
1421 Sofia, Bulgaria

За да се придобие по-реална представа за значимостта на стокооборота между България и Германия, той може да бъде разгледан като отношенията на сумите на вноса и износа към БВП в разглеждания период 2001-2017 г. (Фиг. 8.2.). По този начин до известна степен се постига абстрахиране от постоянно нарастващия в абсолютна стойност БВП и стокооборот. Наблюденията могат да се разделят на два подпериода – до предкризисната 2008 г. и от 2009 г. досега. Първата част се характеризира с висок дял на вноса в България, който превишава

приблизително два пъти българския износ. Това може да се отдаде на два фактора – от една страна, сравнително бързото повишаване на доходите на населението и потреблението на повече стоки за крайно потребление, а от друга страна, придобиването на повече инвестиционни стоки от фирмите, с което обновяват производствените си мощности. При втория период развитието на търговските отношения между двете страни е много по-балансирано, като в неговия край стокообменът възлиза на 13,4%, а търговското салдо е положително (+0,6% от БВП).

In order to paint a more realistic picture of the importance of commodity turnover between Bulgaria and Germany, this turnover can be expressed as the ratio of the sum of imports and exports to GDP in the period 2001-2017 (Figure 8.2.). In this way, to a certain extent we could account for the ever increasing in absolute terms GDP and commodity turnover. Observations could be divided into two sub-periods: up to pre-crisis 2008 and from 2009 to date. The first part is characterized by a high share of imports in Bulgaria, which exceeds twice Bulgarian exports to Germany. This can be attributed to two factors: on the one hand, the relatively rapid increase in the income of

the population and the higher demand for final consumption goods and, on the other hand, the acquisition of more investment goods by the companies related to the upgrade of their production capacities. During the second period, the development of the trade relations between the two countries is much more balanced, and by the end of the period the trade turnover stands at 13.4% of GDP while the trade balance is positive for Bulgaria (+ 0.6% of GDP).

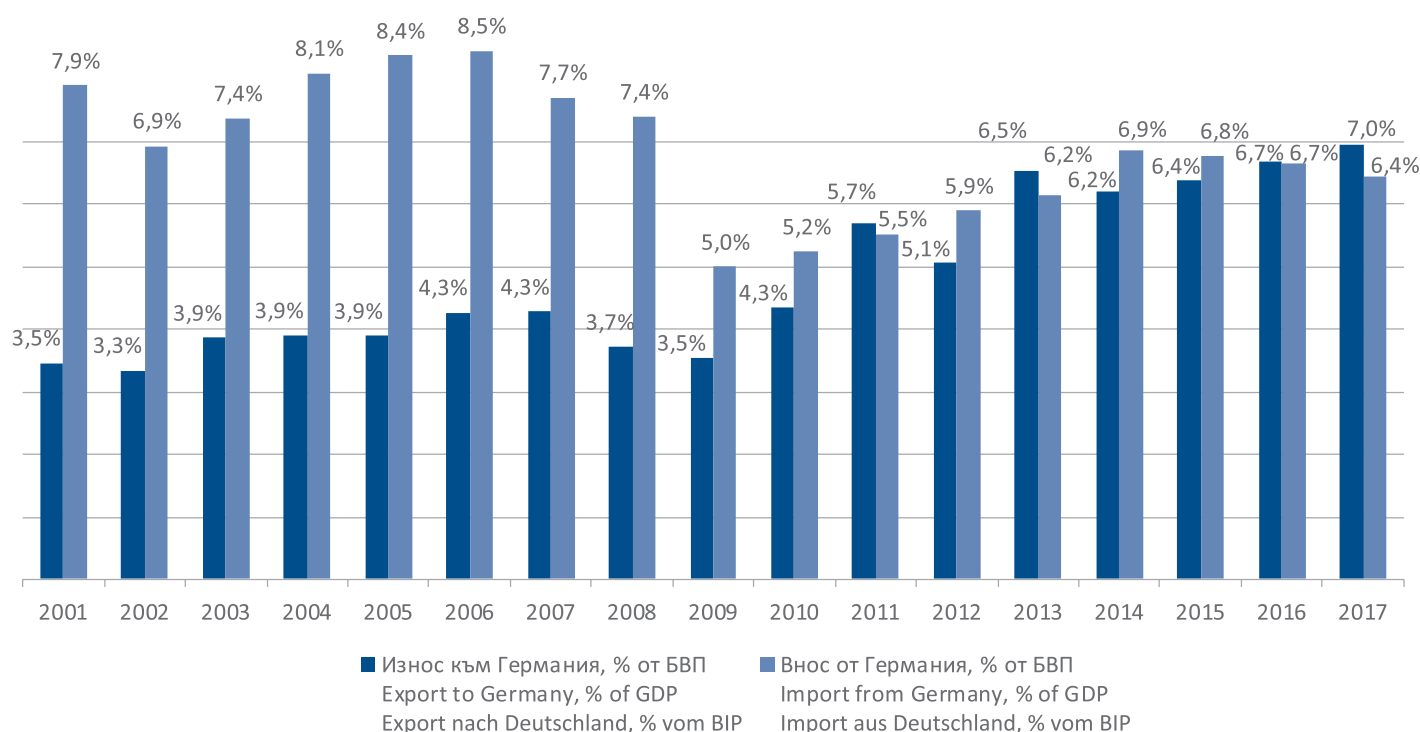
Um einen reelleren Eindruck von der Bedeutung des Warenaustausches zwischen Bulgarien und Deutschland zu gewinnen, kann der Umsatz als Verhältnis zwischen den Summen des Imports und des Exports zum BIP in der Untersuchungsperiode betrachtet werden (siehe Abbildung). Auf diese Weise wird in gewissem Maße ein Abstrahieren von den in absolutem Wert ständig anwachsenden BIP und Warenumsatz erreicht. Die Untersuchungsergebnisse können in zwei Unterperioden aufgeteilt werden: Die Periode vor dem Krisenjahr 2008 und die Periode ab 2009 bis zum heutigen Zeitpunkt. Für die erstgenannte Periode ist ein hoher Anteil des Imports charakteris-

tisch, der den Export um ca. das Doppelte übersteigt. Dieses kann auf zwei Faktoren zurückgeführt werden: Einerseits auf den relativ schnellen Anstieg des Einkommens der Bevölkerung und des Verbrauchs von mehr Waren für den Konsum und, andererseits, auf den Kauf von mehr Erzeugnissen für den Investitionsbedarf durch die Unternehmen, mit denen diese ihre Produktionskapazitäten erneuert haben. In der zweiten Periode ist die Entwicklung der Handelsbeziehungen zwischen beiden Ländern weitaus ausgeglichener und am Ende dieser Periode beläuft sich der Warenumsatz auf 13,4% und die Handelsbilanz ist positiv (+0,6% vom BIP).

Фигура 8.2. Внос и износ на стоки от и за Германия (2001-2017, % от БВП)

Figure 8.2. Commodity import from and export to Germany (2001-2017, % of GDP)

Abbildung 8.2. Import und Export von Waren aus und nach Deutschland (2001-2017, % vom BIP)

Източник: Собствени изчисления на ИИП, БНБ и ХСИ / Source: EPI's own calculations, BNB and NSI / Quelle: Eigene Rechnungen des Institute für Wirtschaftspolitik, BNB & NIS

Какво обаче означава всичко това от гледна точка на фирмите? За да се проследи какво е значението на износа за тях, е проследено как се развива през годините износа на стоки, съпоставен към приходите от дейността на нефинансовите предприятия (Фиг. 8.3.). Наличните данни в периода 2008-2017 г. показват значително увеличение на дела на приходите от износ на стоки към Германия, достигайки 2,4% от тях. Тази тенденция може да се обясни по два начина: износ на повече количество

и на повече качество. В първия случай българските фирми са в процес на интернационализация, в който от 2008 г. насам успяват да навлязат на нови пазари в това число и в Германия. Във втория случай можем да отчетем изкачването международната веригата на доставките, като фирмите се усъвършенстват в производството и износа на стоки, които са с по-високата добавена стойност.

But what does this all mean from the companies' point of view? In order to trace the significance of exports to them, we review how the export of goods, compared to the revenue from economic activity of the non-financial enterprises, has developed over the years (Figure 8.3.). The data available for the period 2008-2017 show a significant increase in the share of earnings from exports to Germany with them reaching 2,4% of total revenue. This

trend can be explained in two ways: exporting higher quantities as well as higher quality goods. In the first case, Bulgarian companies are in the process of internationalization, in which from 2008 onwards they have managed to set foot on new markets, including Germany. In the latter case, it is a matter of climbing up in the international supply chain, with firms improving their production and export potential of commodities with higher added value.

Was bedeutet das aber aus der Sicht der Firmen?

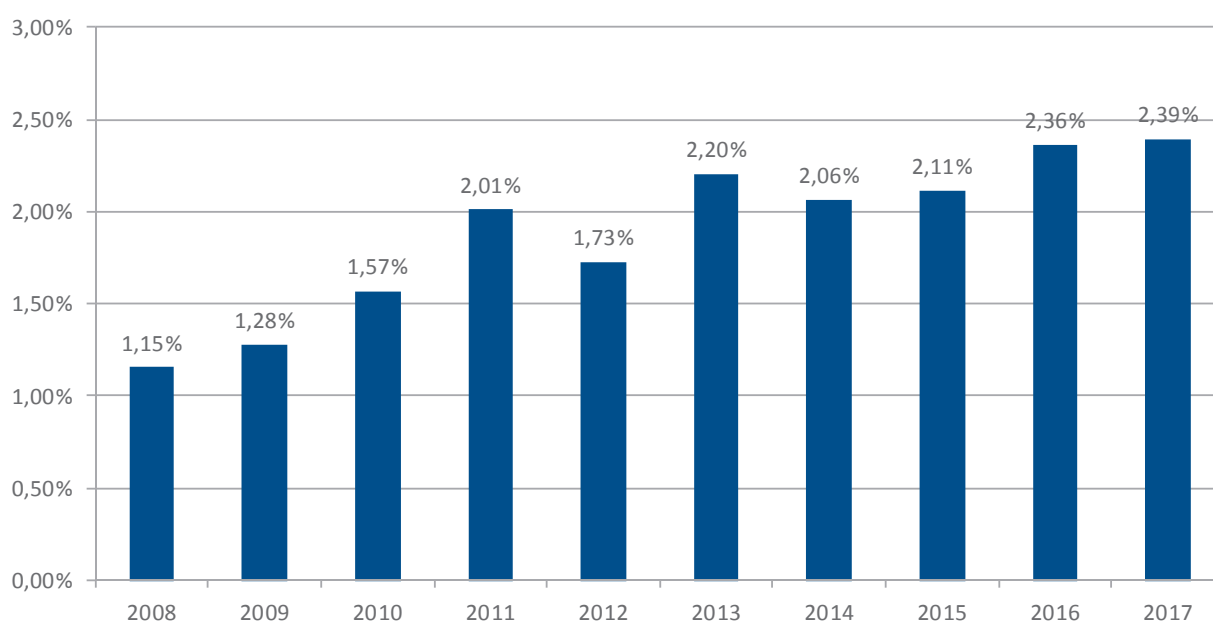
Um zu sehen welche Bedeutung der Export für sie hat, ist untersucht worden, wie sich in den letzten Jahren der Export von Waren, verglichen mit den Einnahmen aus der Tätigkeit der Nichtfinanz-Unternehmen, entwickelt hat (siehe Abbildung). Die vorliegenden Daten für den Zeitraum 2008 - 2017 zeigen einen erheblichen Anstieg des Anteils der Einnahmen aus dem Warenexport nach Deutschland, auf den nunmehr 2,4% der Einnahmen entfallen. Diese Tendenz kann auf zwei Weisen erklärt werden: Export einer größeren

Quantität und Export von mehr Qualität. Im ersten Falle befinden sich die bulgarischen Firmen in einem Prozess der Internationalisierung, bei dem es ihnen seit 2008 gelingt, in neue Märkte einzudringen, einschließlich in Deutschland. Im zweiten können wir ein Aufsteigen in der internationalen Lieferkette feststellen, wobei sich die Firmen in der Herstellung von Exportwaren mit größerem Mehrwert konzentrieren.

Фигура 8.3. Относителен дял на износа на стоки към Германия към приходите от дейността на нефинансовите предприятия (2008-2017 г., %)

Figure 8.3. Commodity exports to Germany as a share of revenues from economic activities of non-financial enterprises (2008-2017, %)

Abbildung 8.3. Relativer Anteil des Warenexports nach Deutschland an den Einnahmen aus der Tätigkeit von Nichtfinanz-Unternehmen (2008-2017, %)

Източник: Собствени изчисления на ИИП, БНБ и НСИ / Source: EPI's own calculations, BNB and NSI

Quelle: Eigene Rechnungen des Instituts für Wirtschaftspolitik, BNB & NIS

ЕФЕКТИ ОТ ГЕРМАНСКИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ВЪРХУ ДВУСТРАННИТЕ ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОТНОШЕНИЯ

Експортната структура на стоките от България търпи бавно и методично изменение, водейки до постепенно изкачване във веригата на стойността. Това, разбира се, е в резултат освен на натрупване на капитал от страна на българските предприятия, но също така е в следствие на направените инвестиции от страна на германски компании в експортно ориентирани производствени мощности. Сред най-големите инвеститори в България има 27 компании, които са се насочили към предимно производствени сектори, като например производство на автомобилни части, електротехника, електроника, автоматизация. Това са както готови продукти, така и компоненти, които се влагат на следващ етап от производството. Други ключови индустрии са производството на строителни материали, търговия и не на последно място добив на полезни изкопаеми.

Съгласно данните на Българската агенция за инвестиции от 2004 г.

насам компании от Германия са инвестирали близо 315 млн. лева в производствени мощности в експортно ориентирани сектори, които са създали 3910 работни места. Разбира се, в по-дълъг период от време процесът не е едностранен и трябва да се има предвид и динамиката във вземането на решения за преместване на производствени мощности извън страната и загубата на работни места в определени сектори. Главната причина това да се случва е в пренасочването към по-изгодни дестинации с по-ниски разходи за труд. Освен в експортно ориентирани отрасли инвестициите, например в търговията на дребно, също създават възможности. Например сключването на договори на местни български производители с големи търговски вериги е възможно да осигури не само пласмент на продукцията им в търговската мрежа на германските фирми в страната, но и реален износ към чуждестранните им подразделения.

IMPACT OF GERMAN INVESTMENTS ON THE BILATERAL TRADE RELATIONS

The export structure of goods from Bulgaria undergoes a slow and methodical change, leading to a gradual climb in the value chain. This, of course, results not only from the accumulation of capital on the part of the Bulgarian enterprises, but it is also a consequence of investments made by German companies in export-oriented production facilities in Bulgaria. Among the largest investors in Bulgaria, there are 27 German companies that have focused mainly on manufacturing sectors such as automotive parts, electrical engineering, electronics, automation. These sectors supply both finished products and components that are put into the next stage of production. Other key industries are the production of building materials, retail and, last but not least, mineral extraction.

According to data from the InvestBulgaria Agency, since 2004 German

companies have invested nearly 315 mln. BGN in production facilities in export-oriented sectors, thus creating 3910 new jobs. Of course, over a longer time horizon, the process is not one-way, and we must also take into account the dynamics of outflow decision-making leading to moving of production capacities away from Bulgaria and the loss of jobs in certain sectors. The main reason for this shift is the relocation to more favorable destinations with even lower labor costs. Apart from the export-oriented industries, investments also create opportunities in sectors such as retail. For example, by concluding contracts with large retail chains, local Bulgarian producers are given the opportunity to not only have their products sold in the commercial network of the German companies in the country but also to realize exports to their foreign subsidiaries.

AUSWIRKUNGEN DER DEUTSCHEN INVESTITIONEN AUF DIE BILATERALEN HANDELSBEZIEHUNGEN

Die Exportstruktur der Waren aus Bulgarien ist einer langsamen und stetigen Änderung ausgesetzt, die das Land allmählich höher in der Wertschöpfungskette aufsteigen lässt. Das ist natürlich eine Folge der Kapitalanhäufung durch die bulgarischen Unternehmen, aber auch der von den deutschen Firmen getätigten Investitionen in exportorientierte Produktionskapazitäten. Unter den größten Investoren in Bulgarien gibt es 27 Gesellschaften, die ihren Fokus vorwiegend auf Produktionssektoren legen, wie z.B. die Herstellung von Teilen für Fahrzeuge, Elektrotechnik, Elektronik, Automatisierung. Es handelt sich dabei sowohl um fertige Erzeugnisse, wie auch um Komponenten, die auf einer nächsten Produktionsebene eingebaut werden. Weitere Schlüsselindustrien sind die Herstellung von Baumaterialien, der Handel und nicht zuletzt die Gewinnung von Bodenschätzen.

Laut den Angaben der Bulgarischen Agentur für Investitionen haben deut-

sche Unternehmen seit 2004 fast 315 Mio. EUR in Produktionskapazitäten exportorientierter Sektoren investiert, in denen 3910 Arbeitsplätze geschaffen wurden. Natürlich ist der Prozess auf längere Sicht nicht einseitig. Es muss auch die Dynamik des Entscheidungsprozesses bei der Verlagerung von Produktionskapazitäten außerhalb des Landes sowie der Verlust von Arbeitsplätzen in bestimmten Sektoren berücksichtigt werden. Der Hauptgrund für solche Entscheidungen ist die Umorientierung zu günstigeren Destinationen mit niedrigeren Arbeitskosten. Außer in den exportorientierten Bereichen schaffen Investitionen zum Beispiel im Handel ebenfalls günstige Verwertungsmöglichkeiten. Vertragsabschlüsse lokaler Hersteller mit großen Handelsketten können nicht nur den Absatz ihrer Produktion im Handelsnetz der deutschen Firmen im Land sichern, sondern auch einen realen Export in die ausländischen Zweigniederlassungen realisieren.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият анализ на двустранните търговски отношения между Република България и Федерална република Германия дава своя принос за по-пълното разбиране на динамиката и обема на двустранните търговски връзки. Зад рекордните стойности, които статистиката отчита, както по отношение на оборота, така и на износа от България, се забелязват положителни тенденции в българската икономика като постепенното нарастване на дела в експорта на стоки с по-висока добавена стойност като машини, електроника и електротехника, компоненти за автомобилостроенето. Така по структурата на износа и положително търговско салдо с Германия, българската икономика добива някои от характеристиките на икономиките на държавите от Централна Европа, а това са именно държавите в рамките на Европейския съюз, с които е рационално България да се сравнява по своя път на конвергенция с ЕС.

Трябва да се отчете и значението на германските инвестиции в

експортно ориентирани производствени сектори в България. Част от регистрирания износ към Германия и ЕС е пряко следствие от дългосрочното и структуроопределящо естество на тези инвестиции. Дори в случаите, когато германските инвестиции в страната са насочени в сектори с концентрация върху вътрешното потребление, партньорството с германските контрагенти предоставя възможност за българските им поддоставчици да излязат на международни пазари, възползвайки се от установените дистрибуционни канали на германските си клиенти. И още нещо – партньорството с предприятия от четвъртата по големина световна икономика увеличава безспорно конкурентоспособността на българските малки, средни и големи предприятия и допринася за трансфера на добри практики в области като мениджмънта, социалната отговорност и устойчивото развитие.

CONCLUSION

The current analysis of bilateral trade relations between the Republic of Bulgaria and the Federal Republic of Germany contributes to a better understanding of the dynamics and magnitude of bilateral trade relations. Behind the record high numbers, both in terms of total trade turnover and exports from Bulgaria, one could spot positive trends in the Bulgarian economy such as the gradual increase in the share of exports of goods with higher added value like machinery, electronics and electrical engineering, components for the automotive industry. Thus, through the structure of exports and the positive trade balance with Germany, Bulgaria acquires some of the characteristics of the Central European economies, and these are precisely the countries within the EU, with which it is rational for Bulgaria to compare itself along the way towards convergence with the rest of the Union.

The importance of German investments in export-oriented manufacturing

sectors in Bulgaria should also be noted. Part of the recorded exports to Germany and the EU is a direct consequence of the long-term and structurally strategic nature of these investments. Even in cases where German investments in the country are concentrated in sectors focusing on domestic consumption (retail), the partnership with German retailers provides an opportunity for Bulgarian subcontractors to enter new international markets, taking advantage of the established distribution channels of their German contractees. What is more, striking a partnership with companies from the fourth largest economy in the world indisputably increases the competitiveness of Bulgarian small, medium and large enterprises as it contributes to the transfer of good practices in areas such as management, social responsibility and sustainable development.

FAZIT

Die vorliegende Analyse der bilateralen Handelsbeziehungen zwischen der Republik Bulgarien und der Bundesrepublik Deutschland trägt zum vollständigen Verständnis der Dynamik und des Volumens der bilateralen Handelsbeziehungen bei. Hinter den Rekordwerten, die die Statistik anzeigt – sowohl beim Umsatz, wie auch beim Export aus Bulgarien – machen sich positive Tendenzen in der bulgarischen Wirtschaft bemerkbar, wie der allmähliche Anstieg des Anteils des Exports von Waren mit größerer Wertschöpfung wie Maschinen, Elektronik, Elektrotechnik sowie Teile für den Automobilbau. So gewinnt die bulgarische Wirtschaft in Bezug auf die Struktur des Exports und der positiven Handelsbilanz mit Deutschland manche Charakteristiken der Wirtschaften der mitteleuropäischen Länder; gerade dieses sind die Länder im Rahmen der EU, mit denen sich Bulgarien auf dem Weg zur Konvergenz mit der EU rationalerweise vergleichen sollte.

Hervorgehoben werden sollte auch die Bedeutung der deutschen Investitionen in die exportorientierten Produktionssektoren in Bulgarien. Ein Teil

des erfassten Exports nach Deutschland und der EU ist eine direkte Folge der langfristigen und strukturbestimmenden Investitionen. Selbst dann, wenn die deutschen Investitionen in Bulgarien auf Sektoren mit Fokus auf dem internen Verbrauch ausgerichtet sind, bietet die Partnerschaft mit den deutschen Kontrahenten die Möglichkeit für ihre bulgarischen Sublieferanten, auf die internationalen Märkte zu treten, indem sie die geschaffenen Distributionskanäle ihrer deutschen Kunden nutzen. Darüber hinaus erhöht die Partnerschaft mit Unternehmen der viertgrößten Volkswirtschaft der Welt ohne Zweifel die Wettbewerbsfähigkeit der bulgarischen kleinen, mittleren und großen Unternehmen und trägt zum Transfer guter Praktiken in Bereichen wie Management, soziale Verantwortung und nachhaltige Entwicklung bei.

ЛИТЕРАТУРА / LITERATURE / LITERATUR

Fakten zum deutschen Außenhandel, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (BMWi), October 2018
Acaravci, A. & Ozturk, I. "Foreign Direct Investment, Export and Economic Growth: Empirical Evidence from New EU Countries" in Romanian Journal of Economic Forecasting (2/2012), Institute for Economic Forecasting
Dritsaki, Ch. & Stiakakis, E. "Foreign Direct Investments, Exports, and Economic Growth in Croatia: A Time Series Analysis" in Procedia Economics and Finance, Volume 14 (2014): p. 180 – 190
Gereffi, G., A Commodity Chains Framework for Analyzing Global Industries, Duke University (August 12, 1999)
Krugman, P., Obstfeld, M. & Melitz, M., International Economics: theory & policy, Part 1: International Trade Theory, Ninth edition, Addison-Wesley (2012)
Mankiw, G. N., Principles of Economics, Sixth edition, South-Western Cengage Learning (2012)
Mankiw, G. N., Macroeconomics, Seventh edition, Worth Publishers (2010)
Legatum Institute, The Central and Eastern Europe Prosperity Report: Smart strategies to further improve economic and social wellbeing, Erste Group (2018)
Szkorupová, A. "A Causal Relationship between Foreign Direct Investment, Economic Growth and Export for Slovakia" in Procedia Economics and Finance, Volume 15 (2014): p. 123 – 128
Vernon, R., "International investment and International Trade in the Product Cycle" in The Quarterly Journal of Economics, Vol. 80, No. 2 (May, 1966), pp. 190-207

ИЗТОЧНИЦИ

Българска агенция за инвестиции
Българска народна банка
Българска търговско-промишлена палата (БТПП): Анкета „Интерес към бизнес пътувания в чужбина“ (2018 г.)
Национален статистически институт
Министерство на икономиката на Република България
Федералната статистическа служба на Германия
EUROSTAT
Harvard Center for International Development, Atlas of Economic Complexity
MIT Observatory of Economic Complexity
UNCTAD Statistics

SOURCES / QUELLEN

Bulgarian National Bank
Bulgarian Chamber of Commerce and Industry (BCCI): Survey "Interest in Business Trips Abroad" (2018)
EUROSTAT
Harvard Center for International Development, Atlas of Economic Complexity
InvestBulgaria Agency
Ministry of Economy of the Republic of Bulgaria
MIT Observatory of Economic Complexity
National Statistical Institute
Federal Statistical Office / Destatis Statistische Bundesamt
UNCTAD Statistics

ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ПРИЧИНИ ЗА АСИМЕТРИЯ ВЪВ ВЪНШНОТЪРГОВСКАТА СТАТИСТИКА

В общия случай от статистическата информация за външната търговия се очаква да предоставя огледален образ на данните на съответните страни партньори. Така например би следвало данните за германския износ към България и за вноса в България от Германия да съвпадат, което обаче на практика не винаги е така. В тази връзка има няколко възможни причини за тези статистически разминавания, чиято относителна тежест при отчитането на данните за външната търговия между България и Федерална република Германия може да варира в по-малка или по-голяма степен. По-долу следва изброяване на някои от по-често срещаните причини, без списъкът да претендира за изчерпателност⁵:

Кодове на стоки

Класификацията на стоките, т.е. класифицирането на стоките спрямо партидните номера в списъка на търгуваните стоки, може да стане обект на различни тълкувания от фирмите, които имат задължение да изготвят подобни отчети. Подобен вид разминаване обаче няма отражение върху общата стойност на търговията.

Страна партньор

Различната информация от страните партньори е една от най-често срещаните и важни причини за статистически различия. Тук е важно да се вземе под внимание по какъв начин националните статистически служби оценяват стоките спрямо т.нар. страна на изпращане, т.е. страната, от която стоките пристигат директно и страната на произход, които може да се различават.

Тристранни транзакции

Така наречената триъгълна търговия се отнася до случаите, в които се сключват търговски сделки за една и съща стока между три предприятия в три страни членки на ЕС и когато въпросната стока трябва да стигне от първия доставчик до крайния клиент. Например австрийска компания купува стоки от немска фирма и ги доставя директно от Германия до крайния клиент в България. По този начин се реализира търговски обмен между Германия и България, докато плащанията са от България към Австрия и от Австрия за Германия. Законодателството за вътрешнообщностните доставки в ЕС не предвижда как да се избягва подобно отчитане, но все още фирмите следват счетоводната практика.

Разлики в оценката на стоките

- Статистическа стойност - CIF / FOB

Посочването на статистическата стойност (стойност при преминаване на граница) също може да бъде причина за различия в огледалните сравнения на държавите търговски партньори. Според международните стандарти, за нуждите на външнотърговската статистика се взима т. нар. статистическа стойност. В повечето страни, както и в Европейския съюз, вносът се регистрира като CIF (Cost Insurance Freight или стойността на стоките на външната граница на страната вносител, включително и на транспортните разходи от страната на произход до там), а износът като FOB (Free on Board Value или стойността на стоките на външната граница на страната износител, включително и на транспортните разходи до там). Разликите в стойностите са в резултат на разходите за транспорт и застраховане и по правило се увеличават в зависимост от географската отдалеченост на страната търговски партньор.

- Търговия между свързани дружества

В резултат на глобализацията набира значение трансграничната търговия между централите на фирмите и техните дъщерни дружества. При сделки между тях често се регистрират само цените на вътрешната дистрибуция, а не самата статистическа стойност.

Различно отчитане във времето

Поради времето за транспортиране на стоки или естеството на т. нар. отложени плащания, не е изключено външнотърговската дейност да се регистрира в различни периоди или дори в различни години, ако съответната дейност се реализира в края на календарна година.

Ефект на прага

В рамките на Интрастат, системата за събиране на статистическа информация за вътрешнообщностната търговия със стоки между държави членки на Европейския съюз, част от европейските компании (особено малки и средни предприятия) са освободени от задължението да докладват вътрешнотърговска статистика като това зависи от установени във всяка страна прагове. Така е възможно голяма фирма износител в една държава да предоставя информация за външнотърговската си дейност, а в страната вносител нейните клиенти, които са малки и средни предприятия, да не подлежат на отчитане.

Статистическа тайна

В следствие на т.нар. статистическа тайна може в една държава данните за вноса или износа на дадена стока/стокова група да бъдат непълни или да липсват, но да бъдат отразени в статистиката на страната партньор.

⁵ Infoblatt Außenhandel. Ursachen für Asymmetrien in den Außenhandelsstatistiken/Причини за асиметрия във външнотърговската статистика, Федералната статистическа служба на Германия, Януари 2018 г.

APPENDICES

APPENDIX 1: ASSYMETRIES IN FOREIGN TRADE STATISTICS

In principle, the statistical data on foreign trade is expected to present a mirror image of the figures for a given set of trading partners. For example, the anticipation is for data on German export to Bulgaria to be a perfect match to the data on Bulgarian import from Germany. However, this is not the case in the real world. In this regard, there are several potential reasons for these statistical discrepancies with a rather varied relative weight of the differences when it comes to the calculation of foreign trade data between Bulgaria and the Federal Republic of Germany. A non-exhaustive list of the most common reasons is presented below:⁵

Classification codes of commodities

Companies who have the responsibility of filing statistical reports may have interpreted differently the goods coding classification. However, such discrepancies do not affect the total trade volume.

Trading partner countries

Differing incoming information from partner countries is one of the most common and important reasons for statistical discrepancies. Here, it must be taken into account how each national statistical office classifies the goods by the so-called sending country, i.e. the country from which the goods are being sent, versus the country of origin which may not be the same.

Triangular transactions

The so-called triangular trade refers to practices where trade deals are made for the same good between three different companies located in three different EU member states and the good in question needs to be delivered by the initial supplier to the final client.

For example, an Austrian company buys goods from a German supplier and the delivery is made directly to the final client located in Bulgaria. In this way, the official statistics record trade turnover between Germany and Bulgaria, while in fact payments are made between Bulgaria and Austria, on the one hand, and Austria and Germany, on the other. EU regulations on Intra Community Delivery do not provide for avoidance of such records as the companies still have to comply by the accounting practices.

Differences in goods' valuation

- Statistical value – CIF / FOB

Reporting statistical values (value at the border) could also cause discrepancies in the side-by-side comparison of data from trading partner countries. According to international standards, the so-called statistical values are used when compiling international trade statistics. In most countries, the European Union included, import is registered as CIF (Cost, Insurance and Freight, i.e. the value of goods at the external border of the importing country, including transport costs from the country of origin) while export is reported as FOB (Free on Board, i.e. the value of goods at the external border of the exporting country, including the transport costs only to that border point). Valuation differences come from additional transport and insurance costs and by definition they increase with the increase in the geographical distance between trading partners.

- Intracompany trade

As a result of globalization, cross-border trade between headquarters and subsidiaries becomes more important. In sales contracts between these entities only the price for internal distribution is reported, not the statistical value.

Different reporting points in time

Due to the time needed for the physical delivery of the goods and the nature of the so-called deferred payments, it is not uncommon for the foreign trade activity to be accounted in different periods, even in different years, if the trade happens at the end of the calendar year.

Threshold effect

Within Intrastat, the system for compiling statistical information for intra-EU trade, some of the European companies (especially SMEs) are exempt from reporting on intra-EU trade statistics with different thresholds in place in each country. Under these premises, it is possible for a large exporting company in one country to report on the trade exchange but in the importing country the client is an SME that is not obliged to provide a report.

Statistical secret

Due to the so-called statistical secret, data on import and export of certain goods might be missing or incomplete in one country but fully reported and accounted for in another's trade statistics.

⁵ Infoblatt Außenhandel. Ursachen für Asymmetrien in den Außenhandelsstatistiken/Reasons for asymmetries in foreign trade statistics, Federal Statistical Office of Germany, January 2018

ANLAGEN

URSACHEN DER ASYMMETRIE IN DER AUSSENHANDELSSTATISTIK

Im Allgemeinen wird von der statistischen Information über den Außenhandel erwartet, dass sie ein genaues Spiegelbild der Daten der betreffenden Partnerländer bietet. So müssten beispielsweise die Daten über den deutschen Export nach Bulgarien mit denen über den Import Bulgariens aus Deutschland übereinstimmen, was aber in der Praxis nicht immer so ist. In diesem Zusammenhang gibt es mehrere mögliche Ursachen für dieses statistische Auseinandergehen, dessen relatives Gewicht bei der Feststellung der Daten über den Außenhandel zwischen Bulgarien und der Bundesrepublik Deutschland in größerem oder in kleinerem Maße sich unterscheiden kann. Im Weiteren werden ohne den Anspruch der Vollständigkeit manche der öfter auftretenden Ursachen angeführt:

Warencodes

Die Klassifikation der Waren, d. h. Klassifikation der Waren gemäß Partienummer in der Liste der gehandelten Waren, kann Objekt verschiedener Auslegungen seitens der Unternehmen werden, die verpflichtet sind, solche Berichte zu erstellen. Ein solches Auseinandergehen wirkt sich jedoch nicht auf den Gesamtwert des Handels aus.

Partnerland

Die unterschiedlichen Informationen aus den Partnerländern gehören zu den häufigsten und wichtigsten Ursachen für die statistischen Unterschiede. Hier ist es wichtig zu berücksichtigen, auf welche Weise die nationalen Statistikämter die Waren in Bezug auf das sog. Versendungsland, d. h. Das Land, aus dem die Waren direkt ankommen und in Bezug auf das Ursprungsland, die sich unterscheiden können, bewerten.

Dreiländertransaktionen

Der sog. Dreieckshandel betrifft die Fälle, in denen Geschäfte über ein und dieselbe Ware zwischen drei Unternehmen in drei Mitgliedsländern der EU abgeschlossen werden und die entsprechende Ware vom ersten Lieferanten an den Endkunden zu liefern ist. Das ist zum Beispiel der Fall, wenn eine österreichische Firma Waren von einer deutschen Firma kauft und diese Waren direkt aus Deutschland an den Endkunden in Bulgarien liefert. Auf diese Weise wird ein Handelsaustausch zwischen Deutschland und Bulgarien realisiert, wobei die Zahlungen von Bulgarien nach Österreich und von Österreich nach Deutschland getätigt werden. In der Gesetzgebung über die Lieferungen innerhalb der Union ist vorgesehen, wie eine solche Abrechnung zu vermeiden ist, doch die Firmen folgen immer noch der bisherigen Buchführungspraxis.

Unterschiede in der Bewertung der Waren

• Statistischer Wert – CIF / FOB

Die Angabe des statistischen Wertes (Wert bei Grenzüberquerung) kann ebenfalls eine Ursache für Unterschiede in den Siegel-Vergleichen der Länder, die Handelspartner sind, sein. Gemäß den internationalen Standards wird für die Zwecke der Außenhandelsstatistik der sog. Statistische Wert genommen. In den meisten Ländern, wie auch in der EU, wird der Import als CIF (Cost Insurance Freight oder Wert der Ware an der Außengrenze des importierenden Landes, einschließlich der Transportkosten vom Ursprungsland bis dort), angegeben und der Export – als FOB (Free on Board Value oder der Wert der Ware an der Außengrenze des exportierenden Landes, einschließlich der Transportkosten bis dort) angegeben. Die Unterschiede in den Werten ist auf die Kosten für den Transport und für die Versicherung zurückzuführen und sie werden in der Regel höher, in Abhängigkeit von der geografischen Entfernung vom Land, das Handelspartner ist.

• Handel zwischen verbundenen Gesellschaften

Infolge der Globalisierung gewinnt der Handel zwischen den Zentralen der Firmen und ihren Tochtergesellschaften immer mehr an Bedeutung. Bei Geschäften zwischen ihnen werden oftmals nur die Preise der Inlandsdistribution und nicht der statistische Wert selbst erfasst.

Unterschiedliche Erfassung in der Zeit

Wegen der Dauer des Transports von Waren oder der Natur der sog. gestundeten Zahlungen ist es nicht ausgeschlossen, dass die Außenhandelstätigkeit in unterschiedlichen Perioden erfasst wird oder sogar in unterschiedlichen Jahren, wenn die jeweilige Tätigkeit zum Jahresende ausgeführt wird.

Schwelleneffekt

Im Rahmen von Intrastat, dem System für innergemeinschaftliche Statistik über den Handel mit Waren zwischen Mitgliedsländern der EU, sind ein Teil der europäischen Gesellschaften (insbesondere kleine und mittlere Unternehmen) von der Verpflichtung befreit, Handelsstatistik zu berichten, wobei jedes Land einen eigenen Schwellenwert dafür festlegen kann. So kann es geschehen, dass eine große Exportfirma Informationen über ihre Außenhandelstätigkeit liefert und ihre Kunden im importierenden Land, die kleine und mittlere Unternehmen sind, nicht berichtspflichtig sind.

Statistisches Geheimnis

Als Folge des sog. statistischen Geheimnisses kann es vorkommen, dass in einem Land die Daten über den Import oder Export einer bestimmten Ware/Warengruppe nicht vollständig sind oder fehlen, aber in der Statistik des Partnerlandes erfasst werden.

⁵ Infoblatt Außenhandel. Ursachen für Asymmetrien in den Außenhandelsstatistiken, Bundesamt für Statistik, Januar 2018

ИЗДАТЕЛ / PUBLISHER / HERAUSGEBER:

Германо-Българска индустриално-търговска камара (ГБИТК)

ул. „Фр. Жолио-Кюри“ 25А
1113 София, България

German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce

25A Fr. Joliot Curie Str.
1113 Sofia, Bulgaria

Deutsch-Bulgarische Industrie- und Handelskammer (DBHK)

Fr. Joliot-Curie-Str. 25A
1113 Sofia, Bulgarien

T. +359 2 816 30 10

F. +359 2 816 30 19

info@ahk.bg

www.bulgarien.ahk.de

**Bundesministerium
für Wirtschaft
und Energie**

Дейността на Германо-Българската индустриално-търговска камара е подпомогната от Германското федерално министерство на икономиката и енергетиката въз основа на решение на Германския Бундестаг.

The German-Bulgarian Chamber of Industry and Commerce was supported by the German Federal Ministry of Economic Affairs and Energy on the basis of a decision by the German Bundestag.

Die Deutsch-Bulgarische Industrie- und Handelskammer ist gefördert durch das Bundesministerium für Wirtschaft und Energie aufgrund eines Beschlusses des Deutschen Bundestages.

Цитирането на цялото изследване или на части от него е разрешено след изрично упоменаване на източника и издателя.

The whole content and extracts of the study can be replicated and quoted after the explicit mentioning of the source and publisher.

Der gesamte Inhalt und die Auszüge der Studie können nach der expliziten Erwähnung der Quelle und des Herausgebers zitiert werden.

Редактори: Гергана Генова, Торстен Клете, Серхио Санчес

Edited by: Gergana Genova, Torsten Klette, Sergio Sanchez

Redaktion: Gergana Genova, Torsten Klette, Sergio Sanchez

Последна редакция/ Last edited/ Redaktionsschluss: 03.2019

Дизайн/ Design: Криейтив бъгс ООД / Creative bugs OOD

Druck/ Печат / Print: Алианс принт ЕООД/ Alliance print EOOD

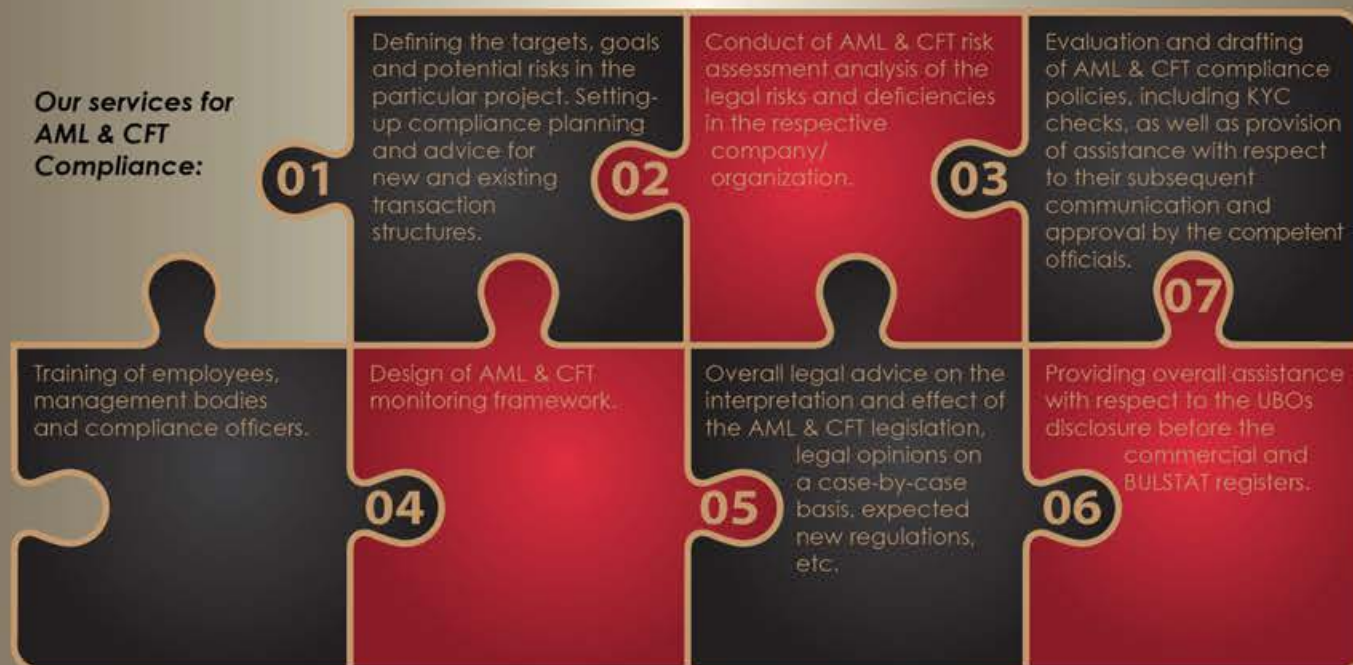
PENKOV • MARKOV & PARTNERS

INTERNATIONAL LAW FIRM

SINCE 1990

To find the necessary unconventional solution is to part with conventional thinking!

Our services for AML & CFT Compliance:

Our Services for PDP Compliance:

Member

LexMundi
World Ready

1924

*Seit 95 Jahren ein
verlässlicher Partner mit Herz*

*От 95 години надежден
партньор със сърце*

KAOLIN

Teil der
Quarzwirke Gruppe

www.kaolin.bg

2019